AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş.
VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA
VE AYNI TARİHTE SONA EREN YILA
AİT KONSOLİDE
FİNANSAL TABLOLAR VE
BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

27 Şubat 2020

Bu rapor 5 sayfa bağımsız denetçi raporu ve 83 sayfa konsolide finansal tablolar ve konsolide finansal tablolara ilişkin açıklayıcı dipnotları içermektedir.

AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

İçindekiler

Konsolide Finansal Durum Tablosu
Konsolide Kar veya Zarar Tablosu
Konsolide Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu
Konsolide Özkaynaklar Değişim Tablosu
Konsolide Nakit Akış Tablosu
Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Açıklayıcı Dipnotlar

KPMG Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.
İş Kuleleri Kule 3 Kat:2-9
Levent 34330 İstanbul
Tel +90 212 316 6000
Fax +90 212 316 6060
www.kpmg.com.tr

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Aksa Enerji Üretim Anonim Şirketi Genel Kuruluna,

A) Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

Görüş

Aksa Enerji Üretim Anonim Şirketi'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2019 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kar veya zarar tablosu ve konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre ilişikteki konsolide finansal tablolar, Grup'un 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına ("TFRS"lere) uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartlarına ("BDS"lere) uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun *Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları* bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan *Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar* ("Etik Kurallar") ile konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

KPMG Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., a Turkish corporation and a member firm
of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative, a Swiss entity.

Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

İlişkili olmayan taraflardan ticari alacakların değer düşüklüğü

İlişkili olmayan taraflardan ticari alacakların değer düşüklüğü ile ilgili muhasebe politikaları ve kullanılan önemli muhasebe tahmin ve varsayımlarının detayı için Dipnot 2.5'e bakınız.

Kilit Denetim Konusu	**Konunun denetimde nasıl ele alındığı**
31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla 1.723.674.035 TL tutarındaki ilişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar toplam konsolide varlıkların önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar için değer düşüklüğü karşılıkları, müşterilerden alınan teminatlar, müşterilerin geçmiş ödeme performansları ve kredibilite bilgileri, alacak bakiyelerinin vade analizleri ile alacaklara ilişkin ihtilaf veya davaları göz önünde bulundurularak yapılan tahminler sonucu muhasebeleştirilmektedir. Kullanılan bu tahminler gelecekte beklenen piyasa koşullarına oldukça duyarlıdır. TFRS 9'a uygun olarak değer düşüklüğü karşılığının belirlenmesi önemli muhakeme gerektiren karmaşık hesaplamalar içermesi sebebiyle İlişkili olmayan taraflardan ticari alacakların değer düşüklüğü kilit denetim konularından biri olarak belirlenmiştir.	Bu alanda uyguladığımız denetim prosedürlerimiz aşağıdakileri içermektedir: - Grup'un ilişkili olmayan taraflardan ticari alacaklarının tahsilat takibine ilişkin sürecin anlaşılması, süreç içerisinde yer alan iç kontrollerin işleyiş etkinliğinin değerlendirilmesi, -Alacak yaşlandırma çalışmasının analitik olarak incelenmesi ve tahsilat devir hızının önceki yıl ile karşılaştırılması, -Tahsilatlara ilişkin herhangi bir anlaşmazlık veya dava sürecinin olup olmadığının yönetim ile yapılan görüşmeler ile soruşturulması ve avukatlardan devam eden alacak takip davalarıyla ile ilgili bilgi alınması, -İlişkili olmayan taraflardan ticari alacak bakiyeleri için örneklem yoluyla dış teyit mektupları gönderilerek finansal tablolarda yer alan tutarlarla uyumunun test edilmesi, -Bilanço tarihinden sonra yapılan tahsilatların örneklem yoluyla test edilmesi, -TFRS 9 gerekliliklerine göre modelleme tekniklerinin ve yaklaşımının değerlendirilmesi, -Konsolide finansal tablo dipnotlarında yer alan açıklamaların TFRS'ler kapsamında uygunluğunun ve yeterliliğinin değerlendirilmesi.

Maddi Duran Varlıkların Yeniden Değerleme Yöntemiyle Muhasebeleştirilmesi

Maddi duran varlıkların yeniden değerleme yöntemiyle muhasebeleştirilmesine ilişkin muhasebe politikaları ve kullanılan önemli muhasebe tahmin ve varsayımlarının detayı için Dipnot 2.5'e, Dipnot 2.6'ya ve Dipnot 12'ye bakınız.

Kilit Denetim Konusu	**Konunun denetimde nasıl ele alındığı**
Grup, konsolide finansal tablolarında yer alan arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, binalar, tesis makine ve cihazların muhasebeleştirilmesine ilişkin Türkiye Muhasebe Standardı 16- "Maddi Duran Varlıklar" standardında yer alan yeniden değerleme modelini muhasebe politikası olarak uygulamaktadır. Grup, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla gerçekleştirilen yeniden değerleme çalışmaları neticesinde, Dipnot 12'de belirtildiği üzere 1.855.172.202 TL tutarındaki maddi duran varlık yeniden değerleme artışını konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirmiştir. Şirket'in yeniden değerleme modeli kapsamında söz konusu maddi duran varlıklarının değerleri SPK tarafından yetkilendirilmiş bağımsız değerleme kuruluşları tarafından belirlenmiştir. Şirket'in 31 Aralık 2019 tarihli konsolide finansal tablolarında yer alan maddi duran varlık yeniden değerleme artışlarının konsolide finansal tablolar açısından önemli tutarda olması, değerleme çalışmalarında kullanılan bazı girdilerin ve hesaplamaların karmaşık yapıda olması ve içerdiği önemli tahmin ve varsayımların ileride gerçekleşebilecek sektörel ve ekonomik değişimlere duyarlı olması sebebi ile "maddi duran varlıkların yeniden değerleme yöntemiyle muhasebeleştirilmesi" kilit denetim konularından biri olarak belirlenmiştir.	Bu alanda uyguladığımız denetim prosedürlerimiz aşağıdakileri içermektedir: - Maddi duran varlıkların yeniden değerleme çalışmalarını gerçekleştiren değerleme uzmanlarının bağımsızlığının, yeterliliğinin ve yetkinliklerinin değerlendirilmesi, - Maddi duran varlıkların yeniden değerleme çalışmasında kullanılan değerleme yöntemleri ve teknik verilerin, değerleme uzmanlarımızın da katılımıyla ilgili çalışmayı yapan değerleme kuruluşunun uzmanı ve Şirket yönetimi ile görüşmeler yapılarak değerlendirilmesi, - Değerleme modellemelerinde kullanılan önemli tahminlerin ve girdilerin uygunluğunun piyasadaki mevcut emsallerle ve geçmiş değerlerle karşılaştırılmasını da içerecek şekilde değerleme uzmanlarımızdan yardım alınmak suretiyle değerlendirilmesi, - Maddi duran varlıkların yeniden değerleme çalışmalarına ilişkin temel tahminler ve varsayımlara dair açıklamalar da dahil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarında yer alan açıklamaların TFRS'ler kapsamında uygunluğunun ve yeterliliğinin değerlendirilmesi.

Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirme niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli bir yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. SPK tarafından yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

SPK tarafından yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve mesleki şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.

- Grup'un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.

- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminlerinin ve ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.

- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız halinde, raporumuzda, konsolide finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup'un sürekliliğini sona erdirebilir.

- Konsolide finansal tabloların, açıklamalar dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, grup içerisindeki işletmelere veya

faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususları ve -varsa- ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağının makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

B) Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

1) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 398 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 27 Şubat 2020 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

2) TTK'nın 402 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Şirket'in 1 Ocak – 31 Aralık 2019 hesap döneminde defter tutma düzeninin ve konsolide finansal tablolarının TTK ile Şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.

3) TTK'nın 402 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve talep edilen belgeleri vermiştir.

KPMG Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi
A member firm of KPMG International Cooperative

Şirin Soysal SMMM
Sorumlu Denetçi
27 Şubat 2020
İstanbul, Türkiye

AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI
31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmiş/ Cari dönem	*Bağımsız denetimden geçmiş/ Önceki dönem*
VARLIKLAR	***Dipnot***	**31 Aralık 2019**	**31 Aralık 2018**
Dönen varlıklar			
Nakit ve nakit benzerleri	*6*	121.503.123	53.026.362
Ticari alacaklar		1.932.874.640	1.515.930.391
- İlişkili taraflardan ticari alacaklar	*4*	*209.200.606*	*232.193.307*
- İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	*5*	*1.723.674.034*	*1.283.737.084*
Diğer alacaklar		143.595.524	293.535.443
- İlişkili taraflardan diğer alacaklar	*4*	*3.775.899*	*174.069.310*
- İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	*9*	*139.819.625*	*119.466.133*
Türev araçlar	*7*	4.387.466	413.737
Stoklar	*10*	284.075.323	351.414.503
Peşin ödenmiş giderler	*11*	68.121.888	33.038.268
Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar	*25*	39.110.786	31.363.575
Diğer dönen varlıklar	*18*	90.292.154	152.049.712
Toplam dönen varlıklar		**2.683.960.904**	**2.430.771.991**
Duran varlıklar			
Finansal yatırımlar	*7*	412.408	412.408
Diğer alacaklar		7.096.176	1.545.269
- İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	*9*	*7.096.176*	*1.545.269*
Maddi duran varlıklar	*12*	5.499.257.130	3.774.056.402
Kullanım hakkı varlıkları	*14*	48.706.223	--
Maddi olmayan duran varlıklar		99.461.368	91.845.092
- Diğer maddi olmayan duran varlıklar	*13*	*99.461.368*	*91.845.092*
Peşin ödenmiş giderler	*11*	6.722.646	14.234.496
Ertelenmiş vergi varlığı	*27*	155.505.193	125.276.334
Toplam duran varlıklar		**5.817.161.144**	**4.007.370.001**
TOPLAM VARLIKLAR		**8.501.122.048**	**6.438.141.992**

İlişikteki dipnotlar bu konsolide finansal tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI
31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

KAYNAKLAR	***Dipnot***	***Bağımsız denetimden geçmiş/ Cari dönem*** **31 Aralık 2019**	***Bağımsız denetimden geçmiş/ Önceki dönem*** **31 Aralık 2018**
Kısa vadeli yükümlülükler			
Kısa vadeli borçlanmalar	*8*	785.721.878	504.015.099
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	*8*	1.206.661.882	1.394.427.238
Kısa vadeli kiralama işlemlerinden borçlar	*8*	11.556.577	--
- İlişkili taraflardan kiralama işlemleri		*4.232.174*	--
- İlişkili olmayan taraflardan kiralama işlemleri	*8*	*7.324.403*	--
Uzun vadeli kiralama işlemlerinin kısa vadeli kısımları	*8*	3.033.070	--
Diğer finansal yükümlülükler	*8*	79.680.483	246.368.464
Ticari borçlar		599.548.139	551.532.389
- İlişkili taraflara ticari borçlar	*4*	*17.177.126*	*233.019.582*
- İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	*5*	*582.371.013*	*318.512.807*
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	*17*	8.800.399	7.263.796
Diğer borçlar		36.700.505	24.147.589
- İlişkili taraflara diğer borçlar	*4*	*272.784*	*6.328.927*
- İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	*9*	*36.427.721*	*17.818.662*
Türev araçlar	*7*	33.642.251	8.293.208
Dönem karı vergi yükümlülüğü	*27*	167.942.891	71.354.527
Kısa vadeli karşılıklar		5.136.526	2.158.292
- Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar	*17*	*777.554*	*1.120.506*
- Diğer kısa vadeli karşılıklar	*15*	*4.358.972*	*1.037.786*
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	*18*	5.985.809	17.955.012
Toplam kısa vadeli yükümlülükler		**2.944.410.410**	**2.827.515.614**
Uzun vadeli yükümlülükler			
Uzun vadeli borçlanmalar	*8*	1.133.695.421	1.586.768.204
Uzun vadeli kiralama işlemlerinden borçlar		34.745.275	--
Diğer finansal yükümlülükler	*8*	8.361.393	13.919.586
Diğer borçlar		39.601.341	--
- İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	*9*	*39.601.341*	--
Uzun vadeli karşılıklar		4.715.939	4.350.528
- Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar	*17*	*4.715.939*	*4.350.528*
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	*27*	516.631.304	187.635.924
Toplam uzun vadeli yükümlülükler		**1.737.750.673**	**1.792.674.242**
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER		**4.682.161.083**	**4.620.189.856**

İlişikteki dipnotlar bu konsolide finansal tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI
31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

ÖZKAYNAKLAR	***Dipnot***	***Bağımsız denetimden geçmiş/ Cari dönem*** **31 Aralık 2019**	***Bağımsız denetimden geçmiş/ Önceki dönem*** **31 Aralık 2018**
Ana ortaklığa ait özkaynaklar			
Ödenmiş sermaye	*19*	613.169.118	613.169.118
Paylara ilişkin primler	*19*	247.403.635	247.403.635
Kar veya zarardan yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelir	*19*	2.263.711.269	822.742.540
-Maddi duran varlık yeniden değerleme artışları		*2.262.917.793*	*821.844.347*
-Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları		*793.476*	*898.193*
Kar veya zarardan yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelir	*19*	234.620.434	42.207.539
-Yabancı para çevirim farkları		*248.243.241*	*45.726.065*
-Riskten korunma kazançları/(kayıpları)		*(13.622.807)*	*(3.518.526)*
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	*19*	64.980.588	48.267.560
Geçmiş yıllar zararları		(262.622.830)	(163.783.444)
Net dönem karı		329.182.900	26.094.071
Ana ortaklığa ait özkaynaklar toplamı		**3.490.445.114**	**1.636.101.019**
Kontrol gücü olmayan paylar	*19*	328.515.851	181.851.117
Toplam özkaynaklar		**3.818.960.965**	**1.817.952.136**
TOPLAM KAYNAKLAR		**8.501.122.048**	**6.438.141.992**

İlişikteki dipnotlar bu konsolide finansal tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI
31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT
KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmiş/ cari dönem	*Bağımsız denetimden geçmiş/ önceki dönem*
Kar veya zarar:	***Dipnot***	**1 Ocak - 31 Aralık 2019**	**1 Ocak - 31 Aralık 2018**
Hasılat	*20*	5.578.594.781	4.669.249.102
Satışların maliyeti (-)	*20*	(4.563.137.567)	(3.933.709.353)
Brüt kar		**1.015.457.214**	**735.539.749**
Genel yönetim giderleri (-)	*21*	(95.606.154)	(68.239.611)
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri (-)	*21*	(1.521.304)	(1.370.976)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	*22*	67.206.818	18.257.699
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	*22*	(9.527.013)	(33.862.938)
Esas faaliyet karı		**976.009.561**	**650.323.923**
TFRS 9 uyarınca belirlenen değer düşüklüğü		5.096.478	(11.218.447)
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	*23*	633.402	2.640.864
Finansman gideri öncesi faaliyet karı		**981.739.441**	**641.746.340**
Finansman gelirleri	*25*	398.409.926	424.894.229
Finansman giderleri (-)	*26*	(828.696.646)	(886.863.321)
Finansman giderleri, net		**(430.286.720)**	**(461.969.092)**
Vergi öncesi kar		**551.452.721**	**179.777.248**
Vergi gideri		**(96.109.432)**	**(29.298.814)**
- Dönem vergi gideri	*27*	(147.722.478)	(67.892.244)
- Ertelenmiş vergi geliri	*27*	51.613.046	38.593.430
Dönem karı		**455.343.289**	**150.478.434**
Dönem karının dağılımı			
-Kontrol gücü olmayan paylar	*17*	126.160.389	124.384.363
-Ana ortaklık payları	*28*	329.182.900	26.094.071
Toplam		**455.343.289**	**150.478.434**
Pay başına kazanç			
- Pay başına kazanç (TL)	*28*	0,537	0,043

İlişikteki dipnotlar bu konsolide finansal tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI
31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT
KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

Diğer kapsamlı gelir:	***Dipnot***	***Bağımsız denetimden geçmiş/ Cari dönem*** **1 Ocak - 31 Aralık 2019**	***Bağımsız denetimden geçmiş/ Önceki dönem*** **1 Ocak - 31 Aralık 2018**
Dönem karı		**455.343.289**	**150.478.434**
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar			
Maddi duran varlıklar yeniden değerleme artışları	11	1.855.172.202	--
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları	19	(130.896)	(834.850)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler			
- Ertelenmiş vergi geliri/(gideri)	27	(358.202.175)	166.970
Kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar			
Yabancı para çevirim farkları		202.517.176	17.551.340
Nakit akış riskinden korunma kayıpları		(12.630.351)	(6.974.425)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler			
- Ertelenmiş vergi geliri/(gideri)	*27*	2.526.070	1.394.885
Diğer kapsamlı gelir		**1.689.252.026**	**11.303.920**
Toplam kapsamlı gelir		**2.144.595.315**	**161.782.354**
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı			
Kontrol gücü olmayan paylar		182.873.546	124.384.346
Ana ortaklık payları		1.961.721.769	37.398.008
Toplam		**2.144.595.315**	**161.782.354**

İlişikteki dipnotlar bu konsolide finansal tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

			Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler		Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler		Birikmiş karlar					
	Ödenmiş sermaye	**Paylara ilişkin primleri**	**Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazanç/(kayıpları)**	**Maddi duran varlık yeniden değerleme artışları**	**Riskten korunma kazançları/ (kayıpları)**	**Yabancı para çevrim farkları**	**Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler**	**Geçmiş yıllar kar/ (zararları)**	**Net dönem karı**	**Ana ortaklığa ait özkaynaklar**	**Kontrol gücü olmayan paylar**	**Toplam özkaynaklar**
1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla bakiye	**613.169.118**	**247.403.635**	**1.566.073**	**882.386.856**	**2.060.997**	**28.174.725**	**48.267.560**	**(581.636.717)**	**357.310.764**	**1.598.703.011**	**57.466.771**	**1.656.169.782**
-Yabancı para çevrim farkları	--	--	--	--	--	17.551.340	--	--	--	**17.551.340**	--	**17.551.340**
-Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm Kazançları/(kayıpları)	--	--	(667.880)	--	--	--	--	--	--	**(667.880)**	--	**(667.880)**
-Nakit akış riskinden korunma kayıpları	--	--	--	--	(5.579.523)	--	--	--	--	**(5.579.523)**	--	**(5.579.523)**
-Diğer kapsamlı gelir	--	--	**(667.880)**	--	**(5.579.523)**	**17.551.340**	--	--	--	**11.303.937**	--	**11.303.937**
-Net dönem karı	--	--	--	--	--	--	--	--	26.094.071	**26.094.071**	124.384.346	**150.478.417**
-Toplam kapsamlı gelir	--	--	**(667.880)**	--	**(5.579.523)**	**17.551.340**	--	--	**26.094.071**	**37.398.008**	**124.384.346**	**161.782.354**
-Transferler	--	--	--	(60.542.509)	--	--	--	417.853.273	(357.310.764)	--	--	--
31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla bakiye	**613.169.118**	**247.403.635**	**898.193**	**821.844.347**	**(3.518.526)**	**45.726.065**	**48.267.560**	**(163.783.444)**	**26.094.071**	**1.636.101.019**	**181.851.117**	**1.817.952.136**

İlişikteki dipnotlar bu konsolide finansal tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

			Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler		Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler		Birikmiş karlar					
	Ödenmiş sermaye	**Paylara ilişkin primleri**	**Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazanç/(kayıpları)**	**Maddi duran varlık yeniden değerleme artışları**	**Riskten korunma kazançları/ (kayıpları)**	**Yabancı para çevrim farkları**	**Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler**	**Geçmiş yıllar kar/ (zararları)**	**Net dönem karı**	**Ana ortaklığa ait özkaynaklar**	**Kontrol gücü olmayan paylar**	**Toplam özkaynaklar**
1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla bakiye	**613.169.118**	**247.403.635**	**898.193**	**821.844.347**	**(3.518.526)**	**45.726.065**	**48.267.560**	**(163.783.444)**	**26.094.071**	**1.636.101.019**	**181.851.117**	**1.817.952.136**
-Maddi duran varlıklar yeniden değerleme artışları	--	--	--	1.440.230.675	--	--	--	--	--	**1.440.230.675**	56.713.157	**1.496.943.832**
-Yabancı para çevrim farkları	--	--	--	--	--	202.517.176	--	--	--	**202.517.176**	--	**202.517.176**
-Tanımlanmış fayda planları Yeniden ölçüm kazançları / (kayıpları)	--	--	(104.717)	--	--	--	--	--	--	**(104.717)**	--	**(104.717)**
-Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	--	--	--	--	(10.104.281)	--	--	--	--	**(10.104.281)**	--	**(10.104.281)**
-Diğer kapsamlı gelir	--	--	**(104.717)**	**1.440.230.675**	**(10.104.281)**	**202.517.176**	--	--	--	**1.632.538.853**	**56.713.157**	**1.689.252.010**
-Net dönem karı	--	--	--	--	--	--	--	--	**329.182.900**	**329.182.900**	**126.160.389**	**455.343.289**
-Toplam kapsamlı gelir	--	--	**(104.717)**	**1.440.230.675**	**(10.104.281)**	**202.517.176**	--	--	**329.182.900**	**1.961.721.753**	**182.873.546**	**2.144.595.299**
-Kontrol gücü olmayan pay sahipleri ile yapılan işlemler	--	--	--	842.771	--	--	--	(108.220.429)	--	**(107.377.658)**	(36.208.812)	**(143.586.470)**
-Transferler	--	--	--	--	--	--	16.713.028	9.381.043	(26.094.071)	--	--	--
31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla bakiye	**613.169.118**	**247.403.635**	**793.476**	**2.262.917.793**	**(13.622.807)**	**248.243.241**	**64.980.588**	**(262.622.830)**	**329.182.900**	**3.490.445.114**	**328.515.851**	**3.818.960.965**

İlişikteki dipnotlar bu konsolide finansal tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş. VE BAĞLI ORTALIKLARI
31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

	Dipnot	*Bağımsız denetimden geçmiş/ cari dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2019*	*Bağımsız denetimden geçmiş/ önceki dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2018*
A. İşletme faaliyetlerden nakit akışları		**706.770.343**	**(244.838.660)**
Dönem karı		455.343.289	150.478.434
Dönem net kar mutabakatı ile ilgili düzeltmeler			
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	*24*	485.469.510	394.018.340
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	*17*	798.778	1.068.441
Faiz giderleri ile ilgili düzeltmeler	*26*	489.369.965	584.888.056
Faiz gelirleri ile ilgili düzeltmeler	*25*	(124.608.002)	(84.677.833)
Vergi gideri ile ilgili düzeltmeler	*27*	96.109.432	29.298.814
Türev finansal araçların gerçeğe uygun değer kayıpları/(kazançları) ile ilgili düzeltmeler	*26*	17.603.006	(68.098.736)
Maddi duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kazançlar ile ilgili düzeltmeler	*23*	(151.385)	(2.640.864)
Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgli düzeltmeler		(277.684.030)	131.237.231
İşletme sermayesinde gerçekleşen diğer artış/(azalış) ile ilgili düzeltmeler			
Stoklardaki azalış		67.339.180	15.548.018
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklardaki artış		(439.936.950)	(609.127.686)
İlişkili taraflardan ticari alacaklardaki azalış/(artış)		22.992.701	(200.052.633)
İlişkili taraflardan faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış/(artış)		170.293.411	(164.835.080)
İlişkili olmayan taraflardan faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki artış		(25.904.399)	(75.591.037)
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlardaki artış/(azalış)		292.920.206	(94.833.558)
İlişkili olmayan taraflardan faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış/(azalış)		58.210.400	(49.452.233)
İlişkili taraflara ticari borçlardaki artış/(azalış)		(215.842.456)	156.763.014
İlişkili taraflara faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış/(azalış)		(6.056.143)	1.950.260
Faaliyetlerle ilgili diğer yükümlülüklerdeki artış/(azalış)		54.646.144	(46.409)
Satış amacıyla elde tutulan varlıklardaki azalış		--	46.013.293
Peşin ödenmiş giderlerdeki artış		(27.571.770)	(10.774.672)
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları		**1.093.340.887**	**151.133.160**
Vergi ödemeleri		(18.890.373)	(5.428.423)
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar kapsamında yapılan ödemeler	*17*	(871.681)	(552.968)
Ödenen faizler		(491.416.492)	(474.668.262)
Alınan faizler		124.608.002	84.677.833
B.Yatırım faaliyetlerden kaynaklanan nakit akışları		**(388.668.388)**	**(141.513.174)**
Maddi duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		377.023	44.813.488
Maddi duran varlık alımından kaynaklanan nakit çıkışları	*12*	(122.281.378)	(185.524.607)
Maddi olmayan duran varlık alımından kaynaklanan nakit çıkışları	*13*	(792.340)	(802.055)
Bağlı Ortaklıkların Kontrolünün Elde Edilmesine Yönelik Alışlara İlişkin Nakit Çıkışları		(29.062.000)	--
Diğer nakit giriş/çıkışları		(236.909.693)	--
C. Finansman faaliyetlerinde kullanılan nakit akışları		**(249.625.194)**	**379.800.405**
Kredilerden nakit girişleri	31	3.070.561.746	2.898.822.734
Kredi geri ödelemelerine ilişkin nakit çıkışları	31	(3.303.602.341)	(2.579.670.969)
Kira Sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışlar	31	(628.699)	--
Türev araçlardan nakit girişleri		(15.955.900)	60.648.640
Yabancı para çevirim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış/(azalış) (A+B+C)		**68.476.761**	**(6.551.429)**
D. Dönem başı nakit ve nakit benzerleri	6	**52.995.042**	**59.546.471**
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri (A+B+C+D)	6	**121.471.803**	**52.995.042**

İlişikteki dipnotlar bu konsolide finansal tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

Konsolide Finansal Tablo Dipnotları

1	Şirket'in Organizasyonu ve Faaliyet Konusu	10
2	Konsolide Finansal Tabloların Sunumuna İlişkin Esaslar	13
3	Faaliyet Bölümleri	39
4	İlişkili Taraf Açıklamaları	40
5	Ticari Alacak ve Borçlar	45
6	Nakit ve Nakit Benzerleri	46
7	Finansal Yatırımlar	46
8	Finansal Borçlanmalar	47
9	Diğer Alacak ve Borçlar	51
10	Stoklar	52
11	Peşin Ödenmiş Giderler ve Ertelenmiş Gelirler	53
12	Maddi Duran Varlıklar	53
13	Maddi Olmayan Duran Varlıklar	58
14	Kullanım Hakkı Varlıkları	58
15	Karşılıklar, Koşullu Varlık ve Borçlar	58
16	Taahhütler	59
17	Çalışanlara Sağlanan Faydalar	60
18	Diğer Varlık ve Yükümlülükler	61
19	Sermaye, Yedekler ve Diğer Özsermaye Kalemleri	62
20	Hasılat	65
21	Genel Yönetim Giderleri, Satış, Pazarlama ve Dağıtım Giderleri	66
22	Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler ve Giderler	66
23	Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler ve Giderler	67
24	Çeşit Esasına Göre Sınıflandırılmış Giderler	67
25	Finansman Gelirleri	68
26	Finansman Giderleri	68
27	Vergi	68
28	Pay Başına Kar	72
29	Finansal Araçlar	73
30	Finansal Araçlardan Kaynaklanan Risklerin Niteliği ve Düzeyi	75
31	Finansal Araçlar (Gerçeğe Uygun Değer Açıklamaları ve Finansal Riskten Korunma Muhasebesi Çerçevesindeki Açıklamalar)	81
32	Nakit Akış Tablosuna İlişkin Açıklamalar	82
33	Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar	83

1 Şirket'in organizasyonu ve faaliyet konusu

Aksa Enerji Üretim A.Ş. ("Aksa Enerji" veya "Şirket"), 12 Mart 1997 tarihinde elektrik enerjisi üretim tesisi kurulması, işletmeye alınması, kiralanması, elektrik enerjisi üretimi, üretilen elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin müşterilere satışı faaliyetlerinde bulunmak üzere kurulmuştur.

Şirket Sermaye Piyasası Kurulu'na (SPK) kayıtlıdır ve hisseleri 21 Mayıs 2010 tarihinden itibaren "AKSEN" kodu ile Borsa İstanbul A.Ş. ("BİST")'de işlem görmektedir. Şirket'in 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla fiili dolaşımdaki pay oranı %21,39'dur (31 Aralık 2018: %21,39).

Şirket'in hakim ortağı Kazancı Holding A.Ş. ("Kazancı Holding")'dir. Şirket Türkiye'de kayıtlı olup merkezi adresi; Rüzgarlıbahçe Mahallesi, Özalp Çıkmazı, No:10, Kavacık-Beykoz, İstanbul / Türkiye'dir.

Aksa Enerji ve bağlı ortaklıkları hep birlikte "Grup" olarak ifade edilmektedir. Bağlı ortaklıkların 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla detayları aşağıdaki gibidir:

			Grup'un etkin pay oranı (%)	
Bağlı Ortaklık veya Yabancı Şube İsmi	**Ana faaliyet konusu**	**Faaliyet yeri**	**31 Aralık 2019**	**31 Aralık 2018**
Aksa Aksen Enerji Ticareti A.Ş. ("Aksa Aksen Enerji")	Elektrik ticareti	Türkiye	100,00	100,00
Aksa Energy Company Ghana Limited ("Aksa Enerji Gana")	Elektrik üretimi	Gana	75,00	75,00
Aksa Enerji Üretim A.Ş.-Y.Ş. ("Aksa Enerji – Y.Ş.")	Elektrik üretimi	KKTC	100,00	100,00
Aksa Ghana B.V.	Holding şirketi	Hollanda	100,00	100,00
Aksa Global Investment B.V. ("Aksa Global B.V.")	Holding şirketi	Hollanda	100,00	100,00
Aksa Göynük Enerji Üretim A.Ş. ("Aksa Göynük Enerji")	Elektrik üretimi	Türkiye	99,99	99,99
Aksa Madagascar B.V.	Holding şirketi	Hollanda	100,00	100,00
Aksa Mali S.A.	Elektrik üretimi	Mali	100,00	100,00
Aksaf Power Ltd. ("Aksaf Power")	Elektrik üretimi	Mauritius	100,00	58,35
İdil İki Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("İdil İki Enerji")	Elektrik üretimi	Türkiye	99,99	99,99
Overseas Power Ltd. ("Overseas Power")	Mal ve tedarik ticareti	Mauritius	100,00	100,00
Rasa Enerji Üretim A.Ş. ("Rasa Enerji")	Elektrik üretimi	Türkiye	99,99	99,99
Aksa Energy Company Congo ("Aksa Enerji Kongo)	Elektrik üretimi	Kongo	100,00	--
Aksa Energy Cameroon ("Aksa Enerji Kamerun")	Elektrik üretimi	Kamerun	100,00	--

*Aksa Enerji Kongo ile Aksa Enerji Kamerun şirketlerinin kuruluşu gerçekleşmiş olup henüz faaliyete başlamamıştır.

Grup'un toplam çalışan sayısı 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla 907 (31 Aralık 2018: 977) kişidir.

Aksa Aksen Enerji:

Aksa Aksen Enerji, Aksa Enerji tarafından üretilen elektriğin satışı amacıyla 8 Temmuz 2015 tarihinde Aksa Enerji'nin %100,00 oranında bağlı ortaklığı olarak kurulmuştur.

Aksa Enerji Gana:

2015 yılında Gana Cumhuriyeti Hükümeti ile elektrik üretimi ve satışı konusunda imzalanan satış anlaşması sonucu 15 Temmuz 2015'te kurulmuştur. Raporlama tarihi itibarıyla Aksa Enerji Gana'nın toplam 370 MW kapasiteli enerji santralinin 192,5 MW kurulu gücündeki bölümün geçici kabulu 10 Nisan 2017 itibarıyla yapılmış olup elektrik üretimine başlamıştır. Santralin kurulu gücü 1 Ağustos 2017 tarihinde 192,5 MW'tan 35 MW'ı yedek kapasite olmak üzere toplam 280 MW'a yükselmiştir. 19 Kasım 2018 tarihi itibarı ile Gana Akaryakıt Enerji Santrali'nin kurulu gücü, 280 MW'tan 370 MW'a yükselmiş olup, böylece garanti edilen kapasite 223,5 MW'tan 332 MW'a yükselmiştir. Aksa Enerji Gana, anlaşma süresince ürettiği elektriğin tamamını garantili alım anlaşması çerçevesinde Amerikan Doları bazında belirlenmiş tarife üzerinden Gana Elektrik Kurumu'na (ECG) satmaktadır.

1 Şirket'in organizasyonu ve faaliyet konusu *(devamı)*

Aksa Enerji Y.Ş.:

Aksa Enerji Y.Ş. 10 Mart 2009 tarihinde KKTC- Kalecik'te kurulu dizel-jeneratör gruplarından oluşan santralinde üretilecek enerjinin satışı için Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu ("KIB-TEK") ile elektrik satış anlaşması yapmıştır. Anlaşmanın süresi 1 Nisan 2009 tarihinden itibaren 15+3 yıldır. Aksa Enerji Y.Ş. bu süre içinde ürettiği elektriğin tamamını garantili alım anlaşması çerçevesinde Amerikan Doları bazında belirlenmiş tarife üzerinden Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu'na satmaktadır.

Kalecik Enerji Santrali'nin kurulu gücü, Türkiye'de lisansı iptal ettirilmiş iki ünitenin Kalecik Enerji Santrali'ne taşınması ile 33 MW artırılmıştır. Kapasitesi artırılan santralin kurulu gücü 153 MW'a yükselmiş olup, yedek ünite sayısının artmasıyla Kalecik Enerji Santrali'nin emre amadelik yüzdesi artırılmıştır.

Aksa Enerji-Y.Ş.'nin makine ve tesisat parkurunun yer aldığı arazi Kazancı Holding tarafından KKTC'de mukim bir şahıstan 12 Şubat 2010 tarihinde 10 yıllık bir süre için kiralanmış ve 2019 içerisinde sözleşme revize edilerek süre 23 Aralık 2024 tarihine kadar uzatılmıştır.

Aksa Gana B.V.:

Aksa Ghana B.V. 24 Kasım 2016 tarihinde Hollanda'da Aksa Enerji Gana'nın holding şirketi olarak kurulmuştur.

Aksa Global B.V.:

Aksa Global 24 Kasım 2016 tarihinde yurt dışı yatırımları koordine etmek amacıyla Hollanda'da kurulmuştur. Aksa Ghana B.V. ve Aksa Madagascar B.V. şirketlerinin sahibi olan şirkettir.

Aksa Göynük Enerji:

Aksa Göynük Enerji'nin Türkiye Kömür İşletmeleri ile imzalamış olduğu Bolu-Göynük havzasındaki kömürün kullanılmasına yönelik bir rödevans anlaşması, Aksa Enerji'nin ise kullanılan bu kömürün 270 MW gücünde bir kömür santralinde değerlendirilmesine yönelik lisansı mevcuttur.

Aksa Göynük Enerji'nin %99,99 oranındaki hissesi Aksa Enerji tarafından 28 Ekim 2011 tarihi itibarıyla ilişkili taraf olan Kazancı Holding'den devir alınmıştır. Aksa Göynük Enerji'nin faaliyet konuları elektrik enerjisi üretim tesisi kurulması, işletmeye alınması, kiralanması, elektrik enerjisi üretimi ve satışı ile her türlü petrol, gaz, madencilik işlemleridir.

Santralin ilk ünitesi 135 MW kurulu güçle 30 Eylül 2015 tarihi itibarıyla faaliyete geçmiş olup, 135 MW'lık ikinci ünite ise 29 Ocak 2016 tarihi itibarıyla faaliyete geçmiştir.

Aksa Madagascar B.V:

Aksa Madagascar B.V. 19 Ekim 2016 tarihinde Aksaf Power'ın holding şirketi olarak kurulmuştur.

Aksa Mali S.A.:

Aksa Mali S.A. 6 Şubat 2017 tarihinde Mali'de santral kurulumu, işletilmesi ve üretilen enerjinin satışı amacıyla kurulmuştur. 3 yıllık garantili alım anlaşmasıyla Avro cinsinden tarife üzerinden ülkeye elektrik satan santralin ilk motorları 4 Ağustos 2017 tarihinde devreye alınarak, santral 10 MW kurulu güç ile ticari faaliyetine başlamıştır. Toplam 40 MW kurulu güçteki santralin kalan 30 MW'lık kısmı ise 28 Eylül 2017 tarihinde devreye girmiştir. Mali garantili alım anlaşmasının süresinin uzatılması konusunda görüşmeler devam etmektedir.

1 Şirket'in organizasyonu ve faaliyet konusu *(devamı)*

Aksaf Power:

Aksa Enerji, Madagaskar Cumhuriyeti'nde 120 MW kurulu güçte bir Heavy fuel oil ("HFO") santralinin kurulması ve üretilen elektriğin 20 yıl süre ile garantili satışının yapılması amacıyla, %58,35'i Aksa Enerji'ye, %41,65'i yerel ortağa ait olmak üzere Mauritius'da yerleşik Aksaf Power adında bir şirket kurmuştur. Aksaf Power, Madagaskar Cumhuriyeti'nin elektrik ve su hizmetlerini üstlenen devlet şirketi Jiro Sy Rano Malagasy ("Jirama") ile yaptığı anlaşma çerçevesinde avans ve teminatların alınmasından sonra projeye başlamıştır.22 Ekim 2019 tarihinde Aksa Enerji yerel ortağa ait olan %41,65 lik hisseleri satın alarak Şirket'in tüm hisselerinin sahibi olmuştur.

2016 yılının son çeyreğinde inşaatına başlanan santralin 25 MW kurulu gücündeki ilk motorları planlanan süreden erken 10 Temmuz 2017'de devreye alınmış olup santralin kurulu gücü 4 Ağustos 2017 tarihinde 50 MW'a yükseltilmiştir. Toplam 66 MW kurulu güçteki ilk fazın kalan 16 MW gücündeki bölümü ise 7 Eylül 2017'de devreye girmiştir. 54 MW kurulu güçteki ikinci fazın ise bölgedeki iletim hatlarının tamamlanmasını takiben devreye girmesi planlanmaktadır. Garantili elektrik satış anlaşmasında tarife ABD Doları cinsinden belirlenmiş olup proje ile ilgili saha, yakıt temini, tüm lisans ve izinler Jirama tarafından sağlanmıştır.

İdil İki Enerji:

2001 yılında ilişkili taraflardan Koni İnşaat A.Ş tarafından Bilkent Grup'tan satın alınan İdil İki Enerji Şırnak'ta kurulu 24 MW kapasiteli İdil fuel oil santralini bünyesinde bulundurmaktadır. Santral 2001 yılında kurulmuş ve aynı yıl içinde elektrik üretimine başlamıştır. 5 Mart 2010 tarihinde % 99,99 oranındaki hissesi Aksa Enerji tarafından Koni İnşaat A.Ş'den devir alınmıştır. 7 Şubat 2017 tarihinde Şirket tarafından lisans iptali yapılmıştır.

Rasa Enerji:

2000 yılında elektrik üretimi ve üretilen elektriğin müşterilere iletimi amacı ile kurulan Rasa Enerji 5 Mart 2010 tarihinde % 99,99 oranındaki hissesi Aksa Enerji tarafından Grup'un ilişkili kuruluşlarından Koni İnşaat A.Ş.'den devir alınmıştır. Rasa Enerji, Ağustos 2011 tarihinde Şanlıurfa santralini 129 MW kurulu güç ile devreye almış, 8 Ekim 2012 tarihinde ise atık ısı kazanları ve buhar türbini yatırımları ile kombine çevrim üretime başlamıştır. 18 Kasım 2015 tarihi itibarıyla Şanlıurfa Doğalgaz Çevrim Santrali'nin kapasitesi 18 MW artırılarak kurulu gücü 147 MW'ye ulaşmıştır.

Aksa Enerji Kongo:

Kongo Cumhuriyeti'nde 24 Temmuz 2019 tarihinde kurulmuştur.

Aksa Enerji Kamerun:

Kamerun'da 21 Kasım 2019 tarihinde kurulmuştur.

Overseas Power:

Overseas Power 18 Kasım 2016 tarihinde ağırlıklı olarak Aksaf Power'ın faaliyetleriyle ilgili hammadde ve mal tedariki faaliyetlerini yürütmek amacıyla Mauritus'ta kurulmuştur.

1 Şirket'in organizasyonu ve faaliyet konusu *(devamı)*

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu elektrik üretim lisanslarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir:

Lisans sahibi	Bölge/ülke	Tesis tipi	Lisans verilme tarihi	Lisans Süresi	Kurulu güç-kapasite (MWe)
Aksa Enerji	KKTC	Fuel oil	1 Nisan 2009	15+3	153
Aksa Enerji	Antalya	Doğalgaz	13 Kasım 2007	30 yıl	900
Aksa Enerji	Manisa (*)	Doğalgaz	21 Şubat 2008	30 yıl	115
Aksa Göynük Enerji	Bolu	Termik	25 Mart 2008	30 yıl	270
Aksa Enerji Gana	Gana	Fuel Oil	1 Ağustos 2017	6,5 yıl	370
Aksa Mali S.A	Mali	Fuel Oil	28 Eylül 2017	3 yıl	40
Aksaf Power	Madagaskar	Fuel Oil	5 Eylül 2017	20 yıl	66
Rasa Enerji	Şanlıurfa	Doğalgaz	12 Mayıs 2011	49 yıl	147
Toplam					**1.946**

(*)Aksa Enerji Üretim A.Ş. bünyesinde bulunan, doğalgaz yakıtlı, termik kombine çevrim tipindeki "Manisa Santrali"ne ait 21 Şubat 2008 tarihli ve EÜ/1501-3/1089 numaralı üretim lisansı; Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 25 Nisan 2019 tarihli ve 8553-6 sayılı kararı ile 30 Nisan 2019 tarihi itibariyle sona erdirilmiştir.

Lisans Sahibi	Bölge	Santral Adı	Tesis tipi	Kontrat Tarihi	Kontrat Süresi	Kontrat Tipi	İşletmedeki kapasite (MWe)
Societe Jiro Sy Rano Malagasy (Jirama)	Madagaskar	CTA-2	Fuel oil	8 Ocak 2019	5 yıl	Bakım&İşletme	24

2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1 Sunuma ilişkin temel esaslar

a) Finansal tabloların hazırlanış şekli

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümleri uyarınca Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına ("TFRS"ler) uygun olarak hazırlanmıştır. TFRS'ler; KGK tarafından Türkiye Muhasebe Standartları ("TMS"), Türkiye Finansal Raporlama Standartları, TMS Yorumları ve TFRS Yorumları adlarıyla yayımlanan Standart ve Yorumları içermektedir.

Konsolide finansal tablolar, KGK tarafından 7 Haziran 2019 tarih ve 30794 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberin'de belirlenmiş finansal tablo örnekleri esas alınarak geliştirilen TFRS Taksonomisine uygun olarak sunulmuştur.

Grup ilk uygulama tarihi 1 Ocak 2019 olan TFRS 16'yı uygulamaya başlamıştır. Uygulanan geçiş yöntemine uygun olarak karşılaştırmalı bilgiler yeniden düzenlenmiştir.

b) Yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tabloların düzeltilmesi

SPK'nın 17 Mart 2005 tarih ve 11/367 sayılı kararı uyarınca, Türkiye'de faaliyette bulunan ve TFRS'lere uygun olarak finansal tablo hazırlayan şirketler için geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasına son verilmiştir. Buna istinaden, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren 29 No'lu "Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama" Standardı ("TMS 29") uygulanmamıştır.

2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar(devamı)

2.1 Sunuma ilişkin temel esaslar *(devamı)*

c) Ölçüm esasları

Konsolide finansal tablolar, aşağıda belirtilen gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülen kalemler hariç olmak üzere, 31 Aralık 2004'te sona eren enflasyon etkilerinden arındırılmış tarihi maliyet temeline göre hazırlanmıştır:

- türev finansal araçlar,
- finansal yatırımlar,
- maddi duran varlıkların içerisindeki arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazlar.

Gerçeğe uygun değer ölçme esasları 2.6 (iii) numaralı dipnotta açıklanmıştır.

d) Geçerli ve raporlama para birimi

Grup ve Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıkları; yasal defterlerini ve kanuni finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatınca belirlenen muhasebe ilkelerine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan Tek Düzen Hesap Planı şartlarına uygun olarak tutmakta ve hazırlamaktadır. Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren bağlı ortaklıklar muhasebe kayıtlarını ve yasal finansal tablolarını faaliyette bulundukları ülkelerin para birimleri cinsinden ve o ülkelerin mevzuatına uygun olarak hazırlamaktadırlar.

Grup'un, yurt dışındaki bağlı ortaklıkları haricinde geçerli para birimleri Türk Lirası'dır ("TL"). Bu konsolide finansal tablolar, Grup'un geçerli para birimi olan TL cinsinden sunulmuştur. TL olarak sunulan bütün finansal bilgiler aksi belirtilmedikçe en yakın TL'ye yuvarlanmıştır.

Grup şirketlerinin geçerli para birimleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Şirket	Geçerli para birimi
Aksa Enerji – Y.Ş.	ABD Doları
Rasa Enerji	TL
İdil İki Enerji	TL
Aksa Göynük Enerji	TL
Aksa Aksen Enerji	TL
Aksa Enerji Gana	ABD Doları
Aksa Gana B.V.	Avro
Aksa Global B.V.	Avro
Aksa Madagascar B.V.	Avro
Aksa Mali S.A.	Avro
Aksaf Power	ABD Doları
Overseas Power	ABD Doları

*Aksa Enerji Kongo ile Aksa Enerji Kamerun şirketlerinin kuruluşu gerçekleşmiş olup henüz faaliyete başlamamıştır.

Geçerli para birimi, ilgili bağlı ortaklıklarının operasyonlarında önemli ölçüde kullanılmakta veya operasyonları üzerinde önemli etkiye sahip bulunmakta olup, bu grup şirketlerine ilişkin olay ve koşulların ekonomik özünü yansıtmaktadır. Konsolide finansal tablolardaki kalemlerin ölçümü için seçilen para birimi hariç bütün para birimleri yabancı para olarak ele alınmaktadır. Dolayısıyla, Grup'un geçerli para birimiyle ölçülmemiş olan işlemler ve bakiyeler, Grup'un geçerli para birimi cinsinden yeniden ifade edilmiştir.

2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar *(devamı)*

e) Konsolidasyon esasları

(i) İşletme birleşmeleri

İşletme birleşmeleri, kontrolün Grup'a transfer olduğu tarih olan birleşme tarihinde satın alma metodu kullanılarak muhasebeleştirilir. Kontrol, Grup'un yatırım yaptığı işletmeyle olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kaldığı veya bu getirilerde hak sahibi olduğu, aynı zamanda bu getirileri yatırım yaptığı işletme üzerindeki gücüyle etkileme imkânına sahip olduğu durumda ortaya çıkmaktadır. Kontrol değerlendirilirken ifa edilebilir potansiyel oy hakları Grup tarafından dikkate alınmaktadır.

Grup satın alma tarihindeki şerefiyeyi aşağıdaki şekilde ölçmektedir:

- Satın alma bedelinin gerçeğe uygun değeri; artı
- İşletme birleşmelerinde edinilen işletme üzerindeki kontrol gücü olmayan payların kayıtlı değeri; artı
- Eğer işletme birleşmesi birden çok seferde gerçekleştiriliyorsa edinen işletmenin daha önceden elde tuttuğu edinilen işletmedeki özkaynak payının birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değeri; eksi
- Tanımlanabilir edinilen varlık ve varsayılan yükümlülüklerin muhasebeleştirilen net değeri (genelde gerçeğe uygun değeri).

Eğer yapılan değerlemede negatif bir sonuca ulaşılırsa, pazarlıklı satın alma işlemlerinden doğan kazanç kar veya zararda muhasebeleştirilir. Satın alma bedeli; var olan ilişkilerin kapatılmasıyla ilgili tutarları içermez. Bu tutarlar genelde kar veya zararda muhasebeleştirilir.

(ii) Ortak kontrol altındaki işletme paylarından edinimler

Grup'u kontrol eden paydaşın kontrolündeki şirketlerin paylarının transferinden kaynaklanan işletme birleşmeleri sunulan en erken karşılaştırmalı dönemin başında birleşme gerçekleşmiş gibi, ya da, ortak kontrolün sağlandığı tarihte muhasebeleştirilir. Bu amaçla karşılaştırmalı dönemler yeniden düzenlenir. Ortak kontrole tabi işletme birleşmelerinde hakların birleşmesi yöntemi kullanılır ve şerefiyeye yer verilmez. İktisap edilen varlıklar ve borçlar önceden Grup'un kontrolündeki paydaşların konsolide tablolarında kaydedilen kayıtlı değeriyle muhasebeleştirilir. İktisap edilen şirketlerin özsermaye kalemleri sermayenin haricinde Grup'un özkaynaklarında aynı kalemlere eklenir ve ortaya çıkan kar veya zarar özkaynaklar altında denkleştirici bir hesap olarak "Ortak Kontrole Tabi Teşebbüs veya İşletmeleri İçeren Birleşmelerin Etkisi" hesabında muhasebeleştirilir. Söz konusu şirketlerin, Grup'un kontrolünü kaybetmesi halinde, daha önce "Ortak Kontrole Tabi Teşebbüs veya İşletmeleri İçeren Birleşmelerin Etkisi" hesabı altında kayıtlara alınan tutarı "Geçmiş yıllar karları zararları"na sınıflanır.

(iii) Bağlı ortaklıklar

Bağlı ortaklıklar, Grup tarafından kontrol edilen işletmelerdir. Grup yatırım yapılan bir işletmeyi değişken getirilerine maruz kaldığı ya da bu değişken getiriler üzerinde hak sahibi olduğu ve bu getirileri yatırım yapılan işletme üzerindeki gücüyle etkileme imkanına sahip olduğu durumda yatırım yapılan işletmeyi kontrol etmektedir. Bağlı ortaklıkların finansal tabloları kontrolün başladığı ve kontrolü sona erdiği tarihe kadar konsolide finansal tablolara tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak dahil edilmektedir. Gerekli olması halinde, bağlı ortaklıklar için uygulanan muhasebe politikaları Grup tarafından uygulanan muhasebe politikaları ile tutarlılığın sağlanması amacıyla değiştirilir.

Kontrol gücü olmayan paylar, bağlı ortaklığın satın alınma tarihindeki net varlık değerinin oransal tutarı üzerinden ölçülmektedir.

Grup'un bağlı ortaklıklardaki paylarında kontrol kaybıyla sonuçlanmayan değişiklikler, ortaklarla yapılan ortaklığa ilişkin işlem olarak muhasebeleştirilir. Kontrol gücü olmayan paylara yapılan düzeltmeler, bağlı ortaklığın net varlık değerinin oransal tutarı üzerinden hesaplanmaktadır. Şerefiye üzerinde bir düzeltme yapılmaz ve kar veya zararda kazanç veya kayıp olarak muhasebeleştirilmez.

2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar *(devamı)*

e) Konsolidasyon esasları *(devamı)*

(iv) Kontrolün kaybedilmesi

Grup, bağlı ortaklık üzerindeki kontrolünü kaybetmesi durumunda, bağlı ortaklığın varlık ve yükümlülüklerini, kontrol gücü olmayan paylarını ve bağlı ortaklıkla ilgili diğer özkaynaklar altındaki tutarları kayıtlarından çıkarır. Bundan kaynaklanan kazanç veya kayıplar kar veya zararda muhasebeleştirilir. Eğer Grup, önceki bağlı ortaklığında pay sahibi olmayı sürdürürse, kalan paylar kontrolün kaybedildiği gün itibarıyla gerçeğe uygun değerleri üzerinden ölçülür.

(v) Konsolidasyon esnasında elimine edilen işlemler

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında, grup içi işlemlerden dolayı oluşan tüm bakiye ve işlemler ile gerçekleşmemiş her türlü gelirler ve giderler karşılıklı olarak elimine edilmiştir.

Grup içi işlemlerden kaynaklanan gerçekleşmemiş zararlar da, değer düşüklüğü ile ilgili kanıt olmadığı hallerde, gerçekleşmemiş karların eliminasyonunda kullanılan yöntemle silinmiştir. Grup'un sahip olduğu hisselerin kayıtlı değerleri ve bunlardan kaynaklanan temettüler, ilgili özkaynak ve kar veya zarar tablosu hesaplarından elimine edilmiştir.

f) Yabancı para

Yabancı para cinsinden yapılan işlemler

Yabancı para işlemler ilgili Grup şirketlerinin geçerli para birimlerine işlemin gerçekleştiği tarihteki kurdan çevrilmişlerdir. Yabancı para cinsinden olan parasal varlık ve yükümlülükler raporlama tarihindeki kurlardan geçerli para birimine çevrilmişlerdir. Parasal kalemlere ilişkin yabancı para çevrim farkı kazancı veya zararı, dönem başındaki geçerli para birimi cinsinden itfa edilmiş tutarın etkin faiz oranı ve ödemelerin etkisinin düzeltilmesiyle dönem sonundaki yabancı para birimi cinsinden itfa edilmiş tutarın dönem sonu kurundan çevrilmiş tutarı ile arasındaki farkı ifade eder.

Yabancı para cinsinden olan ve gerçeğe uygun değerleriyle ölçülen parasal olmayan varlıklar ve yükümlülükler, gerçeğe uygun değerin tespit edildiği tarihteki kurdan geçerli para birimine çevrilir. Yabancı para cinsinden olan ve tarih maliyetiyle ölçülen parasal olmayan varlıklar ve yükümlülükler, işlemin gerçekleştiği tarihteki kurdan çevrilmiştir. Yeniden çevrimle oluşan kur farkları, diğer kapsamlı gelirde kayıtlara alınan nakit akış riskinden korunma araçlarından doğan farklar hariç; kar veya zararda kayıtlara alınır.

Avro / TL, ABD Doları / TL, Gana Cedisi/ ABD Doları ve TL / ABD Doları kurlarındaki dönemsel değişimler raporlama dönemleri sonu itibarıyla aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	**31 Aralık 2018**
Avro / TL	6,6506	6,0280
ABD Doları / TL	5,9402	5,2609
Gana Cedisi / ABD Doları	0,1807	0,2076
TL / ABD Doları	0,1683	0,1900

2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.1 Sunuma ilişkin temel esaslar *(devamı)*

f) Yabancı para *(devamı)*

Yurtdışı faaliyetler

Satın alımdan kaynaklanan gerçeğe uygun değer düzeltmeleri dahil olmak üzere yurtdışı faaliyetlerin varlık ve yükümlülükleri raporlama tarihindeki kurlardan TL'ye çevrilir. Yurtdışı faaliyetlerin gelir ve giderleri ilgili dönemin ortalama kurlarından TL'ye çevrilir.

Yabancı para çevrim farkları kontrol gücü olmayan paylara ilişkin çevrim farkları olmadığı sürece diğer kapsamlı gelir altında kaydedilir ve özkaynaklar altında yabancı para çevrim farkları hesabında sunulur. Ancak, eğer faaliyet, tamamına sahip olunmayan bir bağlı ortaklık ile ilgili ise, kontrol gücü olmayan paylara ilişkin kısım oransal olarak kontrol gücü olmayan pay olarak sınıflanır.

Bir yurtdışı faaliyetin satılması sonucunda kontrol, önemli etki veya müşterek kontrol kaybedildiğinde bu yabancı faaliyetle ilgili yabancı para çevrim farklarında birikmiş ilgili tutar kar veya zarara transfer edilir. Eğer Grup yabancı bir faaliyet içeren bir bağlı ortaklığının sadece bir kısmını elden çıkarıp kontrolü koruyorsa, yabancı para çevrim farkları hesabındaki birikmiş tutarın ilgili kısmı kontrol gücü olmayan pay olarak sınıflanır. Eğer Grup yabancı bir faaliyet içeren bir iştirakini veya iş ortaklığının sadece bir kısmını elden çıkarıp önemli etkiyi veya müşterek kontrolü koruyorsa, yabancı para çevrim farkları hesabındaki birikmiş tutar kar veya zarara transfer edilir.

Bir yurtdışı faaliyet ile parasal alacak veya borç ilişkisinin kapanmasının öngörülebilir gelecekte planlanmadığı ve muhtemel olmadığı durumlarda, söz konusu parasal kalemlerden oluşmuş alacak ve borç kaynaklı yabancı para çevrim kar ve zararları net yurtdışı faaliyet yatırımlarının bir parçası şeklinde tanımlanarak, diğer kapsamlı gelir altında kaydedilir ve özkaynaklar altında yabancı para çevrim farkları hesabında sunulur.

2.2 TFRS'lere uygunluk beyanı

İlişikteki konsolide finansal tablolar, Tebliğ hükümleri uyarınca KGK tarafından yürürlüğe konulmuş olan TFRS'lere uygun olarak hazırlanmıştır. TFRS'ler; KGK tarafından Türkiye Muhasebe Standartları ("TMS"), Türkiye Finansal Raporlama Standartları, TMS Yorumları ve TFRS Yorumları adlarıyla yayımlanan Standart ve Yorumları içermektedir.

Grup'un 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla düzenlenmiş konsolide finansal tabloları, Şirket Yönetim Kurulu tarafından 27 Şubat 2020 tarihinde onaylanmıştır. Şirket Genel Kurul'unun ve ilgili düzenleyici kurumların konsolide finansal tabloların yayımı sonrası söz konusu konsolide finansal tabloları değiştirilmesini talep etme hakkı bulunmaktadır.

2.3 Muhasebe politikalarında değişiklikler

Aşağıda belirtilen değişiklikler dışında, Grup'un konsolide finansal tablolarında uygulanan muhasebe politikaları, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla ve aynı tarihte sona eren yılda hazırlanan konsolide finansal tablolarında uygulanan muhasebe politikalarıyla aynıdır.

a) TFRS 16 kiralamalar

Grup ilk olarak 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren TFRS 16 Kiralamalar standardını uygulamaya başlamıştır. Bunun yanı sıra, 1 Ocak 2019'dan itibaren diğer bazı standart değişiklikleri de yürürlüğe girmiştir. Ancak bu değişikliklerin, Grup'un konsolide finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

TFRS 16, kiracılar için tek bir kiralama muhasebesi modelini getirmiştir. Sonuç olarak, Grup, bir kiracı olarak, söz konusu varlığı kullanım hakkını temsil eden kullanım hakkı varlığı ve ödemekle yükümlüğü olduğu kira ödemelerini temsil eden kiralama borçlarını konsolide finansal tablolarına almıştır. Kiraya veren açısından muhasebeleştirme, önceki muhasebe politikalarına benzer şekildedir.

2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.3 Muhasebe politikalarında değişiklikler *(devamı)*

a) TFRS 16 kiralamalar *(devamı)*

Grup, TFRS 16'yı ilk geçişte tüm kolaylaştırıcı hükümlerden yararlandığından kullanım hakkı varlığı ve kiralama borcunun eşit tutarda çıkmasıyla sonuçlanan kısmi geriye dönük yaklaşımı uygulamıştır. Buna göre, 2018 için TMS 17 ve ilgili yorumlar kapsamında sunulan karşılaştırmalı bilgiler yeniden düzenlenmemiştir. Muhasebe politikalarındaki değişikliklerin detayları aşağıda açıklanmıştır.

i) Kiralama tanımı

Daha önce, Grup tarafından sözleşmenin başlangıcında bir sözleşmenin kiralama işlemi içerip içermediğine TFRS Yorum 4 "Bir Anlaşmanın Kiralama İşlemi İçerip İçermediğinin Belirlenmesi "ne göre karar verilmekte iken Grup artık, bir sözleşmenin kiralama işlemi içerip içermediğini yeni kiralama tanımına dayanarak değerlendirmektedir. TFRS 16 uyarınca bir sözleşmede tanımlanan varlığın kullanımını kontrol etme hakkının belirli bir süre için devredilmesi durumunda, bu sözleşme bir kiralama sözleşmesidir ya da bir kiralama işlemini içermektedir.

TFRS 16'ya geçişte, Grup, hangi işlemlerin kiralama olarak sınıflandırılmasıyla ilgili olarak eski haliyle kiralama olarak tanımlanan sözleşmeleri kolaylaştırıcı uygulamayı kullanarak kiralama tanımını karşılayıp karşılamadığını yeniden değerlendirmeksizin uygulamayı seçmiştir. Dolayısıyla, TFRS 16'yı sadece daha önce kira sözleşmeleri olarak tanımlanan sözleşmelere uygulamıştır. TMS 17 ve TFRS Yorum 4'e göre kiralama içermeyen sözleşmelerin, bir kiralama işlemi içerip içermediği yeniden değerlendirilmemiştir. Bu nedenle, TFRS 16 kapsamındaki kiralama tanımı yalnızca 1 Ocak 2019'da veya sonrasında yapılan veya değişikliğe uğrayan sözleşmelere uygulanmıştır.

Grup, bir kiralama bileşenini içeren bir sözleşmenin yeniden değerlendirilmesinde veya sözleşme başlangıcında, her bir kiralama sözleşmesi ve kiralama dışı bileşene, nispi tek başına fiyatına dayanarak dağıtmıştır. Bununla birlikte, kiracı olduğu mülkler için, Grup kiralama dışı bileşenleri ayırmamayı ve kiralama olmayan ve kiralama niteliği taşımayan bileşenleri tek bir kiralama bileşeni olarak muhasebeleştirmeyi seçmiştir.

ii) Kiracı olarak

Grup santral arazileri, binaları ve taşıtları da dâhil olmak üzere birçok varlık kiralamaktadır.

Kiracı olarak, Grup daha önce kiralama işleminin, varlığın mülkiyetine sahip olmaktan kaynaklanan risk ve faydaların tamamının devredilip devredilmediğinin değerlendirilmesine dayalı olarak faaliyet veya finansal kiralama olarak sınıflandırılmış olmasına karşın artık Grup, TFRS 16 uyarınca, çoğu kiralaması için kullanım hakkı varlıklarını ve kiralama borçlarını konsolide finansal tablolarına almıştır diğer bir ifadeyle, bu kiralama işlemleri konsolide finansal durum tablosunda sunulmaktadır.

Grup, kiralama süresi 12 ay veya daha az olan kısa vadeli bilgi teknolojileri ekipmanı dahil olmak üzere düşük değerli varlık kiralamaları için kullanım hakkı varlıklarını ve kiralama borçlarını konsolide finansal tablolarına yansıtmamayı tercih etmiştir. Grup, bu kiralamalarla ilişkili kira ödemelerini, kiralama süresi boyunca doğrusal şekilde gider olarak konsolide finansal tablolara yansıtmaktadır.

Grup, kullanım hakkı varlıklarını konsolide finansal durum tablosunda ayrı bir satırda "kullanım hakkı varlıkları" adı altında sunmuştur. Kullanım hakkı varlıklarının defter değerleri aşağıdaki gibidir:

	Santral Araziler	**Binalar**	**Taşıt**	**Toplam**
1 Ocak 2019 itibarıyla bakiye	63.767.476	5.620.506	3.726.356	**73.114.338**
31 Aralık 2019 itibarıyla bakiye	46.989.961	1.161.619	554.643	**48.706.223**

Grup, kira yükümlülüklerini ise "Kiralama işlemlerinden borçlar" içerisinde olacak şekilde konsolide finansal durum tablosunda sunmuştur.

2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.3 Muhasebe politikalarında değişiklikler *(devamı)*

a) TFRS 16 kiralamalar *(devamı)*

ii) Kiracı olarak *(devamı)*

a) Geçiş

Daha önce, Grup, gayrimenkullerini TMS 17 uyarınca faaliyet kiralaması olarak sınıflandırmıştır. Bunların içerisinde santral arazileri, binalar ve taşıtlar yer almaktadır. Bazı kiralamalar, yerel fiyat endekslerindeki değişikliklere dayanan ek kira ödemeleri içermektedir.

Geçiş sırasında, TMS 17 kapsamında faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılan kiralamalar için, kira yükümlülüğü, geri kalan kira ödemelerinin kiracının ilk uygulama tarihindeki alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş bugünkü değeri üzerinden ölçülmüştür. Kullanım hakkı varlıkları her bir kiralama bazında ilk uygulama tarihinden hemen önce finansal durum tablosuna yansıtılan, ön ödemesi yapılmış veya tahakkuk etmiş tüm kira ödemelerinin tutarına göre düzeltilmiş olan kira yükümlülüğüne eşit bir tutar üzerinden ölçülmüştür.

Grup, daha önce TMS 17 kapsamında faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılan kiralaması için TFRS 16'yı uygularken aşağıdaki kolaylaştırıcı uygulamaları kullanmıştır.

- 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla sözleşmenin bitmesine 12 aydan daha az kiralama süresi olan kiralamalar için kullanım hakkı varlıklarını ve borçlarını muhasebeleştirmek için kısa vadeli kiralamalar muafiyetini uygulamıştır.

- İlk uygulama tarihinde kullanım hakkı varlığını ölçerken başlangıçtaki doğrudan maliyetleri dahil edilmemiştir.

- Sözleşmenin, sözleşmeyi uzatma veya sonlandırma seçenekleri içermesi durumunda, kiralama süresi belirlenirken bunlara ilişkin Grup yönetimin geçmiş değerlendirmeleri kullanılmıştır.

TMS 17 uyarınca finansal kiralama olarak sınıflandırılan kiralamalar için, 1 Ocak 2019'daki kullanım hakkı varlığının ve kira yükümlülüğünün defter değeri, TFRS 16'nın uygulamaya başlamasından hemen önce TMS 17 uyarınca kiralanan varlığın ve kira yükümlülüğünün defter değeri üzerinden belirlenir.

iii) Kiraya veren olarak

Grup'un, kiralama sözleşmesi haricinde kiraya veren olduğu kiralama sözleşmeleri için TFRS 16'ya geçiş konusunda herhangi bir düzeltme yapması gerekmemektedir. Grup, bir kiralama bileşeni ile bir veya daha fazla ilave kiralama bileşeni veya kiralama niteliği taşımayan bileşen içeren bir sözleşme için sözleşmede yer alan bedeli TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat" standardını uygulayarak dağıtmıştır.

a) Konsolide finansal tablolara etkisi

Başlangıçta TFRS 16'nın bir sonucu olarak, daha önce faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılan ve daha önce TMS 17 uyarınca finansal kiralama olarak sınıflandırılan kiralamalar ile ilgili olarak Grup, 31 Aralık 2019 tarihi itibariyle 48.706.223 TL kullanım hakkı ve 49.334.922 TL kiralama yükümlülüğü muhasebeleştirmiştir. Ayrıca, TFRS 16 kapsamındaki kira sözleşmeleriyle ilgili olarak, Grup faaliyet kiralaması gideri yerine amortisman ve faiz giderleri muhasebeleştirmiştir. 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren on iki ay boyunca, Grup bu kiralamalardan 8.202.029 TL tutarında amortisman gideri ve 8.420.676 TL faiz gideri muhasebeleştirmiştir.

2.4 Yayımlanan ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar

Raporlama tarihi itibarıyla yayımlanmış fakat henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulanmasına izin verilmekle birlikte Grup tarafından erken uygulanmayan bazı yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.4 Yayımlanan ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar *(devamı)*

Güncellenen kavramsal çerçeve

Güncellenen Kavramsal Çerçeve KGK tarafından 27 Ekim 2018 tarihinde yayımlanmıştır. Kavramsal Çerçeve; KGK'ya yeni TFRS'leri geliştirirken rehberlik sağlayacak olan temel çerçeveyi ortaya koymaktadır. Kavramsal Çerçeve; standartların kavramsal olarak tutarlı olmasını ve benzer işlemlerin aynı şekilde ele alınmasını sağlamaya yardımcı olmakta ve böylece yatırımcılar, borç verenler ve kredi veren diğer taraflar için faydalı bilgiler sağlamaktadır. Kavramsal Çerçeve, şirketlere, belirli bir işlem için herhangi bir TFRS'nin uygulanabilir olmadığı durumlarda muhasebe politikaları geliştirmelerine ve daha geniş bir biçimde, paydaşların bu standartları anlamalarına ve yorumlamalarına yardımcı olmaktadır. Güncellenen Kavramsal Çerçeve ise önceki versiyonundan daha kapsamlı olup, KGK 'ya standartların oluşturulmasında gerekli olan tüm araçların sağlanmasını amaçlamaktadır. Güncellenen Kavramsal Çerçeve finansal raporlamanın amacından başlayarak sunum ve açıklamalara kadar standart oluşturulmasının tüm yönlerini kapsamaktadır. Güncellenen Kavramsal Çerçeve, belirli bir işlem için herhangi bir TFRS'nin uygulanabilir olmadığı durumlarda muhasebe politikalarını geliştirmek için Kavramsal Çerçeve'yi kullanan şirketler için, erken uygulamaya izin verilmekle birlikte, 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinden itibaren geçerli olacaktır.

TMS 1 ve TMS 8'deki Değişiklikler - Önemli tanımı

KGK tarafından 7 Haziran 2019'da "önemli tanımı" değişikliği yayımlanmıştır (TMS 1 ve TMS 8'de yapılan değişiklikler). Değişiklikler, "önemli" tanımının netleştirilmesinde, önemlilik eşiğinin belirlenmesinde ve önemlilik kavramının TFRS'ler açısından uygulanmasında tutarlılığın arttırılmasına yardımcı olmak için rehberlik sağlamaktadır. Yenilenen önemli tanımına "bilgilerin gizlenmesi" ifadesi eklenmiş ve bu ifadenin bilgilerin verilmemesi ve yanlış verilmesi ile benzer sonuçlara sebep olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca bu değişiklikle birlikte önemli tanımında kullanılan terminoloji, Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve'de (2018 Sürümü) kullanılan terminoloji ile uyumlu hale getirilmiştir.TMS 1 ve TMS 8'deki Değişiklikler'in yürürlük tarihi 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan raporlama dönemleri olmakla birlikte**,** erken uygulanmasına izin verilmektedir.

TMS 1 ve TMS 8'deki değişikliğin uygulanmasının, Grup'un konsolide finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisinin olması beklenmemektedir.

TFRS 3 İşletme Birleşmelerinde Değişiklikler - İşletme tanımı

Bir işlemin bir varlık edinimi mı yoksa bir işletme edinimi ile mi sonuçlanacağının belirlenmesinde güçlüklerle karşılaşılmakta olup, uzun zamandır önemli bir mesleki yargı konusu olmuştur. UMSK, bu konuyu netleştirmek üzere; şirketlerin edindiği faaliyet ve varlıkların bir işletme mi yoksa yalnızca bir varlık grubu mu olduğuna karar vermelerini kolaylaştırmak amacıyla "işletme" tanımını değiştirmek amacıyla UFRS 3 İşletme Birleşmelerinde değişiklik yapmıştır. KGK tarafından da 21 Mayıs 2019'da İşletme Tanımı (TFRS 3'te Yapılan Değişiklikler) yayımlanmıştır. Söz konusu değişiklikle; bir işletmenin girdiler ve bir süreç içermesi gerektiği teyit edilerek, sürecin asli olmasının yanı sıra süreç ve girdilerin birlikte çıktıların oluşturulmasına önemli katkıda bulunması gerektiği hususlarına açıklık getirilmiştir. Müşterilere sunulan mal ve hizmetler ile olağan faaliyetlerden diğer gelirler tanımına odaklanarak işletme tanımı sadeleştirilmiştir. Bir şirketin bir işletme mi yoksa bir varlık grubu mu edindiğine karar verme sürecini kolaylaştırmak için uygulaması isteğe bağlı olan bir konsantrasyon testi eklenmiştir. Bu uygulama, varlıkların gerçeğe uygun değerinin büyük bir kısmının tek bir tanımlanabilir varlığa veya benzer tanımlanabilir varlıklar grubuna yoğunlaştırılması durumunda bir varlık edinilmesine yol açan basitleştirilmiş bir değerlendirmedir. Finansal tablo hazırlayıcıları konsantrasyon testini uygulamayı seçmezlerse veya test başarısız olması durumunda yapılacak değerlendirme önemli bir sürecin varlığına odaklanır. TFRS 3'deki değişikliklerin 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan raporlama dönemlerinde elde edilen işletmeler için geçerli olmakla birlikte**,** erken uygulanmasına izin verilmektedir.

Grup, TFRS 3'deki değişikliğin uygulanmasının konsolide finansal tabloları üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirmektedir.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.4 Yayımlanan ama henüz yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar *(devamı)*

Gösterge faiz oranı reformu (TFRS 9, TMS 39 ve TFRS 7'de yapılan değişiklikler)

UMSK tarafından Eylül 2019'da yayınlanan UFRS 9, UMS 39 ve UFRS 7'yi değiştiren Gösterge Faiz Oranı Reformu, KGK tarafından da 14 Aralık 2019 tarihinde yayımlanmıştır. UMSK 2018 yılında, uluslararası gösterge faiz oranlarının değiştirilmesinden önce ve sonra ele alınacak hususları ayrı olarak belirlemiş ve bunları değişiklik öncesi ve değişikliğe ilişkin hususlar olarak sınıflandırmıştır.

Bu değişiklikler sonucunda TFRS 9 ve TMS 39'da yer alan finansal riskten korunma muhasebesi hükümlerinde dört temel konuda istisna sağlanmıştır. Bu konular:

- İşlemlerin gerçekleşme ihtimalinin yüksek olmasına ilişkin hüküm,
- İleriye yönelik değerlendirmeler,
- Geriye dönük değerlendirmeler ve
- Ayrı olarak tanımlanabilir risk bileşenleridir.

Riskten korunma muhasebesine ilişkin diğer hükümlerde bir değişiklik olmamıştır. Grup, yukarıda belirtilen istisnaları, Gösterge Faiz Oranı Reformundan doğrudan etkilenen tüm korunma ilişkilerine uygulayacaktır.

Bu değişikliklerin yürürlük tarihi 1 Ocak 2020 tarihinde ve sonrasında başlayan raporlama dönemleri olmakla birlikte, erken uygulanmasına izin verilmektedir.

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti

Grup'un konsolide finansal tablolarında uygulanan muhasebe politikaları, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla ve aynı tarihte sona eren yılda hazırlanan konsolide finansal tablolarında uygulanan muhasebe politikalarıyla aynıdır.

a) Hasılat

Hasılatın muhasebeleştirilmesi için genel model

Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe hasılatı konsolide finansal tablolara alır. Bir varlığın kontrolü müşterinin eline geçtiğinde veya geçtikçe varlık devredilmiş olur.

Grup, aşağıda yer alan 5 temel prensip doğrultusunda hasılatı konsolide finansal tablolara almaktadır:

(a) Müşteri sözleşmelerinin tanımlanması
(b) Sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerinin tanımlanması
(c) Sözleşmelerdeki işlem fiyatının belirlenmesi
(d) İşlem fiyatının sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerine dağıtılması
(e) Her edim yükümlülüğü yerine getirildiğinde hasılatın muhasebeleştirilmesi.

Bir sözleşme ancak yasal olarak uygulanabilir olduğunda, tahsilatı gerçekleştirilebilir, mal ve hizmetlere ilişkin haklar ve ödeme koşulları tanımlanabilir olduğunda sözleşmenin ticari öze sahip olması, sözleşmenin taraflarca onaylanması ve taraflarca yükümlülüklerinin yerine getirilmesi taahhüt edilmesi şartlarının tamamının karşılanması durumunda, bu sözleşme TFRS 15 kapsamında değerlendirilir.

Sözleşme başlangıcında Grup, müşteriyle yaptığı sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirir ve müşteriye devretmek için verdiği her bir taahhüdü ayrı bir edim yükümlülüğü olarak tanımlar. Grup ayrıca, sözleşme başlangıcında, her bir edim yükümlülüğünü zamanla ya da zamanın belli bir anında yerine getirip getirmediğini belirler.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

a) Hasılat *(devamı)*

Hasılatın muhasebeleştirilmesi için genel model *(devamı)*

Grup, işlem fiyatını tespit etmek için sözleşme hükümlerini ve ticari teamüllerini dikkate alır. İşlem fiyatı, Grup'un üçüncü şahıslar adına (örneğin bazı satış vergileri) tahsil edilen tutarlar hariç taahhüt ettiği mal veya hizmetleri müşteriye devretmesi karşılığında hak etmeyi beklediği bedeldir. Değerlendirme yapılırken, sözleşmenin değişken tutarlara ilişkin unsurları ve önemli bir finansman bileşeni içerip içermediği göz önünde bulundurulur.

Grup'un, TFRS 15 "Müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılat" standardı uyarınca edim yükümlülükleri toptan elektrik satışı ve elektrik satışına dair yan hizmetlerden oluşmaktadır. Satılan elektrik, iletim hatları üzerinden müşteriye iletilmekte ve müşteri Grup'un edimden sağlanan faydayı eş zamanlı olarak tüketmektedir. Elektrik satışı ve elektrik satışına dair yan hizmetlerden elde edilen hasılat teslimatın gerçekleştiği an muhasebeleştirilmektedir.

b) Finansal araçlar

i) Muhasebeleştirme ve ilk ölçüm

Grup, ticari alacakları ve borçlanma araçlarını oluştukları tarihte kayıtlarına almaktadır. Grup bütün diğer finansal varlık ve yükümlülükleri sadece ve sadece, ilgili finansal aracın sözleşmeye bağlı koşullarına taraf olduğu işlem tarihinde muhasebeleştirmektedir.Gerçeğe uygun değer değişimleri kar veya zarara yansıtılanlar dışındaki finansal varlıkların (önemli bir finansman bileşenine sahip olmayan ticari alacaklar haricinde) ve finansal yükümlülüklerin ilk ölçümünde, bunların edinimiyle veya ihracıyla doğrudan ilişkilendirilebilen işlem maliyetleri de gerçeğe uygun değere ilave edilerek ölçülür. Önemli bir finansman bileşenine sahip olmayan ticari alacaklar, ilk muhasebeleştirmede işlem bedeli üzerinden ölçülür.

ii) Sınıflandırma ve sonraki ölçüm

TFRS 9'a göre, bir finansal varlık ilk defa finansal tablolara alınması sırasında; itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen; gerçeğe uygun değer ("GUD") farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen – borçlanma araçlarına yapılan yatırımlar; GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen – özkaynak araçlarına yapılan yatırımlar veya GUD farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak sınıflandırılır.

Finansal varlıklar, Grup, finansal varlıkları yönetmek için işletme modelini değiştirmediği sürece ilk muhasebeleştirilmesinden sonra yeniden sınıflandırılmaz. Bu durumda, etkilenen tüm finansal varlıklar, işletme modelindeki değişikliği izleyen ilk raporlama döneminin ilk gününde yeniden sınıflandırılır.

Bir finansal varlık, aşağıdaki her iki şartın birden sağlanması ve GUD farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak sınıflandırılmaması durumunda itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülür:

- Finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması ve
- Finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması.

Yukarıda belirtilen itfa edilmiş maliyeti üzerinden ya da GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülmeyen tüm finansal varlıklar GUD farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülür. Bunlar, tüm türev finansal varlıkları da içermektedir. Finansal varlıkların ilk defa finansal tablolara alınması sırasında, finansal varlıkların farklı şekilde ölçümünden ve bunlara ilişkin kazanç veya kayıpların farklı şekilde finansal tablolara alınmasından kaynaklanacak bir muhasebe uyumsuzluğunu ortadan kaldırması veya önemli ölçüde azaltması şartıyla bir finansal varlığın geri dönülemez bir şekilde gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlanabilir.

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

b) Finansal araçlar *(devamı)*

ii) Sınıflandırma ve sonraki ölçüm (devamı)

Grup, iş modelinin varlıkların yönetilme şeklini ve yönetime sağlanan bilgiyi en iyi şekilde yansıtması amacıyla bir finansal varlığın portföy düzeyinde elde tutulma amacını değerlendirmektedir. Ele alınan bilgiler şunları içerir;

- portföy için belirlenmiş politikalar ve hedefler ve bu politikaların uygulamada kullanılması. Bunlar, yönetimin stratejisinin, sözleşmeden kaynaklanan faiz gelirini elde etmeyi, belirli bir faiz oranından yararlanmayı devam ettirmeyi, finansal varlıkların vadesini bu varlıkları fonlayan borçların vadesiyle uyumlaştırmayı veya varlıkların satışı yoluyla nakit akışlarını gerçekleştirmeye odaklanıp odaklanmadığını içerir;
- iş modelinin amacı; günlük likidite ihtiyaçlarını yönetmek, belirli bir faiz getirisini devam ettirmek veya finansal varlıkların vadesini bu varlıkları fonlayan borçların vadesiyle uyumlaştırmak olabilir;
- iş modeli ve iş modeli kapsamında elde tutulan finansal varlıkların performanslarının Grup yönetimine nasıl raporlandığı;
- iş modelinin (iş modeli kapsamında elde tutulan finansal varlıkların) performansını etkileyen riskler ve özellikle bu risklerin yönetim şekli;
- önceki dönemlerde yapılan satışların sıklığı, değeri, zamanlaması ve nedeni ile gelecekteki satış beklentileri.

Finansal varlıkların finansal durum tablosu dışı bırakılmaya uygun olmayan işlemlerde üçüncü taraflara devredilmesi, Grup'un varlıklarını finansal tablolarında sürekli olarak muhasebeleştirmesiyle tutarlı olarak bu amaçla satış olarak kabul edilmez.

Finansal varlıklar – Sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerini içeren sözleşmeye bağlı nakit akışları olup olmadığının değerlendirilmesi:

Anapara, finansal varlığın ilk defa finansal tablolara alınması sırasındaki gerçeğe uygun değeri olarak tanımlanmaktadır. Faiz, paranın zaman değeri, belirli bir zaman dilimine ilişkin anapara bakiyesine ait kredi riski, diğer temel borç verme risk ve maliyetleri (örneğini likidite riski ve yönetim maliyetleri) ile kâr marjından teşekkül eder.

Sözleşmeye bağlı nakit akışlarının "sadece anapara ve faiz ödemeleri" olup olmadığının değerlendirilmesinde, Grup, ilgili aracın sözleşme şartlarını dikkate alır. Finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının zamanlamasını veya miktarını, bu tanıma uymasını engelleyebilecek oranda değiştirebilecek bir sözleşme şartı içerip içermediği değerlendirmeye dahil edilir. Bu değerlendirmeler yapılırken Grup aşağıdakileri dikkate alır:

- nakit akışlarının zamanlamasını veya tutarını değiştirebilecek şarta bağlı olaylar;
- sözleşmeye bağlı kupon oranını değiştirebilecek (değişken oran özelliklerini de içeren) şartlar;
- erken ödeme ve uzatma seçenekleri; ve
- belirli bir varlık üzerinde Grup'un nakit akışlarına hak iddia etmesini kısıtlayabilecek şartlar (örneğin rücu edilemez özellikler).

Erken ödeme özelliği, sözleşmenin vadesinden önce sonlandırıldığı durumlarda makul bir bedel içeren peşin ödenen tutarları büyük ölçüde anaparanın ve anapara bakiyesine ilişkin faizlerin ödenmemiş tutarını yansıtıyorsa sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemeleri kriteriyle tutarlıdır.

Ayrıca, sözleşmeye bağlı nominal değeri üzerinden primli veya iskontolu olarak alınan bir finansa varlık için, büyük ölçüde sözleşmeye bağlı nominal değeri ve tahakkuk eden (ancak ödenmemiş olan) faizi yansıtan (peşin ödenen tutarlar, sözleşme vadesinden önce sonlandırıldığı için makul bir bedel içerebilir) erken ödemelere izin veren ya da gerekli kılan bir sözleşme şartı, erken ödeme özelliğinin gerçeğe uygun değerinin ilk kayıtlara alma sırasında önemsiz olması durumunda, "sadece anapara ve faiz ödemeleri" kriteriyle uyumlu olarak muhasebeleştirilir.

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

b) Finansal araçlar *(devamı)*

ii) Sınıflandırma ve sonraki ölçüm (devamı)

Anapara, beklenen nakit akışlarının bugünkü değeri olduğu için, ticari alacaklar ve diğer alacaklar "sadece anapara ve faiz ödemeleri" testini geçmektedirler. Bu alacaklarla tahsil etmeye dayalı iş modeliyle uyumlu olarak yönetilmektedir.

Aşağıdaki muhasebe politikaları finansal varlıkların sonraki ölçümlerinde geçerlidir.

GUD farkı kar/zarara yansıtılarak ölçülen finansal varlıklar	Bu varlıklar sonraki ölçümlerinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden ölçülür. Herhangi bir faiz veya temettü geliri dahil olmak üzere, bunlarla ilgili net kazançlar ve kayıplar kar veya zararda muhasebeleştirilir.
GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan özkaynak araçları	Bu varlıklar sonraki dönemlerde gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür. Temettüler, açıkça yatırımın maliyetinin bir kısmının geri kazanılması niteliğinde olmadıkça kar veya zararda muhasebeleştirilir. Diğer net kazanç ve kayıplar diğer kapsamlı gelirde muhasebeleştirilir ve kar veya zararda yeniden sınıflandırılmazlar.
İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar	Bu varlıklar sonraki ölçümlerinde etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyetinden ölçülür. İtfa edilmiş maliyetleri varsa değer düşüklüğü zararları tutarı kadar azaltılır. Faiz gelirleri, yabancı para kazanç ve kayıpları ve değer düşüklükleri kar veya zararda muhasebeleştirilir. Bunların finansal durum tablosu dışı bırakılmasından kaynaklanan kazanç veya kayıplar kar veya zararda muhasebeleştirilir.

Finansal yükümlülükler

Finansal yükümlülükler itfa edilmiş maliyetlerinde ölçülenler veya gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılarak ölçülenler olarak sınıflanır. Ticari amaçla elde tutulan olarak sınıflandırılan finansal yükümlülükler, türevler ve ilk kayıtlara alınması sırasında bu şekilde tanımlananlar, gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan olarak muhasebeleştirilir. Gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler gerçeğe uygun değerlerinden ölçülürler ve net kazanç ve kayıplar, faiz giderleriyle birlikte kar veya zararda muhasebeleştirilir. Grup'un türevler ve ihraç edilmiş borçlanma araçları dışında gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılarak ölçülen finansal yükümlülüğü bulunmamaktadır.

Diğer finansal yükümlülüklerin sonraki ölçümü, etkin faiz metodu kullanılarak itfa edilmiş maliyetlerinden yapılır. Faiz gelirleri ve yabancı para çevirim farkı kar ve zararları, kar veya zararda muhasebeleştirilir. Finansal tablo dışı bırakma sırasında oluşan kazanç veya kayıplar kar veya zararda muhasebeleştirilir.

Türev olmayan finansal yükümlülükler, ilk olarak Grup'un ilgili finansal aracın sözleşmeye bağlı koşullarına taraf durumuna geldiği işlem tarihinde kayıtlara alınır.

Grup'un türev olmayan finansal yükümlülükleri, borçlanmalar, diğer finansal yükümlülükler, ticari borçlar ve diğer borçları içermektedir.

Bu tür finansal yükümlülükler başlangıçta gerçeğe uygun değerlerinden direkt ilişkilendirilebilen işlem maliyetlerini düşülmesiyle ölçülmektedir. İlk defa kayıtlara alınmalarına müteakiben finansal yükümlülükler etkin faiz metodu kullanılarak itfa edilmiş maliyetleri üzerinden değerlenmektedir.

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

b) Finansal araçlar *(devamı)*

iii. Finansal tablo dışı bırakma

Finansal varlıklar

Grup, finansal varlıklarla ilgili nakit akışlarına ilişkin sözleşmeden doğan hakların süresi dolduğunda veya bu finansal varlığın mülkiyetinden kaynaklanan bütün risk ve getirilerinin sahipliğini önemli ölçüde devrettiğinde veya bu finansal varlığın mülkiyetinden kaynaklanan bütün risk ve yararları ne önemli ölçüde devretmiş ne de önemli ölçüde elinde bulundurmakta olması durumunda, ilgili finansal varlık üzerinde kontrol sahibi olmaya devam etmiyorsa söz konusu finansal varlığı kayıtlarından çıkarır.

Grup, bir finansal varlığın mülkiyetinden kaynaklanan bütün risk ve yararları önemli ölçüde elinde bulundurmaya devam etmesi durumunda, ilgili finansal varlığı finansal durum tablosuna kayıtlara almaya devam eder.

Finansal yükümlülükler

Grup, bir finansal yükümlülük sadece ve sadece, ilgili yükümlülüğe ilişkin borç ortadan kalktığı veya iptal edildiği zaman finansal durum tablosundan çıkarır. Ayrıca, mevcut bir finansal yükümlülüğün koşullarında veya nakit akışlarında önemli bir değişiklik yapılması durumunda da Grup bir finansal yükümlülüğü finansal durum tablosundan çıkarır. Bunun yerine, değiştirilmiş şartlara dayanarak gerçeğe uygun değeri üzerinden yeni bir finansal yükümlülük muhasebeleştirilmesini gerektirir.

Finansal yükümlülüğün kayıtlarından çıkartılmasında, defter değeri ile bu yükümlülüğe ilişkin olarak ödenen tutar (devredilen her türlü nakit dışı varlık veya üstlenilen her türlü yükümlülük de dâhil) arasındaki fark, kar veya zarar olarak finansal tablolara alınır.

iv. Finansal varlık ve yükümlülüklerin netleştirilmesi

Grup, finansal varlık ve yükümlülüklerini, sadece ve sadece netleştirme için yasal bir hakkı olduğunda ve işlemi net bazda gerçekleştirmek veya varlığın gerçekleşmesi ile yükümlülüğün yerine getirilmesini eş zamanlı yapma niyetinin bulunması durumunda netleştirmekte ve net tutarı finansal tablolarında göstermektedir.

v. Türev finansal araçlar ve riskten korunma muhasebesi

Grup yabancı para cinsinden ve faiz oranı riskinden korunma amaçlı türev finansal araçlar kullanmaktadır. Saklı türev araçlar, ana sözleşmeden ayrılır ve ana sözleşme finansal bir varlık değilse ve belirli kriterleri karşıladığında ayrı olarak muhasebeleştirilir.

Türev araçlar ilk muhasebeleştirilmesinde, gerçeğe uygun değerinden muhasebeleştirilir. Türev araçlar ilk muhasebeleştirilmelerini müteakip gerçeğe uygun değerlerindeki değişimler kar veya zararda muhasebeleştirilir.

Grup belirli türev araçları döviz kurundaki ve faiz oranlarındaki değişimlerden kaynaklanan gerçekleşme ihtimali yüksek tahmini işlemleriyle ilgili nakit akışlarındaki değişkenliği korumak için korunma aracı olarak tanımlamaktadır.

Korunma ilişkisinin başlangıcında, Grup korunma ilişkisine ve işletmenin korunma işleminde bulunmasına neden olan risk yönetimi amacına ve stratejisine ilişkin bir belgelendirme yapmaktadır.

Grup ayrıca korunan kalemin nakit akışlarındaki değişikliklerin ve korunma aracının birbirini mahsup etmesinin beklenip beklenmediği ve bu şekilde korunan kalem ile korunma aracı arasındaki ekonomik ilişkiyi belgelendirir.

Nakit akış riskinden korunma işlemleri

Bir türev araç nakit akış riskinden korunma aracı olarak tasarlanmışsa türev aracın gerçeğe uygun değerindeki değişimin etkin kısmı diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilir ve özkaynaklar altında finansal riskten korunma yedeği içerisinde gösterilir. Türevin gerçeğe uygun değerindeki değişimin etkin olmayan kısmı doğrudan kar veya zararda muhasebeleştirilir. Diğer kapsamlı gelirde muhasebeleştirilen korunma ilişkisinin başlangıcından itibaren bugünkü değer esasına göre belirlenen türev aracın gerçeğe uygun değerindeki değişimin etkin kısmı, korunma aracının gerçeğe uygun değerdeki değişimin birikmiş etkisi ile sınırlıdır.

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

b) Finansal araçlar *(devamı)*

Finansal yükümlülükler (devamı)

Nakit akış riskinden korunma işlemleri (devamı)

Grup nakit akış riskinden korunma ilişkisinde forward sözleşmesinin yalnızca spot unsurundaki değer değişimini korunma aracı olarak tanımlar.
Vadeli döviz alım-satım sözleşmelerinin ("forward unsuru") forward değerinin gerçeğe uygun değerindeki değişim, finansal riskten korunma maliyeti olarak özkaynaklarda ayrı bir bileşen olarak riskten korunma fonu olarak muhasebeleştirilir.

Korunan bir tahmini işlemin; daha sonradan finansal olmayan bir varlık veya yükümlülüğün finansal tablolara alınmasıyla sonuçlanması durumunda riskten korunma fonunda biriken tutar ve finansal riskten korunma maliyeti doğrudan finansal olmayan varlık veya yükümlülüğün başlangıç maliyetine dahil edilir.

Diğer tüm korunan tahmini işlemler için, riskten korunma fonunda biriken tutar ve finansal riskten korunma maliyeti korunan gelecekteki tahmini nakit akışlarının kar veya zararı etkilediği dönem veya dönemlerde korunma fonundan kar veya zarara sınıflandırılır.

Korunma ilişkisinin (veya bir parçasının) gerekli kıstasları artık karşılamaması, korunma aracının süresinin dolduğu veya satıldığı, feshedildiği veya kullanıldığı durumlarda riskten korunma muhasebesine ileriye yönelik olarak son verilir. Nakit akış riskinden korunma muhasebesine son verilmesi durumunda, riskten korunma fonunda biriken tutar korunan bir tahmini işlem finansal olmayan kalemin kayıtlara alınmasına kadar özkaynaklarda sınıflanmaya devam edilir, finansal riskten korunma maliyeti doğrudan finansal olmayan kalemin başlangıç maliyetine dahil edilir veya diğer nakit akış riskinden korunma araçları için finansal riskten korunma maliyeti korunan gelecekteki tahmini nakit akışlarının kar veya zararı etkilediği dönem veya dönemlerde kar veya zarara sınıflandırılır.

Korunan gelecekteki tahmini nakit akışlarının gerçekleşmesi artık beklenmiyorsa, riskten korunma fonunda biriken tutar ve bu fonun maliyeti derhal kar veya zarara sınıflandırılır.

vi. Türev olmayan finansal varlıklar

Finansal araçlar

Grup aşağıda belirtilenler için beklenen kredi zararları için zarar karşılığı muhasebeleştirmektedir:

– itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar

Grup aşağıdaki belirtilen, 12 aylık beklenen kredi zararı ("BKZ") olarak ölçülen kalemler hariç olmak üzere, zarar karşılığını ömür boyu BKZ'lere eşit olan tutar üzerinde ölçer:

– ilk defa finansal tablolara alınmasından bu yana kredi riski (yani, finansal aracın beklenen ömrü boyunca ortaya çıkan temerrüt riski) önemli ölçüde artmayan banka bakiyeleri

Grup, ticari alacaklara ilişkin değer düşüklüğünün hesaplanmasında ömür boyu BKZ'leri seçmiştir.

Bir finansal varlığın kredi riskinin ilk muhasebeleştirilmesinden itibaren önemli ölçüde artmış olup olmadığının belirlenmesinde ve BKZ'larının tahmin edilmesinde, Grup beklenen erken ödemelerin etkileri dahil beklenen kredi zararlarının tahminiyle ilgili olan ve aşırı maliyet veya çabaya katlanılmadan elde edilebilen makul ve desteklenebilir bilgiyi dikkate alır. Bu bilgiler, Grup'un geçmiş kredi zararı tecrübelerini dayanan ve ileriye dönük bilgiler içeren nicel ve nitel bilgi ve analizleri içerir.

Grup, bir finansal varlık üzerindeki kredi riskinin, vadesinin 90 gün geçmesi durumunda önemli ölçüde arttığını varsaymaktadır.

BKZ'ların ölçümü

BKZ'lar finansal aracın beklenen ömrü boyunca kredi zararlarının olasılıklarına göre ağırlıklandırılmış bir tahminidir. Diğer bir ifadeyle tüm nakit açıklarının bugünkü değeri üzerinden ölçülen kredi zararlarıdır (örneğin, sözleşmeye istinaden işletmeye yapılan nakit girişleri ile işletmenin tahsil etmeyi beklediği nakit akışları arasındaki farktır).

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

b) Finansal araçlar *(devamı)*

BKZ'ların ölçümü (devamı)

Nakit açığı, sözleşmeye göre işletmeye yapılması gereken nakit akışları ile işletmenin almayı beklediği nakit akışları arasındaki farktır. Beklenen kredi zararlarında ödemelerin tutarı ve zamanlaması dikkate alındığından, işletmenin ödemenin tamamını, sözleşmede belirlenen vadeden geç almayı beklemesi durumunda dahi bir kredi zararı oluşur. BKZ'lar finansal varlığın etkin faiz oranı üzerinden iskonto edilir.

Kredi değer düşüklüğüne uğramış finansal varlıklar

Her raporlama dönemi sonunda, Grup itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıkların değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığını değerlendirir. Bir finansal varlığın gelecekteki tahmini nakit akışlarını olumsuz şekilde etkileyen bir veya birden fazla olay gerçekleştiğinde söz konusu finansal varlık kredi değer düşüklüğüne uğramıştır.

Bir finansal varlığın kredi değer düşüklüğüne uğradığının kanıtı aşağıdaki gözlemlenebilir verileri içerir:

- borçlunun ya da ihraççının önemli finansal zorluğa düşmesi;
- borçlunun temerrüdü veya finansal aracın vadesinin 90 gün geçmiş olması gibi sözleşme ihlali;
- Grup'un aksini dikkate alamayacağı koşullara bağlı olarak bir kredinin ya da avansın yeniden yapılandırılmasını
- borçlunun iflas etme veya finansal yeniden yapılanmaya ihtimalinin olması, veya
- finansal zorluklar nedeniyle bu finansal varlığa ilişkin aktif pazarının ortadan kalkması.

Değer düşüklüğünün sunumu

İtfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklara ilişkin zarar karşılıkları, varlıkların brüt defter değerinden düşülür.

Kayıttan düşme

Finansal varlıktan daha fazla bir nakit akışı geri kazanmaya yönelik makul bir beklenti bulunmaması durumunda, finansal varlığın brüt tutarı kayıtlardan düşülür. Bu durum, genel olarak Grup'un borçlunun kayıttan düşmeye konu tutarları geri ödeyebilecek yeterli nakit akışı yaratan gelir kaynaklarının ya da varlıklarının bulunmadığını belirlemesi durumunda oluşur. Ancak, kayıttan düşülen finansal varlıklar Grup'un vadesi geçen alacakların geri kazanılması için uyguladığı yaptırım aktivitelerine hala konu edilebilir.

Finansal varlıklar, hiçbir geri kazanma beklentisi bulunmaması durumunda kayıtlardan düşülür (borçlunun Grup'la herhangi bir geri ödeme planı yapmaması gibi). Kayıtlardan çıkarılan ticari alacaklar, diğer alacaklar, diğer varlıklar ve sözleşme varlıkları için Grup alacağı geri kazanabilmek amacıyla yaptırım aktivitelerinde bulunmaya devam eder. Geri kazanım tutarları kar veya zararda muhasebeleştirilir.

Finansal olmayan varlıklar

Grup, her bir raporlama tarihinde, stoklar ve ertelenmiş vergi varlıkları dışında kalan finansal olmayan varlıklar için değer düşüklüğü göstergesi olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın geri kazanılabilir tutarı tahmin edilir.

Değer düşüklüğü testi için, ayrı ayrı test edilemeyen varlıklar, gruplanmak suretiyle, diğer varlıklar ve varlık gruplarından bağımsız olarak sürdürülebilir faaliyetlerden nakit girişi yaratan en küçük birimlere ya da nakit yaratan birimlere ("NYB") ayrılır. İşletme birleşmesinde ortaya çıkan şerefiye, değer düşüklüğü testi için birleşme sinerjisinden yararlanması beklenen NYB'lere dağıtılır.

Bir varlığın veya NYB'nin geri kazanılabilir tutarı satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değeri ile kullanım değerinden yüksek olanıdır. Kullanım değeri, varlığın gelecekteki beklenen nakit akışlarının ilgili varlık ya da NYB'deki belirli riskleri ve paranın zaman değerini yansıtan cari piyasa değerlendirmelerini göstermek için vergi öncesi iç verim oranı kullanılarak bugünkü değerine indirgenmesi ile bulunur.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

c) Varlıklarda değer düşüklüğü

Finansal olmayan varlıklar (devamı)

Bir varlıkla ilgili NYB'nin kayıtlı değeri geri kazanılabilir tutarını aşıyorsa değer düşüklüğü gideri kayıtlara alınır.

Değer düşüklüğü zararları kar veya zararda muhasebeleştirilir. Önceki dönemlerde ayrılan değer düşüklükleri her raporlama döneminde değer düşüklüğünün azalması veya değer düşüklüğünün geçerli olmadığına dair göstergelerin olması durumunda tekrar değerlendirilir. Değer düşüklüğü, geri kazanılabilir tutar belirlenirken kullanılan tahminlerde değişiklik olması durumunda iptal edilir.

Finansal olmayan varlıklarda önceki dönemlerde ayrılan değer düşüklükleri bu varlığın değer düşüklüğü kayıtlara alınmasaydı, söz konusu varlık için belirlenecek olan kayıtlı değerinin amortisman veya itfa payları düşüldükten sonraki tutarını aşmayacak ölçüde geri çevrilir.

d) Stoklar

Stoklar, elde etme maliyeti ve net gerçekleşebilir değerin düşük olanı ile değerlendirilmiştir. Net gerçekleşebilir değer, tahmini satış fiyatından tahmini tamamlama maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış masrafları düşülerek elde edilen tutardır.

Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Stoklar ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlenmektedir.

e) İlişkili taraflar

a) Bir kişi veya bu kişinin yakın ailesinin bir üyesi, aşağıdaki durumlarda Şirket ile ilişkili sayılır:
Söz konusu kişinin,

(i) Şirket üzerinde kontrol veya müşterek kontrol gücüne sahip olması durumunda,
(ii) Şirket üzerinde önemli etkiye sahip olması durumunda,
(iii) Şirket veya Şirket'in bir ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması durumunda,

(b) Aşağıdaki koşullardan herhangi birinin mevcut olması halinde işletme Şirket ile ilişkili sayılır:

(i) İşletme ve Şirket'in aynı grubun üyesi olması halinde,
(ii) İşletmenin, diğer işletmenin (veya diğer işletmenin de üyesi olduğu bir grubun üyesinin) iştiraki ya da iş ortaklığı olması halinde,
(iii) Her iki işletmenin de aynı bir üçüncü tarafın iş ortaklığı olması halinde, İşletmelerden birinin üçüncü bir işletmenin iş ortaklığı olması ve diğer işletmenin söz konusu üçüncü işletmenin iştiraki olması halinde,
(iv) İşletmenin, Şirket'in ya da Şirket ile ilişkili olan bir işletmenin çalışanlarına ilişkin olarak işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda plânlarının olması halinde, Şirket'in kendisinin böyle bir plânının olması halinde, sponsor olan işverenler de Şirket ile ilişkilidir,
(v) İşletmenin (a) maddesinde tanımlanan bir kişi tarafından kontrol veya müştereken kontrol edilmesi halinde,
(vi) (a) maddesinin (i) bendinde tanımlanan bir kişinin işletme üzerinde önemli etkisinin bulunması veya söz konusu işletmenin (ya da bu işletmenin ana ortaklığının) kilit yönetici personelinin bir üyesi olması halinde.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

f) Maddi duran varlıklar

(i) Muhasebeleştirme ve ölçüm

Maddi duran varlıklar, arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazların dışında maliyet değerlerinden, birikmiş amortisman ve varsa değer düşüklüğü karşılığı düşülerek ölçülürler. Maliyet, ilgili varlığın satın alımıyla doğrudan ilişkili harcamaları ifade etmektedir. Grup maddi duran varlıklar içerisinde yer alan arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazları maliyet yöntemi kullanmayı bırakarak TMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardına uygun olarak yeniden değerleme modelini muhasebe politikası olarak seçmiştir. Yeniden değerlenmiş tutar, yeniden değerleme tarihindeki gerçeğe uygun değerinden, müteakip birikmiş amortisman ve müteakip birikmiş değer düşüklüğü zararlarının indirilmesi suretiyle bulunan değerdir. Sözkonusu arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazların yeniden değerlenmesinden kaynaklanan artış, özkaynakta yeniden değerleme yedeğine ertelenmiş vergi etkisi netlendikten sonra, kaydedilir. Yeniden değerlenen arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazların kayıtlı tutarları üzerinden yapılan değerlemeden kaynaklanan azalışlar da, varsa önceki değerlemeden dolayı oluşan yeniden değerleme yedeği tutarını aşan tutar kadar gider olarak yansıtılır.

Maddi duran varlıkları oluşturan parçalar farklı faydalı ömürlere sahip ise maddi duran varlığın ayrı kısımları (önemli parçaları) olarak muhasebeleştirilir.

Bir maddi varlığın elden çıkartılmasıyla oluşan kazanç veya kayıplar, elden çıkarma tutarı ile varlığın kayıtlı değerinin karşılaştırılması ile belirlenir ve kar veya zararda "yatırım faaliyetlerinden gelirler" ya da "yatırım faaliyetlerinden giderler" altında muhasebeleştirilir.

Maden üretim aşamasındaki dekapaj sırasında kaldırılan madde kömür ile atık karışımından oluşmaktadır. Cevher atık oranının düşük olduğunda gerçekleşen dekapaj maliyetlerinin bir kısmı kömür üretiminde kullanılabilir nitelikteki cevhere ve gelecek dönemlerde çıkarılacak daha fazla miktarda kömüre ulaşıma erişim kolaylaştırması gibi fayda sağlamaktadır. Grup, dekapaj varlıklarını ancak dekapaj çalışmasına ilişkin gelecekteki ekonomik faydayı elde etmesi muhtemel olduğunda, kömür yatağının erişimi kolaylaşan kısmını tanıyabildiğinde ve ilgili dekapaj maliyetlerinin güvenilir bir şekilde ölçümleyebildiğinde oluşan maliyetleri dekapaj çalışması varlığı olarak maddi duran varlıklar altında muhasebeleştirmektedir. Üretilen belirli bir cevher miktarı için, çıkarılması beklenen cevherin öngörülen maden içeriği ile çıkarılan cevherdeki maden içeriğinin karşılaştırılarak oluşturulan dağıtım anahtarını kullanarak gelecekteki faydanın oluşturulması amacıyla ne ölçüde ek faaliyetin yapıldığını belirler.

Bazı arızi faaliyetler üretim dekapaj çalışması ile eş zamanlı olarak gerçekleşebilmekle birlikte bu faaliyetler üretim dekapaj çalışmasının planlandığı gibi sürdürülmesi için gerekli olamaması sebebiyle dekapaj çalışması varlığının maliyetine dahil edilmez.

(i) Sonradan oluşan maliyetler

Maddi duran varlıkların herhangi bir parçasını değiştirmekten dolayı oluşan maliyetler, söz konusu duran varlığın gelecekteki ekonomik faydasını arttırması muhtemel ise ve maliyeti güvenilir bir şekilde ölçülebiliyorsa aktifleştirilir. Değişen parçaların kayıtlı değerleri finansal durum tablosu dışı bırakılır. Maddi duran varlıkların günlük bakım maliyetleri oluştukları tarihte kar veya zarara kaydedilir.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

f) Maddi duran varlıklar *(devamı)*

(ii) Amortisman

Maddi duran varlık kalemleri, hali hazırda kullanılabilir oldukları veya Grup tarafından inşa edilen varlıklar için bu varlıkların tamamlandığı ve kullanıma hazır hale geldikleri gün itibarıyla amortismana tabi tutulurlar. Amortisman, tahmini faydalı ömürleri boyunca doğrusal yöntem ile hesaplanmaktadır. Amortisman, başka bir varlığın defter değerine dahil edilmediği sürece, genellikle kar veya zararda muhasebeleştirilir. Kiralanan varlıklar, Grup kiralanan varlığın mülkiyetini kiralama sonunda makul bir kesinlikte üzerine almayacaksa, varlığın kiralama süresi ile faydalı ömürden kısa olanı üzerinden amortismana tabi tutulur. Arazi ve arsalar amortismana tabi değildir.

Yeniden değerlenen arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazların dönem ait amortisman gideri kar veya zararda muhasebeleştirilir. Yeniden değerlenen arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazlar satıldığında veya hizmetten çekildiğinde yeniden değerleme yedeğinde kalan bakiye doğrudan geçmiş yıllar zararlarına transfer edilir. Öte yandan, değer artışının bir kısmı varlık işletme tarafından kullanıldıkça da geçmiş yıl kar/zararına aktarılmaktadır.

Dekapaj çalışması varlığı, ilk muhasebeleştirmeden sonra, parçası olduğu mevcut varlıkla aynı şekilde maliyetinden amortisman tutarının ve değer düşüklüğü zararlarının çıkarılması sonucunda bulunan tutar üzerinden izlenir. Dekapaj çalışması varlığı, dekapaj çalışması sonucu erişimi kolaylaşan cevher yatağının tanımlanan kısmının beklenen faydalı ömrü boyunca sistematik olarak üretim miktarı yöntemine göre amortismana tabi tutulur.

Cari ve karşılaştırmalı dönemlerde önemli maddi duran varlık kalemlerinin tahmin edilen faydalı ömürler aşağıdaki gibidir:

	Yıl
Binalar	10 - 50
Tesis, makine ve cihazlar	3 - 40
Demirbaş	5 -15
Taşıtlar	5 - 8
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	5
Özel maliyetler	5

Santraller ilgili lisans süresi veya faydalı ömürden kısa olanı üzerinden amortismana tabii tutulmaktadır. Grup'un mevcut santralleri aşağıda belirtilen türlerine göre değişen farklı faydalı ömürlere göre amortismana tabi tutulmaktadır:

	Yıl
Fuel oil santralleri	3-40
Doğalgaz santralleri	20
Kömür santralleri	40

Santrallere ilişkin büyük bakımlar için santrallerin faydalı ömründen farklı faydalı ömürler belirlenmiştir. Bu nedenle bakımlar santrallerin ayrı parçalar halinde kayıtlara alınır.

Amortisman yöntemleri ve faydalı ömürler her raporlama tarihi itibarıyla gözden geçirilir ve gerektiğinde düzeltilir.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

g) Maddi olmayan duran varlıklar

(i) Muhasebeleştirme ve ölçüm

Diğer maddi olmayan duran varlıklar

Grup tarafından satın alınmış ve belirli bir faydalı ömre sahip diğer maddi olmayan duran varlıklar maliyetlerinden birikmiş itfa payları ve varsa birikmiş değer düşüklükleri çıkarılarak ölçülür. Değer düşüklüğünün olması durumunda maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değeri, geri kazanılabilir tutara indirilir.

(ii) Sonradan oluşan maliyetler

Sonradan oluşan maliyetler, yalnızca ilişkili oldukları maddi olmayan duran varlıkların gelecekteki ekonomik faydasını arttırıcı bir etkiye sahipse aktifleştirilir. Diğer tüm harcamalar, oluştukları tarihte kar veya zararda muhasebeleştirilir.

(iii) İtfa payları

İtfa payları, maddi olmayan duran varlık kalemlerinin maliyetleri üzerinden tahmini faydalı ömürleri boyunca doğrusal yöntem ile hesaplanmaktadır ve kar veya zararda muhasebeleştirilir. Lisansların tahmin edilen faydalı ömürleri 2 ila 49 yıl arasındadır. İtfa yöntemleri ve faydalı ömürler her raporlama tarihi itibarıyla gözden geçirilir ve gerektiğinde düzeltilir.

h) Kiralama işlemleri

Kiracı olarak

Kiralamanın fiilen başladığı tarihte veya kiralama bileşeni içeren sözleşmede değişiklik yapıldığı tarihte, Grup, kiralama bileşeninin nispi tek başına fiyatını ve kiralama niteliği taşımayan bileşenlerin toplam tek başına fiyatını esas alarak her bir kiralama bileşenine dağıtmaktadır.

Grup, kiralama niteliği taşımayan bileşenleri kiralama bileşenlerinden ayırmamayı, bunun yerine her bir kiralama bileşenini ve onunla ilişkili kiralama niteliği taşımayan bileşenleri tek bir kiralama bileşeni olarak muhasebeleştirmeyi tercih etmiştir.

Grup, kiralamanın fiilen başladığı tarihte finansal tablolarına kullanım hakkı varlığı ve kira yükümlülüğü yansıtmıştır. Kullanım hakkı varlığının maliyeti yükümlülüğünün ilk ölçüm tutarı, kiralamanın fiilen başladığı tarihte veya öncesinde yapılan tüm kira ödemelerinden alınan tüm kiralama teşviklerinin düşülmesiyle elde edilen tutar ile tüm başlangıçtaki doğrudan maliyetleri ve varlığın sökülmesi ve taşınmasıyla, yerleştirildiği alanın restore edilmesiyle ya da dayanak varlığın kiralamanın hüküm ve koşullarının gerektirdiği duruma getirilmesi için restore edilmesiyle ilgili olarak ileride katlanılması öngörülen tahmini maliyetlerden oluşmaktadır.

Kiralama işleminin, dayanak varlığın mülkiyetini kiralama süresi sonunda kiracıya devretmesi veya kullanım hakkı varlığı maliyetinin, kiracının bir satın alma opsiyonunu kullanacağını göstermesi durumunda, kullanım hakkı varlığı kiralamanın fiilen başladığı tarihten dayanak varlığın yararlı ömrünün sonuna kadar amortismana tabi tutulur. Diğer durumlarda kullanım hakkı varlığı, kiralamanın fiilen başladığı tarihten başlamak üzere, söz konusu varlığın yararlı ömrü veya kiralama süresinden kısa olanına göre amortismana tabi tutulur. Ek olarak, kullanım hakkı varlığının değeri periyodik olarak varsa değer düşüklüğü zararları da düşülmek suretiyle azaltılır ve kiralama yükümlülüğünün yeniden ölçümü doğrultusunda düzeltilir.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

h) Kiralama işlemleri *(devamı)*

Kiracı olarak (devamı)

Kiralamanın fiilen başladığı tarihte, kira yükümlülüğü o tarihte ödenmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçülür. Kira ödemeleri, kiralamadaki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, bu oran kullanılarak iskonto edilir. Bu oranın kolaylıkla belirlenememesi durumunda, Grup'un alternatif borçlanma faiz oranı kullanılır.

Grup, alternatif borçlanma faiz oranını, çeşitli dış finansman kaynaklarından kullanacağı borçlar için ödeyeceği faiz oranlarını dikkate alarak belirlemektedir ve kira şartlarını ve kiralanan varlığın türünü yansıtacak şekilde bazı düzeltmeler yapmaktadır.

Kira yükümlülüğünün ölçümüne dâhil edilen kira ödemeleri aşağıdakilerden oluşmaktadır:
– Sabit ödemeler (özü itibarıyla sabit ödemeler dâhil);
– İlk ölçümü kiralamanın fiilen başladığı tarihte bir endeks veya oran kullanılarak yapılan, bir endeks veya orana bağlı değişken kira ödemeleri;
– Kalıntı değer taahhütleri kapsamında kiracı tarafından ödenmesi beklenen tutarlar;
– Satın alma opsiyonunun kullanılacağından makul ölçüde emin olunması durumunda bu opsiyonun kullanım fiyatı ve kiralama süresinin Grup'un kiralamayı sonlandırmak için bir opsiyon kullanacağını göstermesi durumunda, kiralamanın sonlandırılmasına ilişkin ceza ödemeleri

Kira yükümlülüğü, kira ödemelerinin bir iskonto oranı ile indirgenmesiyle ölçülür. Gelecekteki kira ödemelerinin belirlenmesinde kullanılan bir endeks veya oranda meydana gelen bir değişiklik sonucunda bu ödemelerde bir değişiklik olması ve kalıntı değer taahhüdü kapsamında ödenmesi beklenen tutarlarda bir değişiklik olması durumlarında Grup yenileme, sonlandırma ve satın alma opsiyonlarını değerlendirir.

Kira yükümlülüğünün yeniden ölçülmesi durumunda, yeni bulunan borç tutarına göre kullanım hakkı varlığında bir düzeltme olarak finansal tablolara yansıtılır. Ancak, kullanım hakkı varlığının defter değerinin sıfıra inmiş olması ve kira yükümlülüğünün ölçümünde daha fazla azalmanın mevcut olması durumunda, kalan yeniden ölçüm tutarı kâr veya zarara yansıtılır.

Kısa süreli kiralamalar ve düşük değerli kiralamalar

Grup, kiralama süresi 12 ay veya daha az olan kısa süreli makine kiralamaları ve bilgi teknolojileri ekipmanı dahil olmak üzere düşük değerli varlıkların kiralamaları için kullanım hakkı varlıklarını ve kiralama borçlarını finansal tablolarına yansıtmamayı tercih etmiştir. Grup, bu kiralamalarla ilişkili kira ödemelerini, kiralama süresi boyunca doğrusal olarak gider olarak konsolide finansal tablolara yansıtmıştır.

1 Ocak 2019'dan önce geçerli olan muhasebe politikası

1 Ocak 2019 tarihinden önce yapılan sözleşmelerin kiralama işlemi içerip içermediğinin belirlemesini, Grup, aşağıdakileri değerlendirerek karar vermektedir:
- anlaşmanın gerçekleşmesinin özel bir varlığın veya varlıkların (ilgili varlık) kullanımına bağlı olup olmadığına ve
- anlaşmanın ilgili varlığın kullanım hakkını devredip devretmediği. Aşağıdaki koşullardan herhangi birinin karşılanması durumunda varlığın kullanımının kontrol hakkının devredildiği kabul edilir:
- satın alanın varlıktan elde edilen ürünün veya faydaların önemsiz sayılamayacak bir kısmını elde ederken veya kontrol ederken; varlığı kullanma veya belirlediği bir şekilde varlığı başkasına kullandırtma kapasitesine veya hakkına sahip olması.
- satın alanın varlığın ürününün veya faydaların önemsiz sayılamayacak bir kısmını elde ederken veya kontrol ederken; varlığa fiziki erişimi kontrol etme kapasitesine veya hakkına sahip olması
- gerçeklerin ve koşulların, sözleşme süresince satın alan dışındaki bir ya da birden fazla tarafın varlık vasıtasıyla üretilen veya ortaya çıkarılan ürün veya faydaların önemsiz sayılamayacak bir kısmını almasının uzak bir ihtimal olduğunu ve satın alanın ürün için ödeyeceği fiyatın ne anlaşma kapsamında ürünün sabit birim fiyatı olduğunu ne de ürünün teslim tarihindeki cari piyasa fiyatına eşdeğer olduğunu göstermesi durumunda.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

h) Kiralama işlemleri *(devamı)*

Kısa süreli kiralamalar ve düşük değerli kiralamalar *(devamı)*

1 Ocak 2019'dan önce geçerli olan muhasebe politikası *(devamı)*

Kiracı olarak

Karşılaştırmalı dönemde, Grup, kiracı olarak bir varlığın mülkiyetine sahip olmaktan kaynaklanan risk ve yararların tamamının devredildiği kiralamaları, finansal kiralama olarak sınıflandırmıştır. Bu durumda, kiralanan varlığın kiralama sözleşmesinin başı itibariyle, gerçeğe uygun değer ya da asgari kira ödemelerinin bugünkü değerinden düşük olanı üzerinden muhasebeleştirir. Asgari kira ödemeleri, koşullu kiralar hariç olmak üzere, kiralama süresi boyunca yapması gereken ödemelerdir. İlk muhasebeleştirme sonrası varlıklar, ilgili varlığa uygulanan muhasebe politikasına uygun olarak muhasebeleştirilir.Bir varlığın mülkiyetine sahip olmaktan kaynaklanan risk ve yararların tamamının devredilmediği kiralamalar ise faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılır ve finansal durum tablosunda muhasebeleştirilmez. Faaliyet kiralaması kapsamında yapılan kira ödemeleri doğrusal olarak kiralama süresi boyunca kar veya zarar tablosunda gider olarak muhasebeleştirilir. Alınan kira teşvikleri, kiralama süresi boyunca toplam kira giderinin ayrılmaz bir parçası olarak muhasebeleştirilir.

i) Karşılıklar

Geçmiş olaylardan kaynaklanan mevcut hukuki veya zımni bir yükümlülüğün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesinin ve ekonomik fayda getiren kaynakların işletmeden çıkmasının muhtemel olması ve söz konusu yükümlülük tutarlarının güvenilir bir biçimde tahmin edilebilmesi durumunda konsolide finansal tablolarda bu yükümlülükler için karşılık ayrılır. Karşılıklar, raporlama tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahmine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda bugünkü değerine indirmek için iskonto edilir.

j) Çalışanlara sağlanan faydalar

(i) Çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar

Çalışanlara sağlanan kısa vadeli fayda yükümlülükler ilgili hizmet verildikçe giderleştirilir. Çalışanlarının geçmiş hizmetleri sonucunda Grup'un yasal veya zımni kabulden doğan, ödemekle yükümlü olduğu ve bu yükümlülüğün güvenilir olarak tahmin edilebildiği durumlarda ödenmesi beklenen tutarlar için bir yükümlülük kaydedilir. Türkiye'de geçerli İş Kanunu'na göre iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde çalışanlar tarafından hak edilen fakat kullanılmayan yıllık izin sürelerine ait ücreti sözleşmenin sona erdiği tarihteki brüt ücreti ve sözleşmeye bağlı diğer menfaatlerin toplamı üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödemekle yükümlüdür. Kullanılmayan izin karşılığı tüm çalışanların hak ettikleri ancak raporlama tarihi itibarıyla henüz kullanmadıkları izin günlerine denk gelen iskonto edilmemiş toplam yükümlülük tutarıdır. Kullanılmamış izin haklarından doğan yükümlülükler hak kazanıldıkları dönemlerde tahakkuk edilir.

(ii) Çalışanlara sağlanan diğer uzun vadeli faydalar

Türkiye'deki mevcut iş kanunu gereğince, Grup, çalışanların emeklilik, askerlik ya da ölüm gibi nedenlerden işten ayrılan 1 yılı doldurmuş çalışanlarına belirli miktarlarda ödeme yapmakla yükümlüdür. Kıdem tazminatı karşılığı 30 gün bazında Grup'un çalışanlarının emekli olması durumunda gelecekteki tahmini muhtemel yükümlülüğünün bugünkü değerini ifade etmektedir. Kıdem tazminatı karşılığı, tüm çalışanlar bu tür bir ödemeye tabi tutulacakmış gibi hesaplanmış olup konsolide finansal tablolarda tahakkuk esası ile yansıtılmıştır. Kıdem tazminatı karşılığı, Hükümet tarafından açıklanan kıdem tazminatı tavanına göre hesaplanmıştır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kıdem tazminatı tavanı 6.730 TL tutarındadır (31 Aralık 2018: 5.434 TL). Not 17'de açıklandığı üzere, Grup yönetimi kıdem tazminatı karşılığı hesaplamasında bazı tahminler kullanmıştır. Tüm aktüeryal kazanç ve kayıplar diğer kapsamlı gelirde muhasebeleştirilir.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

k) Koşullu borçlar ve koşullu varlıklar

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve ifası halinde ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkışına veya girişine neden olacak mevcut varlık veya yükümlülük olarak tanımlanmaktadır. Koşullu yükümlülükler, ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkma ihtimalinin uzak olduğu durumlar hariç, konsolide finansal tablo dipnotlarında açıklanır. Kaynak aktarımını gerektiren durumun muhtemel olması halinde ise koşullu yükümlülükler konsolide finansal tablolara yansıtılır. Ekonomik faydanın işletmeye gireceğinin muhtemel hale gelmesi halinde, koşullu varlıkla ilgili olarak konsolide finansal tablo dipnotlarında açıklama yapılır. Ekonomik faydanın işletmeye gireceğinin kesinleşmesi durumundaysa, söz konusu varlık ve bununla ilgili gelir değişikliğinin olduğu tarihte konsolide finansal tablolara alınır.

l) Yatırım faaliyetlerinden gelirler ve yatırım faaliyetlerinden giderler

Yatırım faaliyetlerinden gelirler, bağlı ortaklık satış karı, sabit kıymet ve hurda satışlarından elde edilen gelirleri içerir. Yatırım faaliyetlerinden giderler, sabit kıymet, bağlı ortaklık satışlarıyla oluşan giderleri ve zararları içerir.

m) Finansman gelirleri ve finansman giderleri

Finansman geliri, finansman amacıyla kullanılan döngünün bir parçasını oluşturan banka mevduat faiz gelirlerinden, yapılan fonlardan elde edilen faiz gelirlerinden, finansal varlık ve yükümlülüklerin (ticari alacaklar ve borçlar dışındaki) üzerindeki kur farkı gelirlerinden ve türev araçlardan oluşan ve kar veya zarara kaydedilen, ilişkili taraflardan alınan faiz ve vade farkı kazançlarından oluşmaktadır.

Finansman giderleri, banka kredilerinin faiz giderlerini, finansal varlık ve yükümlülüklerin (ticari alacaklar ve borçlar dışındaki) üzerindeki kur farkı giderlerini, türev araçlardan oluşan ve kar veya zarara kaydedilen kayıpları ve ilişkili taraflara ödenen faiz ve vade farkı giderlerini içerir. Bir varlığın iktisabı, inşaatı ya da üretimi ile doğrudan ilişkilendirilemeyen borçlanma maliyetleri etkin faiz oranı kullanılarak konsolide kar veya zarar içerisinde muhasebeleştirilmiştir.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin (ticari alacaklar ve borçlar dışındaki) üzerindeki kur farkı gelir ve giderleri finansman gelirleri veya finansman giderleri içerisinde brüt olarak raporlanır. Ticari alacaklar ve borçların üzerindeki kur farkı ve reeskont gelirleri esas faaliyetlerden diğer gelirler içerisinde, kur farkı ve reeskont giderleri ise esas faaliyetlerden diğer giderler içerisinde brüt olarak raporlanır.

n) Pay başına kazanç/(kayıp)

Konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda belirtilen pay başına kazanç/(kayıp), ana ortaklığa ait net dönem karının/(zararının) ya da toplam kapsamlı gelirin/(giderin) ilgili dönem içerisinde piyasada mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile bulunmuştur.

o) Vergi

Vergi gideri, cari dönem vergisi ve ertelenmiş vergi toplamından oluşur. Vergi, işletme birleşmeleri veya doğrudan özkaynaklar veya diğer kapsamlı gelir ile ilişkilendirilenler dışında kar veya zararda muhasebeleştirilir.

(i) Dönem vergisi

Cari dönem vergisi cari yılda vergiye konu kar veya zarar üzerinden ve raporlama dönemi sonu itibarıyla geçerli olan vergi oranları ile yürürlükteki vergi mevzuatı uyarınca hesaplanan vergi yükümlülüğü veya alacağıdır ve geçmiş yıllardaki vergi yükümlülükleri ile ilgili düzeltme kayıtlarını da içerir.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

o) Vergi *(devamı)*

(ii) Dönem vergisi*(devamı)*

Raporlama dönemi sonu itibarıyla yürürlükte olan veya yürürlüğe girmesi kesine yakın olan vergi oranları dikkate alınarak hesaplanır.

Cari vergi varlığı ve yükümlülüğü mahsuplaştırılması sadece belirli şartlar sağlandığında yapılabilir. Türkiye'de vergi mevzuatı, ana ve bağlı ortaklıkların konsolide vergi beyannamesi doldurmasına izin vermemektedir. Bu yüzden konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılığı, şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

(iii) Ertelenmiş vergi

Ertelenmiş vergi, varlık ve yükümlülüklerin finansal tablolarda yer alan defter değerleri ile vergi matrahında kullanılan değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Aşağıdaki durumlarda meydana gelen geçici farklar için ertelenmiş vergi muhasebeleştirilmez:

- Bir işletme birleşmesi olmayan ve ne muhasebe karını ne de vergiye tabi kar veya zararı etkilemeyen bir işlem sonucu oluşan varlık veya yükümlülüklerin ilk kayıtlara alınmasında ortaya çıkan geçici farklar;
- Öngörülebilir bir gelecekteki tersine dönmesi muhtemel olmayan ve Grup'un geri çevirim zamanını kontrol edebildiği bağlı ortaklıklardaki yatırımlarıyla ilgili geçici farklar; ve
- Şerefiyenin ilk muhasebeleştirilmesi sırasında oluşan vergilendirilebilir geçici farklar.

Kullanılmamış geçmiş yıl mali zararları, vergi avantajları ve indirilebilir geçici farklar için ilerideki dönemde bunların mahsup edilmesine yeterli olacak tutarda vergilendirilebilir kar elde edileceğinin muhtemel olması halinde ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilir. Vergilendirilebilir kar Grup'taki her bir bağlı ortaklığa ait iş planlarına göre belirlenir. Ertelenmiş vergi varlıkları her raporlama tarihinde gözden geçirilir ve ileriki dönemde vergiye tabi kar elde etmesinin muhtemel olması halinde bu tutarlarla sınırlı olmak üzere önceden muhasebeleştirilmeyen ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilir.

Grup, ertelenmiş vergi borçlarını ve ertelenmiş vergi varlıklarını, varlıklarının defter değerlerini ne şekilde geri kazanacağı veya borçlarını ne şekilde ödeyeceği ile ilgili raporlama dönemi sonundaki beklentilerinin vergisel sonuçlarıyla tutarlı bir şekilde ölçer.

Şirket ve konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklıklar ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülüklerini netleştirmek suretiyle finansal tablolarına yansıtmışlardır, ancak konsolide bazda bir netleştirme yapılmamıştır. Ertelenmiş vergi, varlıkların oluştuğu veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır.

(iv) Vergi riski

Dönem vergi gideri ile ertelenmiş vergi gideri tutarları belirlenirken, Grup belirsiz vergi pozisyonlarını ve ödenmesi gerekecek ek vergi ve faiz yükümlülüğü olup olmadığını dikkate almaktadır. Grup'un mevcut vergi yükümlülüğünün yeterliliği ile ilgili mesleki kanaatini değiştirecek yeni bilgiler ortaya çıkması durumunda vergi yükümlülüğündeki bu değişim, bu durumun belirlendiği döneme ait vergi giderini etkileyecektir.

p) Bölümlere göre raporlama

Faaliyet bölümü, Grup'un hasılat elde edebildiği ve harcama yapabildiği işletme faaliyetlerinde bulunan, faaliyet sonuçlarının bölüme tahsis edilecek kaynaklara ilişkin kararların alınması ve bölümün performansının değerlendirilmesi amacıyla Grup'un faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercii tarafından düzenli olarak gözden geçirildiği ve hakkında ayrı finansal bilgilerin mevcut olduğu bir kısmıdır.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.5 Önemli muhasebe politikalarının özeti *(devamı)*

p) Bölümlere göre raporlama (devamı)

Grup'un 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yılda endüstriyel bölüm bazında satışlarının %99'luk (1 Ocak – 31 Aralık 2018: %99) kısmı ana faaliyet konusu olan elektrik satışlarından, kalan %1'lik (1 Ocak – 31 Aralık 2018: %1) kısmı diğer satışlarından oluşmaktadır. Bu nedenle Grup yönetimi tahsis edeceği kaynaklara ilişkin kararların alınması ve performans değerlendirmesini ayrı ayrı bölümler yerine tek bir faaliyet bölümü olarak değerlendirmektedir.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren dönemlere ait faaliyet bölümlerine ilişkin açıklamalar Dipnot 3'de sunulmuştur.

r) Sermaye

Adi hisse senetleri

Adi hisse senetleri ödenmiş sermaye olarak sınıflandırılır. Adi hisse senetleri ihracı ile doğrudan ilişkilendirilebilen ek maliyetler, varsa vergi etkisi düşüldükten sonra özkaynaklarda azalış olarak muhasebeleştirir.

2.6 Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

Grup yönetimi, konsolide finansal tabloları hazırlarken Grup'un muhasebe politikalarını uygulanmasını ve raporlanan varlıkların, yükümlülüklerin, gelir ve giderlerin miktarlarını etkileyen muhakeme, tahmin ve varsayımlarda bulunmuştur. Gerçek miktarlar tahmini miktarlardan değişiklik gösterebilir.

Tahminler ve ilgili varsayımlar sürekli olarak gözden geçirilmektedir. Tahminlere yapılan değişiklikler ileriye dönük olarak muhasebeleştirilmektedir.

(i) Varsayımlar ve tahminler

Konsolide finansal tablolarda kayda alınan tutarlarla ilgili olarak, önemli etkisi olan muhasebe politikalarının uygulamasına ilişkin önemli değerlendirmeler ve müteakip dönemlerde önemli düzeltme gerektirebilecek tahminler ve varsayımlara ilişkin belirsizliklerle ilgili bilgiler aşağıdaki dipnotlarda açıklanmıştır:

- Dipnot 10 – Stok karşılıkları: Stok değer düşüklüğü ile ilgili olarak stoklar fiziksel olarak ve ne kadar geçmişten geldiği incelenmekte ve kullanılamayacak olduğu tahmin edilen stok kalemleri için karşılık ayrılmaktadır.
- Dipnot 12 ve Dipnot 13 – Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların faydalı ömürleri: Grup yönetimi maddi ve maddi olmayan duran varlıkların faydalı ömürlerinin belirlenmesinde teknik ekibinin tecrübeleri ve özellikle özel maliyetler için ileriye dönük pazarlama ve yönetim stratejileri doğrultusunda önemli varsayımlarda bulunmaktadır.
- Dipnot 12 – Arsalar ve tesis, makine ve ekipmanlar bağımsız profesyonel, Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") nezdinde lisanslı bir gayrimenkul değerleme şirketi tarafından 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yapılan değerleme çalışmalarında tespit edilen gerçeğe uygun değerlerinden finansal tablolara yansıtılmıştır. Yeniden değerleme çalışmalarının sıklığı, yeniden değerlemesi yapılan maddi duran varlıkların defter değerlerinin ilgili raporlama dönemi sonu itibarıyla gerçeğe uygun değerlerinden önemli ölçüde farklı olmadığından emin olacak şekilde belirlenir. Yeniden değerleme çalışmalarının yapılma sıklığı maddi duran varlık kalemlerinin gerçeğe uygun değerlerindeki değişime bağlıdır. Yeniden değerlenen bir varlığın geçeğe uygun değerinin defter değerinden önemli ölçüde farklı olduğu düşünülen durumlarda, yeniden değerleme çalışmasının tekrarlanması gerekmektedir ve bu çalışma aynı tarih itibarıyla yeniden değerlenen varlığın bulunduğu varlık sınıfının tamamı için yapılmaktadır. Öte yandan gerçeğe uygun değer değişimleri önemsiz olan maddi duran varlıklar için yeniden değerleme çalışmalarının tekrarlanması gerekli görülmemektedir.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.6 Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları *(devamı)*

(i) Varsayımlar ve tahminler (devamı)

Gerçeğe uygun değer hesaplamalarında yönetimin en iyi tahminlerine dayanan aşağıdaki gibi değerleme yöntemleri kullanılmıştır:

- Emsal karşılaştırma yönteminde arsaların gerçeğe uygun değeri, mevcut pazarda benzer özellikler taşıyan ve yeni satılmış olan arsalarla karşılaştırılması, uygun karşılaştırma işlemlerinin uygulanması ve karşılaştırılabilir satış fiyatlarında çeşitli düzeltmelerin yapılması ile bulunmuştur.
- Maliyet yaklaşımı yönteminde makine, tesis ve teçhizatların gerçeğe uygun değeri ilgili amortisman ve yeniden inşa maliyeti göz önüne alınarak hesaplanmıştır.

Alım/satım işlemlerinin gerçekleşmesi esnasında oluşabilecek değerler, bu değerlerden farklılık gösterebilir.

- Dipnot 17 – Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar: Kıdem tazminatı yükümlülüğü, iskonto oranları, gelecekteki maaş artışları ve çalışanların ayrılma oranlarını içeren birtakım varsayımlara dayalı aktüeryal hesaplamalar ile belirlenmektedir. Bu planların uzun vadeli olması sebebiyle, söz konusu varsayımlar önemli belirsizlikler içermektedir.
- Dipnot 27 – Ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri: Ertelenmiş vergi varlıkları gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle geçici farklardan ve kullanılmamış geçmiş yıl mali zararlardan faydalanmanın kuvvetle muhtemel olması durumunda kaydedilmektedir. Kaydedilecek olan ertelenmiş vergi varlıkların tutarı belirlenirken gelecekte oluşabilecek olan vergilendirilebilir karlara ilişkin önemli tahminler ve değerlendirmeler yapmak gerekmektedir.

- Dipnot 31 – Gerçeğe uygun değerlerin belirlenmesi: Gerçeğe uygun değerin belirlenmesinde kullanılan gözlemlenebilir ve gözlemlenebilir nitelikte olmayan piyasa bilgilerin kullanılmasında belli başlı tahminler yapılmaktadır.

(ii) Gerçeğe uygun değerlerin ölçümü

Grup'un çeşitli muhasebe politikaları ve açıklamaları hem finansal hem de finansal olmayan varlık ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerinin belirlenmesini gerektirmektedir. Grup, şayet üçüncü taraf bilgileri, örneğin aracı kote edilmiş fiyatları veya fiyatlandırma servisleri, gerçeğe uygun değeri ölçmek için kullanıldıysa değerlendirme takımı üçüncü taraflardan elde edilen bilgiyi değerlendirme sonuçlarının TFRS'nin gerekliliklerine, gerçeğe uygun değerlemelerin gerçeğe uygun değerleme hiyerarşisinde hangi seviyede sınıflandırılması gerektiği de dahil olmak üzere, uyumu sonucunu desteklemek için gözden geçirir. Bir varlığın veya yükümlülüğün gerçeğe uygun değerini ölçerken Grup pazarda gözlemlenebilir bilgileri kullanır. Gerçeğe uygun değerlemeler aşağıda belirtilen değerleme tekniklerinde kullanılan bilgilere dayanarak belirlenen gerçeğe uygun değerleme hiyerarşisindeki değişik seviyelere sınıflanmaktadır.

- Seviye 1: Özdeş varlıklar veya borçlar için aktif piyasalardaki kayıtlı (düzeltilmemiş) fiyatla;
- Seviye 2: Seviye 1'de yer alan kayıtlı fiyatlar dışında kalan ve varlıklar veya borçlar açısından doğrudan (fiyatlar aracılığıyla) veya dolaylı olarak (fiyatlardan türetilmek suretiyle) gözlemlenebilir nitelikteki veriler;
- Seviye 3: Varlık veya borçlara ilişkin olarak gözlemlenebilir piyasa verilerine dayanmayan veriler (gözlemlenebilir nitelikte olmayan veriler).

Şayet bir varlığın veya yükümlülüğün gerçeğe uygun değerini ölçmek için kullanılan bilgiler gerçeğe uygun değerleme hiyerarşisinin farklı bir seviyesine sınıflandırılabiliyorsa bu gerçeğe uygun değerleme bütün ölçüm için önemli olan en küçük bilginin dahil olduğu gerçeğe uygun değerleme hiyerarşisinin aynı seviyesine sınıflandırılır.

Grup gerçeğe uygun değerleme hiyerarşisindeki seviyeler arasındaki transferleri değişikliğin meydana geldiği raporlama döneminin sonunda muhasebeleştirmektedir.

2 Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar *(devamı)*

2.6 Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları *(devamı)*

(iii) Gerçeğe uygun değerin belirlenmesi

Gerçeğe uygun değerler ölçme ve/veya açıklama amacıyla aşağıdaki yöntemlerle belirlenmektedir. Uygulanabilir olması halinde, gerçeğe uygun değerlerin belirlenmesinde kullanılan varsayımlarla ilgili ilave bilgiler varlık veya yükümlülüğe özgü dipnotlarda sunulmuştur.

Ticari ve diğer alacaklar

Ticari ve diğer alacakların gerçeğe uygun değerleri gelecekteki nakit akışlarının ölçüm tarihindeki piyasa faiz oranları ile indirgenmesiyle bulunacak değer olarak tahmin edilir. Belirli bir faiz oranı olmayan kısa vadeli alacaklar indirgenme etkisinin önemsiz olması durumda orijinal fatura tutarından değerlenirler. Bu gerçeğe uygun değerler ilk muhasebeleştirme sırasında ve açıklama amacıyla her raporlama dönemi sonunda belirlenir.

Türev finansal araçlar

Türev finansal araçların gerçeğe uygun değerleri aktif piyasada işlem gören fiyatları üzerinden belirlenir veya uygun olduğu durumlarda iskonto edilmiş nakit akımları yöntemiyle belirlenir. İskonto faktörleri swap getiri eğrilerine finansal aracın özelliklerini yansıtan ek bir marj da dahil edilerek hesaplanır.

Diğer türev olmayan finansal yükümlülükler

Diğer türev olmayan finansal yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerleri, ilk muhasebeleştirme sırasında ve açıklama amacıyla her raporlama dönemi sonunda belirlenir. Gerçeğe uygun değer, gelecekteki anapara ve faiz nakit akışlarının ölçüm tarihindeki piyasa faiz oranları ile bugünkü değere indirgenmesi ile hesaplanmaktadır.

Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar içerisindeki arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazlar, finansal tablolarda değerlenmiş tutarlarından belirtilmiş olup gerçeğe uygun değer hesaplamasında kullanılmış olan önemli varsayımlar Dipnot 11'de belirtilmiştir. İlgili maddi duran varlıkların değerlemeleri 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, bağımsız bir değerleme şirketi olan tarafından yapılmıştır.

2.7 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem tarihli konsolide finansal tabloların düzeltimesi

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır. Grup, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla hazırlanmış finansal durum tablosunu 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla hazırlanmış finansal durum tablosu ile, 1 Ocak - 31 Aralık 2019 dönemine ait kar veya zarar tablosu, diğer kapsamlı gelir tablosu, nakit akış tablosu ve özkaynaklar değişim tablosunu da 1 Ocak – 31 Aralık 2018 dönemine ait kar veya zarar tablosu, diğer kapsamlı gelir tablosu, nakit akış tablosu ve özkaynaklar değişim tablosu ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

3 Faaliyet bölümleri

Aşağıda sunulan coğrafi bilgiler, Grup'un hasılatı, faiz, vergi, amortisman ve itfa gideri öncesi kar (FAVÖK)'ü, varlıklarını ve yükümlülüklerini, Grup'un bulunduğu ülkeyi ve Afrika bölgesini dikkate alarak analiz etmektedir. Bu bilgilerin sunumunda, bölüm hasılatı ve FAVÖK müşterilerin coğrafi konumlarına göre, bölüm varlıkları ve yükümlülükleri ise coğrafi konumlara göre sunulmuştur.

	1 Ocak – 31 Aralık 2019		
	Türkiye (*)	**Afrika**	**Toplam**
Toplam bölüm hasılatları	4.296.532.062	1.282.062.719	**5.578.594.781**
Faiz, vergi, amortisman ve itfa gideri öncesi kar (FAVÖK)	571.067.845	895.507.704	**1.466.575.549**

	1 Ocak – 31 Aralık 2018		
	Türkiye (*)	**Afrika**	**Toplam**
Toplam bölüm hasılatları	3.888.160.423	781.088.679	**4.669.249.102**
Faiz, vergi, amortisman ve itfa gideri öncesi kar (FAVÖK)	359.474.015	673.649.801	**1.033.123.816**

	1 Ocak – 31 Aralık 2019		
	Türkiye (*)	**Afrika**	**Toplam**
Raporlanabilir faaliyet bölümlerine ait FAVÖK	571.067.845	895.507.704	**1.466.575.549**
Amortisman ve itfa payları	(287.430.679)	(198.038.831)	**(485.469.510)**
Finansman gelirleri/(giderleri), net	(463.660.006)	33.373.286	**(430.286.720)**
Yatırım faaliyetlerinden gelirler, net	633.402	--	**633.402**
Vergi öncesi kar	**(179.389.438)**	**730.842.159**	**551.452.721**

	1 Ocak – 31 Aralık 2018		
	Türkiye (*)	**Afrika**	**Toplam**
Raporlanabilir faaliyet bölümlerine ait FAVÖK	359.474.015	673.649.801	**1.033.123.816**
Amortisman ve itfa payları	(244.750.598)	(149.267.742)	**(394.018.340)**
Finansman gelirleri/(giderleri), net	(446.569.949)	(15.399.143)	**(461.969.092)**
Yatırım faaliyetlerinden gelirler, net	2.640.864	--	**2.640.864**
Vergi öncesi kar	(329.205.668)	508.982.916	**179.777.248**

3 Faaliyet bölümleri *(devamı)*

	31 Aralık 2019		
	Türkiye (*)	**Afrika**	**Toplam**
Bölüm varlıkları	5.691.940.213	2.809.181.835	**8.501.122.048**
Bölüm yükümlülükleri	3.787.152.257	895.008.826	**4.682.161.083**

	31 Aralık 2018		
	Türkiye (*)	**Afrika**	**Toplam**
Bölüm varlıkları	4.561.962.851	1.876.179.141	**6.438.141.992**
Bölüm yükümlülükleri	4.045.835.331	574.354.525	**4.620.189.856**

(*) KKTC dahildir.

4 İlişkili taraf açıklamaları

(a) İlişkili taraf bakiyeleri

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla ilişkili taraflardan kısa vadeli alacaklar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
Kısa vadeli alacaklar	**Ticari**	**Ticari olmayan**	**Ticari**	**Ticari olmayan**
Kısa vadeli alacaklar	209.200.606	3.775.899	232.193.307	174.069.310
Toplam	**209.200.606**	**3.775.899**	**232.193.307**	**174.069.310**

i) İlişkili taraflardan alacaklar*:*

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Ticari	**Ticari olmayan**	**Ticari**	**Ticari olmayan**
Aksa Elektrik Satış A.Ş	157.669.120	3.770.092	147.360.015	165.996.430
Koni İnşaat Sanayi A.Ş.	32.497.061	--	60.363.742	--
Fırat Elektrik Perakende Satış A.Ş.	7.693.333	--	--	--
Aksa Power Generation (Dubai)	5.966.648	--	7.637.914	--
Çoruh Elektrik Perakende Satiş A.Ş.	2.077.944	--	--	--
Flamingo Bioyakit Üretim ve Sanayi A.Ş.	1.263.465	--	--	--
Aksa Jeneratör Sanayi A.Ş.	--	--	16.718.701	--
Datça Rüzgar Enerjisi Elektrik Üretimi A.Ş.	--	--	--	7.357.874
Diğer	2.033.035	5.807	112.935	715.006
Toplam	**209.200.606**	**3.775.899**	**232.193.307**	**174.069.310**

İlişkili taraflardan alacaklara, yasal faiz oranı dikkate alınarak vade farkı hesaplaması yapılmıştır.

4 İlişkili taraf açıklamaları *(devamı)*

(a) İlişkili taraf bakiyeleri *(devamı)*

ii) İlişkili taraflara borçlar:

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla ilişkili taraflara kısa vadeli borçlar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
Kısa vadeli borçlar	**Ticari**	**Ticari olmayan**	**Ticari**	**Ticari olmayan**
Kısa vadeli borçlar	17.177.126	272.784	233.019.582	6.328.927
Toplam borçlar	**17.177.126**	**272.784**	**233.019.582**	**6.328.927**

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Ticari	**Ticari olmayan**	**Ticari**	**Ticari olmayan**
ATK Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş.	11.479.357	--	8.318.008	--
Aksa Şanlıurfa Doğal Gaz Dağıtım Aş.	2.013.906	--	1.947	--
Aksa Jeneratör Sanayi A.Ş.	1.816.970	3.000	13.949	--
Kazancı Holding	1.580.435	269.188	--	6.328.927
Fırat Elektrik Perakende Satış A.Ş.	7.619	--	113.847.982	--
Çoruh Elektrik Perakende Satış A.Ş.	5.957	--	107.304.553	--
Elektrik Altyapi Hizmetleri ve Ltd. Şti.	--	--	306.195	--
Aksa Far East(Pte.)Ltd.	--	--	2.671.812	--
Diğer	272.882	596	555.136	--
Toplam	**17.177.126**	**272.784**	**233.019.582**	**6.328.927**

(b) İlişkili taraf işlemleri

i) İlişkili taraflara yapılan satışlar:

	1 Ocak – 31 Aralık 2019		1 Ocak – 31 Aralık 2018	
Ortaklardan Kazancı Holding'in iştirak ve bağlı ortaklıkları olan ilişkili taraflar:	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**
Aksa Elektrik Satış A.Ş.	394.435.113	--	120.535.007	--
ATK Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş	577.389	19.421	--	--
Diğer	74.189	400	100.355	203.428
Toplam	**395.086.691**	**19.821**	**120.635.362**	**203.428**

4 İlişkili taraf açıklamaları *(devamı)*

(b) İlişkili taraf işlemleri *(devamı)*

i) İlişkili taraflara yapılan satışlar: *(devamı)*

Ortaklardan Kazancı Holding'in dolaylı iştirak ve bağlı ortaklıkları olan ilişkili taraflar:	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**
Çoruh Elektrik Perakende Satış A.Ş.	33.912.011	--	15.171.959	72.990
Fırat Elektrik Perakende Satış A.Ş.	27.695.634	--	14.662.377	--
Aksa Power Generation (Dubai)	2.436	--	7.433.416	--
Diğer	17.109	--	1.345	606
Toplam	**61.627.190**	**--**	**37.269.097**	**73.596**

Direkt sermaye ilişkisi bulunmayıp üst düzey yöneticileri Grup'un yöneticileri ile aynı olan ilişkili taraflar:	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**
Koni İnşaat Sanayi A.Ş.	380.242	21.745	30.492.251	767.074
Diğer	--	--	--	11.768
Toplam	**380.242**	**21.745**	**30.492.251**	**778.842**
Toplam	**457.094.123**	**41.566**	**188.396.710**	**1.055.866**

(*) İlişkili taraflara alacak ve borçlar için yasal faizi dikkate alınarak faiz hesaplanmaktadır.

ii) İlişkili taraflardan yapılan alışlar:

	1 Ocak – 31 Aralık 2019		**1 Ocak – 31 Aralık 2018**	
Ortaklardan Kazancı Holding'in iştirak ve bağlı ortaklıkları olan ilişkili taraflar:	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**
Aksa Şanlıurfa Doğalgaz Dağıtım Ltd. Şti.	46.978.709	--	36.633.933	--
Aksa Elektrik Satış A.Ş.	38.678.154	2.185	21.362.610	108.733
Kazancı Holding	12.496.850	267	340.458	6.532.053
Aksa Doğal Gaz Toptan Satış A.Ş.	8.773.378	--	4.098.024	--
Aksa Jeneratör Sanayi A.Ş.	242.494	207	11.612	496.155
ATK Sigorta aracılık Hizmetleri A.Ş.	720.822	5.363.258	238.265	6.619.805
Aksa Manisa Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	--	--	15.284.747	--
Diğer	--	--	--	831
Toplam	**107.890.407**	**5.365.917**	**77.969.649**	**13.757.577**

4 İlişkili taraf açıklamaları *(devamı)*

(b) İlişkili taraf işlemleri *(devamı)*

ii) İlişkili taraflardan yapılan alışlar: *(devamı)*

Ortaklardan Kazancı Holding'in dolaylı iştirak ve bağlı ortaklıkları olan ilişkili taraflar:	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**
Fırat Elektrik Perakende Satış A.Ş.	9.079.274	--	6.901.292	--
Çoruh Elektrik Perakende Satış A.Ş.	2.944.047	--	2.321.778	--
Aksa Power Generation (Dubai)	1.208.679	--	--	--
Diğer	57.045	24.364	10.195	22.407
Toplam	**13.289.045**	**24.364**	**9.233.265**	**22.407**

Direkt sermaye ilişkisi bulunmayıp üst düzey yöneticileri Grup'un yöneticileri ile aynı olan ilişkili taraflar:	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**	**Mal ve Hizmet**	**Diğer**
Koni İnşaat Sanayi A.Ş.	4.117.449	192.734	542.820	2.548.340
Diğer	421.515	367.688	231.453	921.118
Toplam	**4.538.964**	**560.422**	**774.273**	**3.469.458**
Toplam ilişkili taraflardan yapılan alışlar	**125.718.416**	**5.950.703**	**87.977.187**	**17.249.442**

iii) İlişkili taraflardan finansman gelirleri:

Ortaklardan Kazancı Holding A.Ş'nin iştirak ve bağlı ortaklıkları olan ilişkili taraflar:	**1 Ocak - 31 Aralık 2019 Faiz ve kur farkı**	**1 Ocak - 31 Aralık 2018 Faiz ve kur farkı**
Aksa Elektrik Satış A.Ş.	54.482.753	36.655.886
Aksa Jeneratör Sanayi A.Ş.	1.490.325	1.214.986
Kazancı Holding	1.289.363	16.282.374
Diğer	8.470	912.080
Toplam	**57.270.911**	**55.065.326**

Ortaklardan Kazancı Holding A.Ş'nin dolaylı iştirak ve bağlı ortaklıkları olan ilişkili taraflar:	**Faiz ve kur farkı**	**Faiz ve kur farkı**
Çoruh Elektrik Perakende Satış A.Ş.	1.634.105	172.917
Fırat Elektrik Perakende Satış A.Ş.	347.832	26.477
Diğer	3.252	36.352
Toplam	**1.985.189**	**235.746**

4 İlişkili taraf açıklamaları *(devamı)*

(b) İlişkili taraf işlemleri *(devamı)*

iii) İlişkili taraflardan finansman gelirleri: *(devamı)*

Direkt sermaye ilişkisi bulunmayıp üst düzey yöneticileri Grup'un yöneticileri ile aynı olan ilişkili taraflar:	Faiz ve kur farkı	Faiz ve kur farkı
Koni İnşaat Sanayi A.Ş.	8.050.997	5.927.426
Flamingo Bioyakıt Üretim ve Sanayi A.Ş.	185.068	--
Flamingo Enerji Üretim ve Satış A.Ş.	97.319	80.190
Diğer	2.052	--
Toplam	**8.335.436**	**6.007.616**
Toplam ilişkili taraflardan finansman gelirleri	**67.591.536**	**61.308.688**

iv) İlişkili taraflara finansman giderleri:

Ortaklardan Kazancı Holding'in iştirak ve bağlı ortaklıkları olan ilişkili taraflar:	1 Ocak - 31 Aralık 2019 Faiz ve kur farkı	1 Ocak - 31 Aralık 2018 Faiz ve kur farkı
Kazancı Holding	529.240	--
Aksa Jeneratör Sanayi A.Ş.	276.538	30.685
Aksa Elektrik Satış A.Ş.	25.677	830.593
Aksa Havacılık A.Ş.	--	17.607
Aksa Manisa Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.	--	6.453
Diğer	2.468	7.265
Toplam	**833.923**	**892.603**

Ortaklardan Kazancı Holding'in Dolaylı iştirak ve bağlı ortaklıkları olan ilişkili taraflar:	Faiz ve kur farkı	Faiz ve kur farkı
Çoruh Elektrik Perakende Satış A.Ş.	15.034.759	15.760.154
Fırat Elektrik Perakende Satış A.Ş.	13.000.881	14.115.900
Diğer	21.085	53.881
Toplam	**28.056.725**	**29.929.935**

Direkt sermaye ilişkisi bulunmayıp üst düzey yöneticileri Grup'un yöneticileri ile aynı olan ilişkili taraflar:	Faiz ve kur farkı	Faiz ve kur farkı
Elektrik Altyapı Hizmetleri Ltd. Şti.	109.309	--
Koni İnşaat Sanayi A.Ş.	34.697	27.962
Flamingo Enerji Üretim Ve Satış A.Ş	--	495.781
Diğer	--	58.731
Toplam	**144.006**	**582.474**
Toplam ilişkili taraflara finansman gideri	**29.034.654**	**31.405.012**

4 İlişkili taraf açıklamaları *(devamı)*

(b) İlişkili taraf işlemleri *(devamı)*

v) İlişkili tarafların Grup lehine vermiş olduğu kefalet v.b. yükümlülükler:

Grup'un kullanmış olduğu kredilere karşılık yapılan genel kredi sözleşmeleri çerçevesinde ortakların ve ilişkili şirketlerin Grup lehine vermiş olduğu kefaletler toplamı 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla 2.161.287.700 TL (31 Aralık 2018: 1.915.362.150 TL)'dir.

vi) Üst yönetim kadrosuna ait ücretler ve menfaatler toplamı:

Grup'un 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar toplamı 1.460.000 TL (31 Aralık 2018: 2.194.158 TL) tutarındadır.

5 Ticari alacak ve borçlar

(a) Kısa vadeli ticari alacaklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla ilişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır:

Kısa vadeli ticari alacaklar	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Ticari alacaklar	1.740.243.835	1.308.698.605
Alacaklara ilişkin karşılık (-) (*)	(16.569.801)	(24.961.521)
Toplam ilişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	**1.723.674.034**	**1.283.737.084**

(*) 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren TFRS 9 kapsamında karşılık ayrılmıştır.

Grup'un kısa vadeli ticari alacaklarına ilişkin kredi riski, kur riski ve değer düşüklüğüne ilişkin detaylar Not 30'de açıklanmıştır.

31 Aralık tarihinde sona eren yıllardaki şüpheli alacaklar karşılığı hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak bakiyesi	24.961.521	13.990.568
Dönem içinde ayrılan karşılık	1.095.103	11.087.749
Önceki dönem ayrılan karşılıklardan geri çevrilen tutar (-)	(9.486.823)	(116.796)
31 Aralık bakiyesi	**16.569.801**	**24.961.521**

(b) Kısa vadeli ticari borçlar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla ilişkili olmayan taraflara ticari borçlar aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır:

Kısa vadeli ticari borçlar	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Ticari borçlar	589.198.335	325.504.211
Tahakkuk etmemiş finansman gideri (-)	(6.827.322)	(6.991.404)
Toplam ilişkili olmayan taraflara ticari borçlar	**582.371.013**	**318.512.807**

Grup'un kısa vadeli ticari borçlarına ilişkin kur ve likidite riski Not 30'de açıklanmıştır.

6 Nakit ve nakit benzerleri

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla nakit ve nakit benzerlerinin detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Kasa	242.200	422.744
Bankalar	121.260.923	52.603.618
- Vadesiz mevduat	*42.814.483*	*4.211.398*
- Vadeli mevduat (*)	*78.415.120*	*48.360.900*
- Blokeli mevduat	*31.320*	*31.320*
Toplam	**121.503.123**	**53.026.362**
Blokeli tutar	(31.320)	(31.320)
Nakit akış tablosundaki nakit ve nakit benzerleri	**121.471.803**	**52.995.042**

(*) 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un 3 Ocak 2020 vadeli %1,5 faiz oranlı 41.878.410 TL karşılığı tutarında ABD doları; 2 Ocak 2020 vadeli %0,01 faiz oranlı 10.408.000 TL karşılığında Avro; 2 Ocak 2020 vadeli, %10,5 faiz oranlı 26.440.000 TL tutarında vadeli mevduatı bulunmaktadır (31 Aralık 2018: 8 Şubat 2019 vadeli %3 faiz oranlı 5.260.900 TL karşılığı tutarında ABD doları; 2 Ocak 2019 vadeli, %23 faiz oranlı 43.100.000 TL tutarında vadeli mevduatı bulunmaktadır).

Grup'un nakit ve nakit benzerleri için kredi, kur, faiz oranı riskleri ve duyarlılık analizleri Not 30'da belirtilmiştir.

7 Finansal yatırımlar

(a) Finansal varlıklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla finansal varlıklar aşağıdaki gibidir:

Finansal Varlık	İktisap %	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Enerji Piyasaları İşletme A.Ş. (*)	0,67	412.408	412.408
Toplam		**412.408**	**412.408**

(*) Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.'nin sermayesine iştirak edilmek amacıyla Grup tarafından 20 Kasım 2014 tarihi itibarıyla 412.408 adet C grubu pay alınmıştır.

Finansal varlıklar, TFRS 9 kapsamında maliyetin gerçeğe uygun değer tahminini en iyi şekilde yansıtıyor olması nedeniyle maliyet bedeli üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

7 Finansal yatırımlar *(devamı)*

(b) Türev finansal varlıklar

Türev finansal araçlar, finansal riskten korunma muhasebesi için gerekli finansal riskten korunma ilişkisi içerisinde tasarlanmadığı durumlarda konsolide finansal tablolarda türev finansal araçlar olarak muhasebeleştirilmektedir. Grup'un finansal riskten korunma muhasebesi koşullarını yerine getiren finansal riskten korunma işlemleri ise riskten korunma amaçlı türev finansal araçlar olarak sınıflandırılmaktadır.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla türev finansal araçların detayları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Gerçeğe uygun değeri		Gerçeğe uygun değeri	
Kısa vadeli türev finansal enstrümanlar	**Varlık**	**Yükümlülük**	**Varlık**	**Yükümlülük**
Nakit akış riskinden korunmaya yönelik olanlar	4.387.466	(12.630.351)	413.737	(3.895.565)
Alım-satım amaçlı elde tutulanlar	--	(21.011.900)	--	(4.397.643)
Toplam	**4.387.466**	**(33.642.251)**	**413.737**	**(8.293.208)**

Satın alınan opsiyonlar da dahil olmak üzere nette alacak durumunda olan (gerçeğe uygun değeri pozitif olan) tüm türev finansal araçlar türev finansal varlıklar, nette borç durumunda olan (gerçeğe uygun değeri negatif olan) tüm türev finansal araçlar da türev finansal yükümlülükler olarak raporlanmıştır.

Grup'un, türev finansal araçlarla ilgili kredi ve kur riskleri Not 30'da açıklanmıştır.

8 Finansal borçlanmalar

Kısa vadeli	**31 Aralık 2019**	**31 Aralık 2018**
Kısa vadeli banka kredileri	785.721.878	504.015.099
Toplam	**785.721.878**	**504.015.099**
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları		
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli kısımları	1.206.661.882	1.394.427.238
Toplam	**1.206.661.882**	**1.394.427.238**
Uzun vadeli		
Uzun vadeli banka kredileri	1.133.695.421	1.586.768.204
Toplam	**1.133.695.421**	**1.586.768.204**

Finansal borçlanmaların teminat bilgileri Dipnot 16'da verilmiştir.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un toplam banka kredileri ve finansal kiralama işlemlerinden borçları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	**31 Aralık 2018**
Banka kredileri	3.126.079.181	3.485.210.541
Toplam	**3.126.079.181**	**3.485.210.541**

8 Finansal borçlanmalar *(devamı)*

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla açık olan kredilere ilişkin vade ve şartlar aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2019

Para birimi	Faiz oranı	Nominal değer	Defter değeri
TL	% 11,50 - %28,90	1.585.745.753	1.510.079.050
ABD Doları	6MLibor +%0,15-6MLibor +8,35%	1.615.650.942	1.582.930.035
Avro	Euribor6M+% 1,95 - % 3,84	35.715.704	33.070.096
Toplam		**3.237.112.399**	**3.126.079.181**

31 Aralık 2018

Para birimi	Faiz oranı	Nominal değer	Defter değeri
TL	% 14,40 - %39,00	1.835.607.653	1.868.307.049
ABD Doları	6MLibor +%0,15-6MLibor +%6,35	1.453.606.906	1.526.210.772
Avro	Euribor6M+% 1,60 - % 3,84	97.668.843	90.692.720
Toplam		**3.386.883.402**	**3.485.210.541**

31 Aralık 2019

Vade	Para birimi	Döviz tutarı	TL karşılığı
1 Yıldan Az	ABD Doları	120.490.666	715.738.654
	Avro	3.555.751	23.647.876
	TL	1.252.997.230	1.252.997.230
1-2 Yıl	ABD Doları	66.975.270	397.846.496
	Avro	1.416.747	9.422.220
	TL	232.375.291	232.375.291
2-3 Yıl	ABD Doları	27.003.097	160.403.798
	TL	24.706.529	24.706.529
3-4 Yıl	ABD Doları	23.252.747	138.125.965
4-5 Yıl	ABD Doları	19.922.058	118.341.009
5 Yıl ve Üstü	ABD Doları	8.833.728	52.474.113
Toplam			**3.126.079.181**

8 Finansal borçlanmalar *(devamı)*

31 Aralık 2018

Vade	Para birimi	Döviz tutarı	TL karşılığı
1 Yıldan Az	ABD Doları	101.235.841	532.591.758
	Avro	10.315.736	62.183.257
	TL	1.303.667.322	1.303.667.322
1-2 Yıl	ABD Doları	64.226.784	337.890.687
	Avro	3.624.196	21.846.651
	TL	443.490.761	443.490.761
2-3 Yıl	ABD Doları	51.017.861	268.399.865
	Avro	1.105.311	6.662.812
	TL	100.188.816	100.188.816
3-4 Yıl	ABD Doları	25.356.714	133.399.139
	TL	20.960.029	20.960.029
4-5 Yıl	ABD Doları	21.685.581	114.085.674
5 Yıl ve Üstü	ABD Doları	26.581.720	139.843.770
Toplam			**3.485.210.541**

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla diğer finansal yükümlülükler aşağıdaki gibidir:

Kısa vadeli diğer finansal yükümlülükler	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Faktoring borçları	79.680.483	99.727.020
Uzun vadeli çıkarılmış tahvil borcunun kısa vadeli kısmı	--	146.636.592
Diğer finansal yükümlülükler	--	4.852
Toplam	**79.680.483**	**246.368.464**

Uzun vadeli diğer finansal yükümlülükler	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Faktoring borçları	8.361.393	13.919.586
Toplam	**8.361.393**	**13.919.586**

8 Finansal borçlanmalar *(devamı)*

Şirket, 24 Haziran 2016 tarihinde, 140.000.000 TL nominal tutarlı, 3 yıl vadeli, üç ayda bir kupon ödemeli %3,6795 kupon oranlı tahvil ihraç etmiştir. Tahvilin vade başlangıç tarihi 28 Haziran 2016 olup, itfa tarihi 26 Haziran 2019'dur.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla tahvil borçlarının detayı aşağı gibidir:

31 Aralık 2019

Vade	Para birimi	TL
1 Yıldan Az	TL	--
Toplam		**--**

31 Aralık 2018

Vade	Para birimi	TL
1 Yıldan Az	TL	146.636.592
Toplam		**146.636.592**

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla faktoring borçlarının detayı aşağı gibidir:

31 Aralık 2019

Vade	Para birimi	TL
1 Yıldan Az	TL	79.680.483
1-2 Yıl	TL	8.361.393
Toplam		**88.041.876**

31 Aralık 2018

Vade	Para birimi	TL
1 Yıldan Az	TL	99.727.020
1-2 Yıl	TL	13.919.586
Toplam		**113.646.606**

Grup'un finansal borçlarına ilişkin, likidite ve kur riskine ilişkin detaylar Not 30'da açıklanmıştır.

31 Aralık 2019 tarihleri itibarıyla finansal kiralama borçlarının bilanço tarihindeki TL karşılığı değerleri ile geri ödeme planı aşağıdaki gibidir:

Para birimi	Faiz türü	Sözleşme süresi	Faiz oranı	TL karşılığı
TL	Sabit	1 Mart 2038	%21,29-%29,40	47.499.812
USD	Sabit	1 Mayıs 2020	%7,70	819.884
EUR	Sabit	1 Ağustos 2020	%7,00	1.015.226
Toplam				**49.334.922**

9 Diğer alacak ve borçlar

(a) Kısa vadeli diğer alacaklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, ilişkili olmayan taraflardan kısa vadeli diğer alacaklar aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır:

Kısa vadeli diğer alacaklar	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Bağlı ortaklık satışlarından alacaklar (*)	131.677.523	116.591.259
Şüpheli alacaklar	94.798	8.739.342
Şüpheli alacaklar karşılığı (-)	(94.798)	(8.739.342)
Verilen depozito ve teminatlar	8.043.101	346.865
Diğer	99.001	2.528.009
Toplam	**139.819.625**	**119.466.133**

(*) Alenka Enerji'nin satışından dolayı Borusan EnBW Enerji Yatırımlar ve Üretim A.Ş'den alacaktan oluşmaktadır.

Grup'un kısa vadeli diğer alacaklarına ilişkin kredi ve kur riskine ilişkin detaylar Not 30'da açıklanmıştır.

31 Aralık tarihinde sona eren yıllara ait diğer şüpheli alacaklar karşılığı hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak bakiyesi	8.739.342	9.004.945
Dönem içinde ayrılan karşılık	--	202.244
Önceki dönem ayrılan karşılıklardan tahsilatlar (-)	(8.644.544)	(467.847)
31 Aralık bakiyesi	**94.798**	**8.739.342**

(b) Uzun vadeli diğer alacaklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla ilişkili olmayan taraflardan uzun vadeli diğer alacaklar aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır:

Uzun vadeli diğer alacaklar	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Verilen depozito ve teminatlar	7.096.176	1.545.269
Toplam	**7.096.176**	**1.545.269**

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla verilen depozito ve teminatlar başlıca Takasbank'a verilen 4.028.804 TL tutarındaki teminatlardan oluşmaktadır (31 Aralık 2018: 1.070.609 TL).

Grup'un uzun vadeli diğer alacaklarına ilişkin kredi ve kur riskine ilişkin detaylar Not 30'da açıklanmıştır.

9 Diğer alacak ve borçlar *(devamı)*

(c) Kısa vadeli diğer borçlar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla ilişkili olmayan taraflara diğer borçlar aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır:

Kısa vadeli diğer borçlar	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Ödenecek KDV	27.069.501	14.502.020
Alınan depozito ve teminatlar	6.784.864	769.247
Diğer	2.573.356	2.547.395
Toplam	**36.427.721**	**17.818.662**

Grup'un kısa vadeli diğer borçlarına ilişkin kur ve likidite riski Not 30'da açıklanmıştır.

(d) Uzun vadeli diğer borçlar

Uzun vadeli diğer borçlar	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Diğer borçlar (*)	39.601.341	--
Toplam	**39.601.341**	**--**

(*) Tamamı Aksa Enerji ait olan Aksa Madagascar B.V., Madagaskar %58,35'i Aksa Madagascar B.V.'ye, %41,65'i yabancı ortağımız AF Power Ltd'ye ait AKSAF Power Ltd'deki bu ortağa ait her biri 1 (bir) ABD Doları nominal bedelli 416,5 adet hisseyi 15.000.000 ABD doları bedelle devralmıştır. Bu bedelin 5.000.000 ABD Doları devrin gerçekleştiği tarihte ödenmiş olup kalan bakiye, her üç ayda bir yapılacak 833.333 ABD Doları ödeme ile 31 Aralık 2022 tarihine kadar ödenmiş olacaktır.

10 Stoklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla stoklar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
İlk madde ve malzeme	198.600.078	198.333.132
Diğer işletme malzemesi stokları	28.308.095	105.150.435
Yarı mamuller	58.570.107	50.328.991
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(1.402.957)	(2.398.055)
Toplam	**284.075.323**	**351.414.503**

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un stokları ağırlıklı olarak fuel oil, yağ, yakıt ve işletme malzemelerinden oluşmakta olup stoklar üzerinde verilen herhangi bir rehin, şerh veya teminat bulunmamaktadır.

Stoklara ilişkin olarak değer düşüklüğü oluşup oluşmadığı yapılan yaşlandırma çalışmaları neticesinde uzun zamandır hareket görmeyen stokların belirlenip hareket görmeme gerekçesine göre net gerçekleşebilir değeri göz önünde bulundurularak test edilmektedir.

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren hesap döneminde, Grup'un stok değer düşüklüğü politikalarına göre hareket görmeyen stoklar ve net gerçekleşebilir değer değerlemelerine göre stoklar için ayrılan değer düşüklüğü karşılığı 1.402.957 TL'dir (31 Aralık 2018: 2.398.055 TL).

11 Peşin ödenmiş giderler ve ertelenmiş gelirler

(a) Peşin ödenmiş giderler- kısa vadeli

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Verilen ilk madde malzeme alım avansları	41.919.414	17.726.102
Peşin ödenen sigorta giderleri	14.166.930	7.324.938
Peşin ödenen teminat mektubu komisyonları	8.924.513	1.101.402
Peşin ödenen diğer giderler	3.111.031	6.885.826
Toplam	**68.121.888**	**33.038.268**

(b) Peşin ödenmiş giderler- uzun vadeli

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Verilen sabit kıymet alımı avansları	4.120.355	6.940.708
Peşin ödenen teminat mektubu komisyonları	2.592.472	7.290.821
Peşin ödenen diğer giderler	9.819	2.967
Toplam	**6.722.646**	**14.234.496**

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla verilen sabit kıymet avansları ağırlıklı olarak Afrika'daki santral inşası ile ilgili tedarikçilere verdiği avanslardan oluşmaktadır.

12 Maddi duran varlıklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla maddi duran varlıklar diğer maddi duran varlıklar ve maden varlıklarından oluşmaktadır.

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Maddi duran varlıklar	5.468.215.676	3.714.470.557
Maden varlıkları	31.041.454	59.585.845
Toplam	**5.499.257.130**	**3.774.056.402**

12 Maddi duran varlıklar *(devamı)*

a) Diğer maddi duran varlıklar

	Arazi ve arsalar	Yeraltı ve yerüstü düzenleri	Binalar	Tesis, makine ve cihazlar	Taşıtlar	Demirbaşlar	Özel maliyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
Maliyet değeri									
1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla açılış bakiyesi	**43.488.513**	**6.541.481**	**100.433.931**	**4.975.385.471**	**4.312.293**	**14.233.479**	**26.810.511**	**78.220.961**	**5.249.426.640**
İlaveler	2.992.937	1.576.173	--	58.539.475	672.965	644.048	4.577	88.542.818	152.972.993
Çıkışlar	(225.638)	-	--	--	--	--	--	(385.674)	(611.312)
Yeniden değerleme artışı/(azalışı)	44.695.964	(1.873.205)	16.467.714	1.792.844.315	2.056.616	980.798	--	-	1.855.172.202
Yabancı para çevirim etkisi	--	2.315.483	403.090	(36.775.763)	379.908	499.317	--	9.427.032	(23.750.933)
Transferler	--	--	325.982	237.295.367	--	--	--	(14.868.093)	222.753.256
31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kapanış bakiyesi	**90.951.776**	**8.559.932**	**117.630.717**	**7.027.288.865**	**7.421.782**	**16.357.642**	**26.815.088**	**160.937.044**	**7.455.962.846**
Birikmiş amortisman									
1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla açılış bakiyesi	--	**1.995.509**	**14.531.808**	**1.502.744.760**	**1.231.642**	**10.566.137**	**3.886.227**	--	**1.534.956.083**
Dönem amortismanı	--	849.364	12.369.723	442.565.761	1.614.200	3.763.517	1.243.816	--	462.406.381
Yabancı para çevirim etkisi	--	54.240	5.312.959	(15.645.584)	288.429	374.662	--	--	(9.615.294)
31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kapanış bakiyesi	--	**2.899.113**	**32.214.490**	**1.929.664.937**	**3.134.271**	**14.704.316**	**5.130.043**	--	**1.987.747.170**
Net kayıtlı değer	**90.951.776**	**5.660.819**	**85.416.227**	**5.097.623.928**	**4.287.511**	**1.653.326**	**21.685.045**	**160.937.044**	**5.468.215.676**

(*) Grup'un sahip olduğu arazi ve arsalar, yeraltı ve yer üstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazlar yeniden değerleme tarihindeki gerçeğe uygun değerinden birikmiş amortisman düşülmüş tutar olan yeniden değerlenme tutarlarıyla gösterilmiştir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un mülkiyetinde bulunan arazi ve arsalar, yeraltı ve yer üstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazların gerçeğe uygun değeri, Grup'tan bağımsız bir değerleme şirketi tarafından gerçekleştirilmiştir. Sahip olunan arazi ve arsalar, yeraltı ve yer üstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazların gerçeğe uygun değeri maliyet yöntemine göre belirlenmiştir. İlgili arazi ve arsalar, yeraltı ve yer üstü düzenleri, binalar ve tesis makine ve cihazlar için 1.855.172.202 TL değer artışı tespit edilmiştir. Değerlemesi yapılan varlıkların net defter değerleri yeniden değerlenmiş tutarlarına getirilmiş ve oluşan ilave değer, özsermayedeki yeniden değerleme artış fonuna ertelenmiş vergi etkisi netlenerek 1.496.943.832 TL olarak kaydedilmiştir. Raporlama tarihi itibarıyla ilgili arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri ve makina, ekipman ve cihazların gerçeğe uygun değer seviyesi Seviye 2'dir.

12 Maddi duran varlıklar *(devamı)*

a) Diğer maddi duran varlıklar *(devamı)*

	Arazi ve arsalar	Yeraltı ve yerüstü düzenleri	Binalar	Tesis, makine ve cihazlar	Taşıtlar	Demirbaşlar	Özel maliyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
Maliyet değeri									
1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla açılış bakiyesi	**42.894.220**	**6.221.760**	**78.982.685**	**4.294.400.424**	**3.519.590**	**12.529.180**	**26.792.310**	**111.719.413**	**4.577.059.582**
İlaveler	594.293	115.388	3.432	52.507.278	23.063	840.295	18.836	131.422.022	185.524.607
Çıkışlar	--	(108.810)	--	(41.513.490)	--	(3.845)	(635)	(727.333)	(42.354.113)
Yabancı para çevirim etkisi	--	255.171	21.447.814	455.680.186	769.640	867.849	--	13.277.716	492.298.376
Transferler	--	57.972	--	214.311.073	--	--	--	(177.470.857)	36.898.188
31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla kapanış bakiyesi	**43.488.513**	**6.541.481**	**100.433.931**	**4.975.385.471**	**4.312.293**	**14.233.479**	**26.810.511**	**78.220.961**	**5.249.426.640**
Birikmiş amortisman									
1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla açılış bakiyesi	**--**	**186.760**	**6.177.159**	**990.927.731**	**795.296**	**9.314.568**	**3.863.953**	**--**	**1.011.265.467**
Dönem amortismanı	--	1.828.840	5.392.458	377.084.098	206.183	962.521	22.910	--	**385.497.010**
Çıkışlar	--	(61.055)	--	(116.793)	--	(3.006)	(636)	--	**(181.490)**
Yabancı para çevirim etkisi	--	40.964	2.962.191	134.849.724	230.163	292.054	--	--	**138.375.096**
31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla kapanış bakiyesi	**--**	**1.995.509**	**14.531.808**	**1.502.744.760**	**1.231.642**	**10.566.137**	**3.886.227**	**--**	**1.534.956.083**
Net kayıtlı değer	**43.488.513**	**4.545.972**	**85.902.123**	**3.472.640.711**	**3.080.651**	**3.667.342**	**22.924.284**	**78.220.961**	**3.714.470.557**

12 Maddi duran varlıklar *(devamı)*

a) Diğer maddi duran varlıklar *(devamı)*

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla inşaatı devam eden projelere ait yapılmakta olan yatırım kaleminde sınıflanmış harcamaların detayı aşağıdaki gibidir:

Proje	31 Aralık 2019	Teknik tamamlanma yüzdesi (%)	31 Aralık 2018	Teknik tamamlanma yüzdesi (%)
Gana yatırımı	117.138.279	%99	38.981.159	%99
Bolu Göynük termik santral yatırımı	3.698.373	%99	4.693.286	%99
Kıbrıs Kalecik - Mobil santral yatırımı	15.092.713	%99	13.708.334	%99
Diğer (*)	25.007.679		20.838.182	
Toplam	**160.937.044**		**78.220.961**	

(*) Afrika'da yapımı devam eden yatırımlardan oluşmaktadır.

b) Maden varlıkları

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, maden varlıkları, maden sahası geliştirme ve ertelenen maden çıkarma maliyetlerinden oluşmaktadır.

Maliyet:	**31 Aralık 2019**	**31 Aralık 2018**
Ertelenen maden çıkarma maliyeti	53.265.844	69.415.348
Maden sahası geliştirme maliyeti	5.477.772	5.477.772
	58.743.616	**74.893.120**
Birikmiş amortisman:		
Ertelenen maden çıkarma maliyeti	27.469.829	15.074.942
Maden sahası geliştirme maliyeti	232.333	232.333
	27.702.162	**15.307.275**
Net kayıtlı değeri	**31.041.454**	**59.585.845**

13 Maddi olmayan duran varlıklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla maddi olmayan duran varlık hareket tabloları aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

Maliyet değeri	**Haklar**	**Diğer**	**Toplam**
1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla bakiyesi	**99.735.678**	**626.510**	**100.362.188**
İlaveler	692.240	100.100	792.340
Yabancı para çevrim etkisi	9.332.111	--	9.332.111
Çıkışlar	--	--	--
31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla bakiyesi	**109.760.029**	**726.610**	**110.486.639**
İtfa payı			
1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla bakiyesi	**7.909.337**	**607.759**	**8.517.096**
Cari dönem itfa gideri	2.452.875	13.338	2.466.213
Yabancı para çevrim etkisi	41.962	--	41.962
Çıkışlar	--	--	--
31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla bakiyesi	**10.404.174**	**621.097**	**11.025.271**
Net kayıtlı değeri	**99.355.855**	**105.513**	**99.461.368**

Maliyet değeri	**Haklar**	**Diğer**	**Toplam**
1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla bakiyesi	**77.124.020**	**626.510**	**77.750.530**
İlaveler	802.055	--	802.055
Yabancı para çevrim etkisi	21.935.999	--	21.935.999
Çıkışlar	(126.396)	--	(126.396)
31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla bakiyesi	**99.735.678**	**626.510**	**100.362.188**
İtfa payı			
1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla bakiyesi	**4.569.268**	**565.159**	**5.134.427**
Cari dönem itfa gideri	2.224.658	42.600	2.267.258
Yabancı para çevrim etkisi	1.148.331	--	1.148.331
Çıkışlar	(32.920)	--	(32.920)
31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla bakiyesi	**7.909.337**	**607.759**	**8.517.096**
Net kayıtlı değeri	**91.826.341**	**18.751**	**91.845.092**

14 Kullanım hakkı varlıkları

	Santral Arazileri	Binalar	Taşıtlar	Toplam
1 Ocak 2019 itibarıyla bakiye	**63.767.476**	**5.620.506**	**3.726.356**	**73.114.338**
Girişler	9.945.058	--	--	9.945.058
Çıkışlar	(21.532.967)	(2.546.597)	(2.071.580)	(26.151.144)
Dönem amortisman ve itfa giderleri	(5.189.606)	(1.912.290)	(1.100.133)	(8.202.029)
31 Aralık 2019 itibarıyla bakiye	**46.989.961**	**1.161.619**	**554.643**	**48.706.223**

Grup, bir kiracı olarak, dayanak varlığı kullanım hakkını temsil eden kullanım hakkı varlığı ve kira ödemekle yükümlü olduğu kira ödemelerini temsil eden kiralama borçlarını konsolide finansal tablolarına almıştır.

Grup'un TFRS 16 Kiralamalar standardı uyarınca yapmış olduğu muhasebeleştirmeye ilişkin geçiş etkisi Dipnot 2.3'te açıklanmıştır.

15 Karşılıklar, koşullu varlık ve borçlar

Kısa vadeli karşılıklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, kısa vadeli karşılıklar aşağıdaki gibidir:

Kısa vadeli karşılıklar	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Dava karşılığı	4.358.972	1.037.786
Toplam	**4.358.972**	**1.037.786**

31 Aralık tarihinde sona eren yıllar itibarıyla, karşılıkların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılıkları	Toplam
1 Ocak 2019 açılış	1.037.786	1.037.786
Cari yıl karşılığı	3.321.186	3.321.186
31 Aralık 2019 kapanış	**4.358.972**	**4.358.972**
1 Ocak 2018 açılış	692.377	692.377
Cari yıl karşılığı	345.409	345.409
31 Aralık 2018 kapanış	**1.037.786**	**1.037.786**

16 Taahhütler

(a) Verilen teminat, rehin ve ipotekler

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un teminat, rehin ve ipotek (TRİ) pozisyonuna ilişkin tablo aşağıdaki gibidir:

Grup Tarafından Verilen Teminat, Rehin ve İpotekler (TRİ)	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİ'ler in toplam tutarı	6.628.392.413	4.450.910.793
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİ'lerin toplam tutarı	2.161.287.700	1.915.362.150
C. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİ'lerin toplam tutarı	--	--
D. Diğer verilen TRİ'lerin toplam tutarı	--	--
i. Ana Ortak Lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı	--	--
ii.B ve C Maddeleri Kapsamına Girmeyen Diğer Grup Şirketleri Lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplamı	--	--
iii. C Maddesi Kapsamına Girmeyen 3. Kişiler Lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı	--	--
Toplam TRİ	**8.789.680.113**	**6.366.272.943**

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Grup tarafından verilen teminat mektuplarının detayı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2019	TL	ABD Doları	Avro	İsviçre Frankı	TL karşılığı
EPDK	23.108.000	--	--	--	**23.108.000**
Elektrik Dağıtım Şirketleri	93.552.659	8.441.001	--	--	**143.693.893**
Türkiye Elektrik İletişim A.Ş.	28.981.241	2.062.080	300.000	--	**43.225.589**
Türkiye Kömür İşletmeleri	15.874.115	--	--	--	**15.874.115**
Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş.	665.042	--	--	--	**665.042**
İcra Müdürlükleri	10.561.169	--	--	--	**10.561.169**
Diğer	35.094.380	3.000.000	370.000	800.000	**60.250.262**
Toplam	**207.836.606**	**13.503.081**	**670.000**	**800.000**	**297.378.070**

31 Aralık 2018	TL	ABD Doları	Avro	İsviçre Frankı	TL karşılığı
EPDK	44.398.000	--	--	--	**44.398.000**
Elektrik Dağıtım Şirketleri	26.862	--	--	--	**26.862**
Türkiye Elektrik İletişim A.Ş.	12.419.674	2.062.080	100.000	--	**23.870.871**
Türkiye Kömür İşletmeleri	5.225.526	--	--	--	**5.225.526**
Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş.	665.042	--	--	--	**665.042**
İcra Müdürlükleri	700.192	--	--	--	**700.192**
Bankalar	--	--	1.457.143	--	**8.783.657**
Diğer	22.777.183	5.021.001	1.250.000	800.000	**60.995.327**
Toplam	**86.212.479**	**7.083.081**	**2.807.143**	**800.000**	**144.665.477**

16 Taahhütler *(devamı)*

(b) Alınan teminatlar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Grup tarafından alınan teminat mektuplarının detayı aşağıdaki gibidir:

Alınan Teminatın Cinsi	TL	ABD Doları	Avro	31 Aralık 2019 TL karşılığı
Teminat mektubu	80.832.604	75.000.000	1.625.750	537.159.817
Teminat senedi	26.268.905	1.034.174	1.184.169	40.287.540
Teminat çeki	11.387.533	28.000	3.456.000	34.538.332
İpotek	700.000	--	--	700.000
Toplam	**119.189.042**	**76.062.174**	**6.265.919**	**612.685.689**

Alınan Teminatın Cinsi	TL	ABD Doları	Avro	31 Aralık 2018 TL karşılığı
Teminat mektubu	121.697.977	75.000.000	1.582.600	525.805.390
Teminat senedi	26.327.053	1.050.574	1.205.112	39.118.433
Teminat çeki	11.387.533	28.000	3.456.000	32.367.606
İpotek	700.000	--	--	700.000
Toplam	**160.112.563**	**76.078.574**	**6.243.712**	**597.991.429**

17 Çalışanlara sağlanan faydalar

(a) İzin karşılığı

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar izin karşılıklarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren hesap dönemi 777.554 TL (31 Aralık 2018: 1.120.506 TL) izin karşılığı kayıtlara alınmıştır.

İzin karşılığı tutarı kalan izin gününün günlük ücret ile çarpılması sonucu hesaplanır. Cari dönem karşılık giderleri konsolide finansal tablolarda satışların maliyeti ve genel yönetim giderleri hesaplarında kayıtlara alınmıştır.

(b) Kıdem tazminatı karşılığı

Türkiye'de mevcut kanunlar çerçevesinde, Şirket ve Türkiye'deki bağlı ortaklıklarda bir yıllık hizmet süresini dolduran ve herhangi bir geçerli nedene bağlı olmaksızın işine son verilen, askerlik hizmeti için göreve çağrılan, vefat eden, erkekler için 25, kadınlar için 20 yıllık hizmet süresini dolduran ve emeklilik yaşına gelmiş (kadınlarda 58, erkeklerde 60 yaş) personele kıdem tazminatı ödemesi yapılmak zorundadır. Mevzuatın 8 Eylül 1999 tarihi itibarıyla değişmesinden dolayı emekliliğe bağlı hizmet süresi ile ilgili belirli geçiş yükümlülükleri vardır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü, Grup'un çalışanlarının emekli olmasından doğan gelecekteki olası yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminine göre hesaplanır. TFRS, Grup'un yükümlülüklerini tanımlanmış fayda planları kapsamında aktüeryal değerleme yöntemleri kullanılarak hesaplanmasını öngörür. Buna uygun olarak, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir.

Temel varsayım, her hizmet yılı için olan azami yükümlülüğün enflasyona paralel olarak artmasıdır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel faiz oranını ifade eder. 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla ilişikteki konsolide finansal tablolarda yükümlülükler, çalışanların emekliliğinden kaynaklanan geleceğe ait olası yükümlülüğün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanır.

31 Aralık 2019 tarihinde kullanılan varsayımlar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Faiz oranı	%12,20	%14,00
Beklenen ücret/limit artışları	%7,00	%9,50
Net iskonto oranı	%4,86	%4,11

17 Çalışanlara sağlanan faydalar *(devamı)*

(b) Kıdem tazminatı karşılığı *(devamı)*

31 Aralık tarihlerinde sona eren hesap dönemine ait, kıdem tazminatı karşılığındaki hareketler aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak açılış	4.350.528	3.000.204
Hizmet maliyeti	1.022.732	1.068.442
Ödemeler (-)	(762.038)	(552.968)
Aktüeryal kazanç	104.717	834.850
31 Aralık kapanış	**4.715.939**	**4.350.528**

(c) Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Personele borçlar	6.692.044	5.283.626
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	2.108.355	1.980.170
Toplam	**8.800.399**	**7.263.796**

18 Diğer varlık ve yükümlülükler

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, diğer dönen varlıklar aşağıdaki gibidir:

Diğer dönen varlıklar	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Devreden Katma Değer Vergisi ("KDV")	87.595.241	151.121.750
Diğer	2.696.913	927.962
Toplam	**90.292.154**	**152.049.712**

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, diğer kısa vadeli yükümlülükler aşağıdaki gibidir:

Diğer kısa vadeli yükümlülükler	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Alınan avanslar	5.084.690	17.955.012
Diğer	901.119	--
Toplam	**5.985.809**	**17.955.012**

19 Sermaye, yedekler ve diğer özsermaye kalemleri

(a) Çıkarılmış sermaye

Şirket, SPK'nın 16.04.2010 tarih ve 10/330 sayılı izni ile kayıtlı sermaye sistemine geçmiş olup, kayıtlı sermaye tavanı 4.750.000.000 TL'dir (31 Aralık 2018: 4.750.000.000 TL). Söz konusu kayıtlı sermaye tavanı 2014-2018 yılları için geçerli olup, 2019 yılından sonra Yönetim Kurulunun sermaye artırım kararı alabilmesi için öncelikle SPK'dan yeni bir süre için izin alınması zorunludur.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Şirket'in çıkarılmış sermayesi 613.169.118 TL (31 Aralık 2018: 613.169.118 TL)'dir. Çıkarılmış sermaye her biri 1 TL itibari değerde 613.169.118 adet hisseden oluşmaktadır (31 Aralık 2018: 613.169.118 adet).

Şirket'in 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla sermaye yapısı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
Hissedar	**Pay Oranı (%)**	**Pay Tutarı**	**Pay Oranı (%)**	**Pay Tutarı**
Kazancı Holding	78,607	481.991.868	78,604	481.976.743
Halka açık kısım (*)	21,390	131.158.000	21,390	131.158.000
Diğer	0,003	19.250	0,006	34.375
Toplam	**100,00**	**613.169.118**	**100,00**	**613.169.118**

(*) Kazancı Holding, 2012, 2013 ve 2018 yıllarında halka açık kısım altında bulunan paylardan yaptığı alışlar ile elde etmiş olduğu paylar yukarıdaki tabloda halka açık kısım payları içinde gösterilmiştir. Kazancı Holding'in halka açık paylar içinden satın almış olduğu hisselerle beraber ortaklığımızdaki pay oranı %79.42'dır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla bu paylar 4.958.962 (31 Aralık 2018: 4.958.962) adettir.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla hisse senetlerinin grup bazında detayı aşağıda verilmiştir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
Grubu	**Sermaye Oranı (%)**	**Pay Tutarı**	**Sermaye Oranı (%)**	**Pay Tutarı**
A Grubu Hisse Senetleri (Nama Yazılı)	47,93	293.896.220	47,93	293.896.220
B Grubu Hisse Senetleri (Hamiline Yazılı)	52,07	319.272.898	52,07	319.272.898
Çıkarılmış sermaye	**100,00**	**613.169.118**	**100,00**	**613.169.118**

Hamiline yazılı B grubu hisse senetlerinin 131.158.000 TL tutarındaki kısmı BİST'te işlem görmektedir.

19 Sermaye, yedekler ve diğer özsermaye kalemleri *(devamı)*

(a) Çıkarılmış sermaye *(devamı)*

Şirket'in nihai ortağı Kazancı Holding'in yurtdışı kaynaklı finansal kuruluş olan Goldman Sachs International, Çin Kalkınma Bankası, T. Garanti Bankası A.Ş. ("Garanti Bankası") ve T. İş Bankası (İş Bankası")'ndan kullanmış olduğu 500 milyon ABD Doları tutarındaki kredinin ("Eski Kredi") teminatı olarak Şirket'in sermayesinin %68,86'sına tekabül eden paylar üzerinde kredi teminat temsilcisi olan Garanti Bankası lehine rehin tesis edilmiştir.

2 Ağustos 2016 tarihinde Garanti Bankası ve İş Bankası öncülüğünde, T.C. Ziraat Bankası A.Ş., Türkiye Halk Bankası A.Ş., Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O., Odea Bank A.Ş. ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin katılımlarıyla oluşturulan bankalar konsorsiyumu ile Kazancı Holding ve Aksa Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. arasında toplam 800 milyon ABD Doları tutarında yeni bir kredi anlaşması imzalanmıştır ("Yeni Kredi"). Yaratılan bu finansman ile yukarıda bahsedilen Eski Kredi'nin tamamı geri ödenmiş ve rehin edilen Kazancı Holding mülkiyetindeki Aksa Enerji payları serbest hale geçmiştir. Serbest hale gelen Kazancı Holding'e ait bu paylara ek olarak, yine Kazancı Holding mülkiyetindeki %9,74 tutarındaki şirket paylarının oluşturduğu toplam %61,98 sermayeyi temsil eden Aksa Enerji payları, Yeni Kredi'ye teminat olması için Teminat Temsilcisi İş Bankası'na Kazancı Holding tarafından rehin edilmiştir. İlave olarak, Kazancı Holding'in geri aldığı %16,62 sermayeyi temsil eden Aksa Enerji payları, yeni krediye ilave teminat olması için İş Bankası'na Kazancı Holding tarafından rehin edilmiştir.

(b) Paylara ilişkin primler

Her bir payın nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki fark özkaynaklarda pay senedi ihraç primi olarak kaydedilir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un paylara ilişkin toplam 247.403.635 TL (31 Aralık 2018: 247.403.635 TL) tutarındaki ihraç prim tutarının 96.523.266 TL'si 2010 yılında gerçekleşen ilk halka arz işlemi neticesinde 150.880.369 TL'si 2012 yılında yapılan tahsisli sermaye artırımı neticesinde oluşmuştur.

(c) Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları:

TMS 19 (2011) standardının benimsenmesi sonucunda diğer kapsamlı gelir olarak muhasebeleştirilen aktüeryal kazanç ve kayıplardan oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kayıpları 793.476 TL'dir (31 Aralık 2018: 898.193 TL).

(d) Finansal riskten korunma yedeği:

Finansal riskten korunma yedeği, henüz gerçekleşmemiş olan finansal riskten korunmaya konu işlem ile ilgili olan nakit akış korunma aracının makul değerindeki birikmiş net değişimin etkin olan kısmından oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un riskten korunma kayıpları 13.622.807 TL'dir (31 Aralık 2018: 3.518.526 TL).

(e) Yabancı para çevirim farkları:

Yabancı para çevirim farkları, Grup'un yurtdışı faaliyetlerine ait yabancı para bazlı finansal tabloların Şirket'in geçerli para birimi olan TL'ye çeviriminden kaynaklanan bütün yabancı para kur farklarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un yabancı para çevrim farkları 248.243.241 TL'dir (31 Aralık 2018: 45.726.065 TL).

(f) Maddi duran varlık değerleme artışları:

Maddi duran varlık değerleme artışları, maddi duran varlıkların içerisindeki arazi ve arsalar, binalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri ve tesis makine cihazlardaki yeniden değerleme farklarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un maddi duran varlık değerleme artışları 2.262.917.793 TL'dir. (31 Aralık 2018: 821.844.347 TL).

19 Sermaye, yedekler ve diğer özsermaye kalemleri *(devamı)*

(g) Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler:

i) Yasal yedekler:

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedek akçeler, birinci ve ikinci tertip yasal yedek akçelerden oluşmaktadır. Birinci tertip yasal yedek akçeler, şirket sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar yasal dönem karının %5'i oranında ayrılmaktadır. İkinci tertip yasal yedek akçeler, SPK düzenlemelerine göre kar dağıtımı yapıldığı durumlarda şirket sermayesinin %5'ini aşan tüm nakit kar payı dağıtımlarının 1/10'u oranında, yasal kayıtlara göre kar dağıtımı yapıldığı durumlarda ise şirket sermayesinin %5'ini aşan tüm nakit kar payı dağıtımlarının 1/11'i oranında ayrılmaktadır. Birinci ve ikinci yasal yedek akçeler, toplam sermayenin yüzde 50'sini aşmadığı sürece dağıtılamazlar; ancak ihtiyari yedek akçelerin tükenmesi halinde zararların karşılanmasında kullanılabilirler. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, Grup'un yasal yedekler toplamı 64.980.588 TL'dir (31 Aralık 2018: 48.267.560 TL).

ii) Temettü:

Grup, temettü dağıtımlarını 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na ve SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-9.1 nolu Kar Payı Tebliği'nin öngördüğü şekilde aşağıdaki gibi yapar:

Şirket'in Türk Ticaret Kanunu, sermaye piyasası mevzuatı ve genel kabul gören muhasebe ilkelerine göre tespit edilen yıllık finansal konsolide tablolarında gözüken net dönem kârı üzerinden, varsa geçmiş yılların zararının düşülmesinin ardından, dağıtılabilir net dönem karının asgari %50'sinin nakden ödenmesi veya sermayeye eklenmesi ve bu suretle ihraç edilecek payların bedelsiz olarak ortaklara dağıtılması veya her iki yöntemin belirli oranlarda birlikte kullanılması veyahut Grup bünyesinde bırakılması şeklinde gerçekleştirilmesine ve dağıtım işlemlerinin mevzuatta öngörülen yasal sürelerde tamamlanmasına Şirket Genel Kurulu karar verir.

(h) Kontrol gücü olmayan paylar:

Bağlı ortaklıklardan net varlıklarından ana ortaklığın doğrudan ve/veya dolaylı kontrolü dışında kalan paylara isabet eden kısımları konsolide finansal durum tablosunda özkaynaklar altında "Kontrol gücü olmayan paylar" kalemi içinde sınıflandırılmıştır. 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla konsolide finansal durum tablosunda "Kontrol gücü olmayan paylar" kalemi içinde sınıflandırılan tutarlar sırasıyla pozitif 328.515.851 TL ve pozitif 181.851.117 TL'dir.

Yine bağlı ortaklıkların net dönem karlarından veya zararlarından ana ortaklığın doğrudan ve/veya dolaylı kontrolü dışında kalan paylara isabet eden kısımlar, konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda "Kontrol gücü olmayan paylar" kalemi içinde sınıflandırılmıştır. 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren hesap dönemi itibarıyla toplam kapsamlı gelirden kontrol gücü olmayan paylara ait kar ve zarar "Kontrol gücü olmayan paylar" kalemi içinde sırasıyla 126.160.389 TL ve 124.384.363 TL tutarlarında kardır.

(i) Geçmiş yıllar zararları:

Net dönem karı dışındaki birikmiş kar/zararlar bu kalemde netleştirilerek gösterilir. Özleri itibarıyla birikmiş kar/zarar niteliğinde olan olağanüstü yedekler de birikmiş kar sayılır ve bu kalemde gösterilir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un geçmiş yıl zararları 262.622.830 TL'dir (31 Aralık 2018: 163.783.444 TL).

20 Hasılat

1 Ocak- 31 Aralık tarihlerinde sona eren yıla ait hasılat aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Yurtiçi satışlar	4.060.126.680	2.962.561.755
Yurtdışı satışlar	1.518.468.101	1.706.687.347
Net satış gelirleri	**5.578.594.781**	**4.669.249.102**
Satışların maliyeti (-)	(4.563.137.567)	(3.933.709.353)
Toplam	**1.015.457.214**	**735.539.749**

Grup'un satış gelirlerinin ve brüt karının detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Satış gelirleri - Tutar		
Elektrik	5.514.305.379	4.617.251.531
Diğer	64.289.402	51.997.571
Toplam	**5.578.594.781**	**4.669.249.102**
Brüt kar		
Elektrik	1.003.754.780	732.939.870
Diğer	11.702.434	2.599.879
Toplam	**1.015.457.214**	**735.539.749**

21 Genel yönetim giderleri, satış, pazarlama ve dağıtım giderleri

1 Ocak- 31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllara ait genel yönetim giderleri, satış, pazarlama ve dağıtım giderleri aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Genel yönetim giderleri	95.606.154	68.239.611
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	1.521.304	1.370.976
Toplam	**97.127.458**	**69.610.587**

21 Genel yönetim giderleri, satış, pazarlama ve dağıtım giderleri *(devamı)*

1 Ocak- 31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllara ait genel yönetim giderleri aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Personel giderleri	31.670.357	21.064.254
Müşavirlik ve hukuk giderleri	23.181.114	14.838.118
Seyahat, taşıt ve ulaşım gideri	13.509.820	14.210.240
Holding gider payı	11.762.139	5.400.000
Kira gideri	4.097.768	2.657.421
Temsil, ağırlama giderleri	1.120.664	580.995
Vergi, resim, harç giderleri	400.782	902.378
Haberleşme giderleri	368.255	135.223
Elektrik, su, doğalgaz giderleri	237.419	142.349
Amortisman giderleri	126.381	470.853
Diğer	9.131.455	7.837.780
Toplam	**95.606.154**	**68.239.611**

31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllara ait satış, pazarlama ve dağıtım giderleri aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Navlun ve ihracat giderleri	741.946	400.583
Diğer	779.358	970.393
Toplam	**1.521.304**	**1.370.976**

22 Esas faaliyetlerden diğer gelirler ve giderler

1 Ocak- 31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllara ait, esas faaliyetlerden diğer gelirler aşağıdaki gibidir:

Esas faaliyetlerden diğer gelirler	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Konusu kalmayan şüpheli alacaklar	34.364.092	743.769
Ticari nitelikte parasal kalemlere ait kur farkı geliri	2.805.250	8.341.610
Borçlara ilişkin vade farkı gelirleri	--	5.777.998
Sigorta hasar tazminatı	10.737.544	441.160
Diğer gelirler(*)	19.299.932	2.953.162
Toplam	**67.206.818**	**18.257.699**

(*) 1 Ocak- 31 Aralık 2019 tarihleri arasındaki diğer gelirler tutarının 10.749.257 TL'lik kısmı önceki yıllara ait BOTAŞ'a fazladan ödenen taşıma hizmet bedeline ilişkin iade ödemesi tutarıdır.

22 Esas faaliyetlerden diğer gelirler ve giderler *(devamı)*

1 Ocak- 31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllara ait, esas faaliyetlerden diğer gider ve zararlar aşağıdaki gibidir:

Esas faaliyetlerden diğer giderler	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Komisyon giderleri	1.298.397	1.777.750
Ticari nitelikli parasal kalemlere ait kur farkı giderleri	907.290	18.067.302
Bağış ve yardımlar	411.854	201.068
Alacaklara ilişkin vade farkı giderleri	142.649	--
İkili anlaşma fesih giderleri	--	8.057.115
Dava karşılık giderleri	--	345.409
Diğer	6.766.823	5.414.294
Toplam	**9.527.013**	**33.862.938**

23 Yatırım faaliyetlerinden gelirler

1 Ocak- 31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllara ait, yatırım faaliyetlerinden gelirler aşağıdaki gibidir:

Yatırım faaliyetlerinden gelirler	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Bağlı ortaklık satış karı (Not 30)	482.017	--
Sabit kıymet satış karı	151.385	2.640.864
Toplam	**633.402**	**2.640.864**

24 Çeşit esasına göre sınıflandırılmış giderler

1 Ocak- 31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllara ait çeşit esasına göre sınıflandırılmış giderler aşağıdaki gibidir:

Amortisman ve itfa giderleri	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Satışların maliyeti	484.889.717	393.547.487
Genel yönetim giderleri	579.793	470.853
Toplam	**485.469.510**	**394.018.340**

Personel giderleri	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Satışların maliyeti	87.387.103	77.175.088
Genel yönetim giderleri	31.670.357	21.064.254
Toplam	**119.057.460**	**98.239.342**

25 Finansman gelirleri

1 Ocak- 31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllara ait finansman gelirleri aşağıdaki gibidir:

Finansman gelirleri	**1 Ocak- 31 Aralık 2019**	**1 Ocak- 31 Aralık 2018**
Borçlanmadan kaynaklanan kur farkı gelirleri, net (*)	227.549.719	271.064.288
İlişkili taraflardan alınan faiz ve vade farkı gelirleri (Not 4)	67.591.536	61.308.688
Faiz ve vade farkı gelirleri	57.016.466	23.369.145
Menkul kıymet satış ve değer artış gelirleri	21.726.220	--
Türev işlem gelirleri	24.525.985	69.152.108
Toplam	**398.409.926**	**424.894.229**

(*) Kur farkı gelir ve giderleri konsolidasyona bağlı ortaklıklarda şirket bazında netlenerek sunulmaktadır.

26 Finansman giderleri

1 Ocak- 31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllara ait, finansman giderleri aşağıdaki gibidir:

Finansman giderleri	**1 Ocak- 31 Aralık 2019**	**1 Ocak- 31 Aralık 2018**
Faiz ve vade farkı giderleri	460.335.311	523.341.825
Borçlanmadan kaynaklanan kur farkı giderleri, net (*)	235.723.207	323.064.814
İlişkili taraflara ödenen faiz ve vade farkı giderleri (Not 4)	29.034.654	31.405.012
Teminat mektubu ve banka komisyon giderleri	46.017.336	7.998.298
Türev işlem giderleri	42.128.991	1.053.372
Menkul kıymet satış kaynaklı gider	15.457.147	--
Toplam	**828.696.646**	**886.863.321**

(*) Kur farkı gelir ve giderleri konsolidasyona bağlı ortaklıklarda şirket bazında netlenerek sunulmaktadır.

27 Vergi

Türkiye

Kurumlar vergisi

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilerek, vergi yasalarında yer alan istisnaların indirilerek bulunacak yasal vergi matrahına uygulanan kurumlar vergisi oranı % 22'dir. 5 Aralık 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kapsamında 2018, 2019 ve 2020 yılları için kurumlar vergisi oranı %20'den %22'ye çıkarılmıştır. Söz konusu kanun kapsamında, 30 Aralık 2018 tarihli özet konsolide finansal tablolarda ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri, geçici farkların 2018, 2019 ve 2020 yıllarında vergi etkisi oluşturacak kısmı için %22 vergi oranı ile, geçici farkların 2021 ve sonraki dönemlerde vergi etkisi oluşturacak kısmı için ise %20 oranı ile hesaplanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, en az iki yıl süreyle sahip olunan iştiraklerin ve maddi duran varlıkların satışlarından elde edilen gelirlerin % 75'i satış tarihinden itibaren beş yıl içinde sermaye artışında kullanılmak üzere özkaynak hesaplarına kaydedilmesi durumunda vergi istisnasına konu olur. Geriye kalan % 25'lik kısım kurumlar vergisine tabidir. 2018'den itibaren geçerli olmak üzere bu oran taşınmazlar için %50 olarak revize edilmiştir.

27 Vergi *(devamı)*

Türkiye (devamı)

Kurumlar vergisi (devamı)

Türkiye'deki vergi mevzuatı, ana ortaklık ve bağlı ortaklıklarının konsolide bir vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple, konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, konsolidasyona tabi olan her bir şirket bazında ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türk vergi mevzuatına göre mali zararlar, gelecekte oluşacak kurum kazancından mahsuplaştırılmak üzere beş yıl süre ile taşınabilir. Ancak, mali zararlar, geçmiş yıl karlarından mahsup edilemez.

Türkiye'de ödenecek vergiler konusunda vergi idaresi ile mutabakat sağlama gibi bir uygulama yoktur. Kurumlar vergisi beyannameleri hesap döneminin kapandığı ayı takip eden dört ay içerisinde verilir. Vergi incelemesine yetkili makamlar, hesap dönemini takip eden beş yıl süresince vergi beyannamelerini ve bunlara temel olan muhasebe kayıtlarını inceleyebilir ve bulguları neticesinde yeniden tarhiyat yapabilirler.

Gelir vergisi stopajı

Temettü dağıtımları üzerinde stopaj yükümlülüğü olup, bu stopaj yükümlülüğü temettü ödemesinin yapıldığı dönemde tahakkuk edilir. Türkiye'de bir işyeri ya da daimi temsilcisi aracılığı ile gelir elde eden dar mükellef kurumlar ile Türkiye'de yerleşik kurumlara yapılanlar dışındaki temettü ödemeleri %15 oranında stopaja tabidir. Dar mükellef kurumlara ve gerçek kişilere yapılan kar dağıtımlarına ilişkin stopaj oranlarının uygulamasında, ilgili Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarında yer alan stopaj oranları da göz önünde bulundurulur. Geçmiş yıllar karlarının sermayeye tahsis edilmesi, kar dağıtımı sayılmamaktadır, dolayısıyla stopaj vergisine tabi değildir.

Transfer fiyatlandırması düzenlemeleri

Türkiye'de, transfer fiyatlandırması düzenlemeleri Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı" başlıklı 13. maddesinde belirtilmiştir. Transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı hakkındaki 18 Kasım 2007 tarihli tebliğ uygulama ile ilgili detayları düzenler.

Vergi mükellefi, ilişkili kişilerle emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak tespit ettikleri bedel veya fiyat üzerinden mal veya hizmet alım ya da satımında bulunursa, kazanç tamamen veya kısmen transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılmış sayılır. Bu gibi transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı kurumlar vergisi için kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınır.

Grubun yabancı bağlı ortakları ve iş ortakları için vergi uygulamaları

KKTC

KKTC'de kurumlar için geçerli olan kurumlar vergisi oranı %23,5'tir (31 Aralık 2018: %23,5)

Gana Cumhuriyeti

Gana Cumhuriyeti'nde kurumlar için geçerli olan kurumlar vergisi oranı %25'tir (31 Aralık 2018: %25)

Hollanda

Hollanda'da yerleşik kurumların dünya çapındaki gelirleri üzerindeki vergi oranı %20'dir (31 Aralık 2018: %20). 2018 yılı için kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisnaların indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır. Eğer herhangi bir vergi anlaşması yok ise, çifte vergilendirmeyi önleme ile ilgili yerleşik firmalar için yurtdışındaki kuruluşlardan oluşan yurtdışı işletme gelirleri için Hollanda gelir vergisi için tek taraflı kararname ile istisna sağlanmaktadır. Sadece temettü dağıtımları üzerinde ilave %5 vergi bulunmaktadır ve bu vergi karşılığı temettü ödemesinin yapıldığı dönemde tahakkuk edilmektedir.

27 Vergi *(devamı)*

Hollanda (devamı)

Hollanda vergi mevzuatına göre, mali zararlar gelecekte oluşacak kurum kazancından mahsuplaştırılmak üzere dokuz yıl taşınabilir. Mali zararlar bir yıla kadar geçmiş yıl karları ile mahsuplaştırılabilir. Şirketler vergi beyannamelerini, süre uzatma talebinde bulunmadıkları takdirde ki bu normal koşullarda ilave dokuz aylık süreyi ifade eder, ilgili hesap döneminin kapanışını takip eden altı ay içerisinde vermek zorundadır. Vergi incelemesine yetkili makamlar, beyannamenin verilişini takip eden yılın başından başlamak üzere beş yıl süresince vergi beyannamelerini ve bunlara temel olan muhasebe kayıtlarını inceleyebilir ve bulguları neticesinde yeniden tarhiyat yapabilirler.

Mauritius

Mauritius'da kurumlar vergisi bulunmamaktadır (31 Aralık 2018: bulunmamaktadır)

Mali

Mali'de kurumlar için geçerli olan kurumlar vergisi oranı %25'tir (31 Aralık 2018: %30)

Madagaskar

Madagaskar'da kurumlar için geçerli olan kurumlar vergisi oranı %20'dir (31 Aralık 2018: %20)

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla itibarıyla dönem karı vergi varlığı/(yükümlülüğü) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	**31 Aralık 2018**
Ödenecek kurumlar vergisi	147.722.478	67.892.244
Peşin ödenen kurumlar vergisi	(18.890.373)	(27.901.292)
Toplam vergi varlığı	**128.832.105**	**39.990.952**

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla 167.942.891 TL (31 Aralık 2018: 71.354.527 TL) tutarındaki ödenecek vergiler konsolidasyon kapsamındaki farklı bağlı ortaklıkların vergi varlık ve yükümlülükleriyle ilgili olduğundan cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar olan 39.110.786 TL tutarındaki (31 Aralık 2018: 31.363.575 TL) peşin ödenen vergiler ile netleştirilmemiştir.

Ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü

Ertelenmiş vergi, varlık ve yükümlülüklerin finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi matrahında kullanılan değerleri arasındaki vergi indirimine konu olmayan şerefiye ve muhasebeye ve vergiye konu olmayan ilk defa kayıtlara alınan varlık ve yükümlülük farkları hariç geçici farklar üzerinden hesaplanır.

27 Vergi *(devamı)*

Ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü *(devamı)*

Kayıtlara alınan ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla, ertelenmiş vergi varlığı ve ertelenmiş vergi yükümlülüğüne ait kalemler aşağıdakilerden oluşmaktadır:

	31 Aralık 2019	**31 Aralık 2018**
	Varlık / (Yükümlülük)	**Varlık / (Yükümlülük)**
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahı arasındaki net fark	(384.421.546)	(149.966.612)
Kullanılmamış geçmiş yıl mali zararları	21.205.461	85.005.083
Şüpheli alacak karşılığı düzeltmesi	3.604.862	4.377.265
Stok değer düşüklüğü karşılığı	(4.347.706)	356.531
Kıdem tazminatı karşılığı	943.188	701.912
İzin karşılığı	170.687	298.282
Dava karşılığı	357.193	57.394
Türev işlemler	2.864.107	(39.336)
Banka kredilerine ilişkin faiz reeskontu düzeltmesi	(3.096.886)	(2.523.404)
Diğer	1.594.529	(626.705)
Net ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü)	**(361.126.111)**	**(62.359.590)**
Ertelenmiş vergi varlığı	155.505.193	125.276.334
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	(516.631.304)	(187.635.924)
	(361.126.111)	**(62.359.590)**

2019 ve 2018 yılları içerisinde ertelenmiş verginin hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019	*Yabancı para çevrim farkı etkisi*	*Kar veya zararda kayda alınan*	*Diğer kapsamlı gelirde kayda alınan*	*31 Aralık 2019*
Toplam ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü)	**(62.359.590)**	5.296.538	51.613.046	(355.676.105)	**(361.126.111)**

	1 Ocak 2018	*Yabancı para çevrim farkı etkisi*	*Kar veya zararda kayda alınan*	*Bağlı ortaklık çıkışlarının etkisi*	*Diğer kapsamlı gelirde kayda alınan*	*31 Aralık 2018*
Toplam ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü)	**(99.520.213)**	(2.994.662)	38.593.430	--	1.561.855	**(62.359.590)**

27 Vergi *(devamı)*

Ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü *(devamı)*

Kayıtlara alınan ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü *(devamı)*

31 Aralık tarihlerinde sona eren yıllarda raporlanan vergi karşılığı, vergi öncesi kar üzerinden yasal vergi oranı kullanılarak hesaplanan tutardan farklıdır. İlgili mutabakat dökümü aşağıdaki gibidir:

	2019		2018	
	Tutar	**%**	**Tutar**	**%**
Vergi öncesi kar	551.452.721		179.777.248	
Şirket'in yasal vergi oranı ile hesaplanan vergi	(121.319.599)	(22,00)	(39.550.995)	(22,00)
Kalıcı farklar:				
Kanunen kabul edilmeyen giderler	(1.235.734)	(0,22)	(37.268.463)	(20,73)
Vergiden muaf gelir	60.728.027	11,01	59.810.800	33,27
Kullanılan geçmiş yıl zararı	(46.327.056)	(8,40)	(26.981.827)	(15,01)
Yurtdışı bağlı ortaklıkların vergi oranı farklarının etkisi	(15.821.737)	(2,87)	1.703.936	0,95
Üzerinden ertelenmiş vergi hesaplanmayan geçici farklar	37.496.565	6,80	8.212.579	4,57
Diğer, net	(9.629.898)	(1,75)	4.775.156	2,66
Vergi gideri	**(96.109.432)**	**(17,43)**	**(29.298.814)**	**(16,30)**

28 Pay başına kazanç

Pay başına kazanç hesaplamaları, bu rapor kapsamında verilen kar veya zarar tablosundaki ana ortaklığa ait net dönem karının ihraç edilmiş bulunan hisselerin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile yapılmıştır.

	1 Ocak- 31 Aralık 2019	1 Ocak- 31 Aralık 2018
Ana ortaklık paylarına ait kar	329.182.900	26.094.071
Çıkarılmış hisselerin ağırlıklı ortalama adedi	613.169.118	613.169.118
1 TL nominal değerli bir pay başına kar	0,537	0,043

29 Finansal araçlar

Grup risk yönetimi

Şirket finansal araçların kullanımına bağlı olarak aşağıdaki risklere maruz kalabilmektedir:

- Kredi riski
- Likidite riski
- Piyasa riski

Bu not Grup'un yukarıda belirtilen risklere maruz kalma durumu, Grup'un hedefleri, riski ölçmek ve yönetmek için olan politika ve süreçler ve Grup'un sermayeyi yönetimi ile ilgili bilgi sunmaktadır. Daha detaylı niceliksel ya da rakamsal açıklamalar Not 30 ve 31'de sunulmuştur.

29 Finansal araçlar *(devamı)*

Risk yönetim çerçevesi

Şirket'in Yönetim Kurulu, Grup'un risk yönetim çerçevesinin belirlenmesinden ve gözetiminden genel olarak sorumludur. Yönetim Kurulu, Grup'un risk yönetimi politikalarını geliştirmek ve izlemekle sorumlu bir Riskin Erken Saptanması Komitesi'ni kurmuştur.

Grup'un risk yönetim politikaları, karşılaşılacak riskleri saptamak ve analiz etmek, uygun risk limitlerini belirlemek ve kontrollerini kurmak ile riskleri ve risklerin limitlere bağlılığını gözlemlemek amacıyla belirlenmiştir. Risk yönetimi politikaları ve sistemleri Grup'un faaliyetlerindeki ve piyasa şartlarındaki değişiklikleri yansıtacak şekilde düzenli olarak gözden geçirilir. Grup, eğitimler ve yönetim standart ve prosedürleri vasıtasıyla, tüm çalışanların rol ve sorumluluklarını anladığı disiplinli ve yapıcı bir kontrol ortamı geliştirmeyi hedeflemektedir.

Aksa Enerji Denetim Komitesi, yönetimi, Grup'un risk yönetimi politika ve prosedürlerine uygunluğu açısından denetler ve Grup'un karşılaştığı risklere bağlı olarak risk yönetimi çerçevesinin yerine getirmesi esnasında destek vermektedir. İç denetim bölümü, risk yönetimi politika ve prosedürlerinin düzenli ve özel olarak değerlendirmelerini yapar ve sonuçları Denetim Komitesine raporlamaktadır.

Kredi riski

Grup, ticari alacakların tahsilatında yaşanabilecek olası riskleri bertaraf etmek adına müşteri kredi riskleri yakın bir şekilde takip edilmektedir. Kredi riskinin yönetiminde belirli kredi kontrol prosedürleri, kredi derecelendirme sistemi ve iç kontrol politikaları kullanılmaktadır. Grup yönetimi bu riskleri, her anlaşmada bulunan karşı taraf için ortalama riski kısıtlayarak ve gerektiği takdirde teminat alarak karşılamaktadır. Yurtdışı müşteri kredi riskleri tahsilat riskinin düşük olduğu kamu kurum ve kuruluşları ile olup söz konusu müşteri kredi riskleri için teminat alınmaktadır.

Kredi riski, karşılıklı ilişki içinde olan taraflardan birinin bir finansal araca ilişkin olarak yükümlülüğünü yerine getirememesi sonucu diğer tarafın finansal açıdan zarara uğraması riskidir.

Finansal araçları elinde bulundurmak, karşı tarafın anlaşmanın gereklerini yerine getirememe riskini de taşımaktadır. Grup'un tahsilat riski, esas olarak ticari alacaklarından doğmaktadır. Ticari alacaklar, Grup politikaları ve prosedürleri dikkate alınarak değerlendirilmekte ve bu doğrultuda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide finansal durum tablosunda net olarak gösterilmektedir.

Grup'un ticari alacaklarının önemli bir oranını TEİAŞ'tan olan alacaklar oluşturmakta olup, yurt dışındaki operasyonlarında da benzer şekilde bu ülkelerin hükümetleri veya bakanlıkları ile yapmış olduğu anlaşmalardan doğan alacakları da bulunmaktadır. Grup bu anlamda tahsilat riskinin düşük olduğu bir sektörde rol almaktadır.

Grup, nakit akımlarını düzenli olarak takip ederek finansal varlıkların ve yükümlülüklerin vadelerinin eşleştirilmesi yoluyla yeterli fonların devamını sağlayarak likidite riskini yönetir.

Likidite riski

Likidite riski, Grup'un net fonlama yükümlülüklerini yerine getirmeme ihtimalidir. Piyasalarda meydana gelen bozulmalar veya kredi puanının düşürülmesi gibi fon kaynaklarının azalması sonucunu doğuran olayların meydana gelmesi, likidite riskinin oluşmasına sebebiyet vermektedir. Grup yönetimi, fon kaynaklarını dağıtarak mevcut ve muhtemel yükümlülüklerini yerine getirmek için yeterli tutarda nakit ve benzeri kaynağı bulundurmak suretiyle likidite riskini yönetmektedir.

Grup ürün ve hizmetlerini maliyetlendirmede nakit akış ihtiyaçlarını izlemeye yardımcı olan ve yatırımların nakit dönüşünü etkili kılan faaliyet bazlı maliyetlendirme kullanmaktadır. Grup genellikle doğal afetler gibi makul bir şekilde öngörülemeyen durumların potansiyel etkisi hariç olarak finansal yükümlülüklerin yerine getirilmesini de içeren finansal ve operasyonel giderleri karşılamaya yeterli nakdinin olmasını temin eder.

29 Finansal araçlar *(devamı)*

Piyasa riski

Piyasa riski faiz oranlarında, kurlarda veya menkul kıymetlerin ve diğer finansal sözleşmelerin değerinde meydana gelecek ve Grup'u olumsuz etkileyecek değişimlerdir. Grup için esas önemli riskler kurdaki ve faizdeki değişimlerdir.

Yabancı para riski

Yabancı para riski Grup'un ABD Doları ve Avro cinsi yükümlülüklerinden ve Türk Lirası'nın ABD Doları ve Avro karşısındaki değer değişikliklerinden kaynaklanmaktadır.

Grup'un ayrıca yaptığı işlemlerden doğan yabancı para riski vardır. Bu riskler Grup'un geçerli para birimi dışındaki para birimi cinsinden mal alımı ve satımı yapması ve yabancı para cinsinden banka kredisi kullanmasından kaynaklanmaktadır.

Grup yapmış olduğu türev finansal sözleşmeler aracılığı ile yabancı para karşısındaki kur riskini dengelemeyi hedeflemektedir.

Kur riskinin ölçülebilmesi için yapılan duyarlılık analizinin temeli Grup genelinde yapılan toplam para birimi açıklamasını yapmaktır. Toplam yabancı para pozisyonu, yabancı para birimi bazlı tüm kısa vadeli ve uzun vadeli alım-satım sözleşmeleri ile tüm varlıklar ve yükümlülükleri içermektedir.

Grup, yabancı para birimleri üzerinden olan çeşitli gelir ve gider kalemleri ve bunlardan doğan yabancı para borç, alacak ve finansal borçlanmalar sebebiyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır.

Faiz oranı riski

Fon yönetimi kapsamında portföyde bulunan faize duyarlı varlıkların faiz riskinin ölçülmesinde duyarlılık analizi yapılmaktadır. Faize duyarlı varlıkların ortalama vadesi ve faiz oranı belirlenerek, piyasa faiz oranlarındaki değişime olan duyarlılığı hesaplanmakta, piyasalar izlenerek fon yönetimi kapsamında oluşturulan menkul kıymet portföyünden kaynaklanan faiz riski, piyasa faiz oranlarındaki beklentiler çerçevesinde mevcut menkul kıymet portföyünün taşınması, arttırılması veya azaltılması yönünde alınan kararlar çerçevesinde yönetilmektedir.

Sermaye yönetimi

Şirket'in sermaye yönetiminin esas amacı, Şirket'in operasyonlarını sürdürebilmek için güçlü bir sermaye oranını sağlamak ve Şirket ortaklarına sağladığı değeri artırmaktır.

Şirket, piyasa rekabet koşullarına, ekonomik konjonktüre ve büyüme stratejisine göre sermaye yapısını yönetir ve gerekli düzenlemeleri yapar. Sermaye yapısını güçlendirmek ve düzenlemek için, hissedarlar işletme sermayesi ihtiyacına göre direkt nakit ödemesi yapabilirler.

Dönem içerisinde Grup'un sermaye yönetimine bakış açısında herhangi bir değişiklik olmamıştır.

30 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi

Kredi riski

Finansal varlıkların kayıtlı değeri Grup'un maksimum kredi riskini gösterir. Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla maksimum kredi riskine maruz kalan değerlerin detayı gösterilmektedir:

	Alacaklar				**Bankalardaki mevduat**
31 Aralık 2019	**Ticari alacaklar**		**Diğer Alacaklar**		
	İlişkili taraf	**Diğer taraf**	**İlişkili taraf**	**Diğer taraf**	
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E)	209.200.606	1.723.674.034	3.775.899	131.776.524	121.503.123
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net kayıtlı değeri	209.200.606	1.631.320.389	3.775.899	4.001.600	121.503.123
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların kayıtlı değeri	--	--	--	--	--
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net kayıtlı değeri	--	92.353.645	--	127.774.924	--
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net kayıtlı değerleri	--	--	--	--	--
- Vadesi geçmiş (brüt kayıtlı değeri)	--	16.569.801	--	94.798	159.330
- Değer düşüklüğü (-)	--	(16.569.801)	--	(94.798)	(159.330)
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	--	--	--	--	--

	Alacaklar				**Bankalardaki mevduat**
31 Aralık 2018	**Ticari alacaklar**		**Diğer Alacaklar**		
	İlişkili taraf	**Diğer taraf**	**İlişkili taraf**	**Diğer taraf**	
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E)	232.193.307	1.283.737.084	174.069.310	119.466.133	53.026.362
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net kayıtlı değeri	232.193.307	1.202.097.637	174.069.310	6.303.091	53.026.362
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların kayıtlı değeri	--	--	--	--	--
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net kayıtlı değeri	--	--	--	--	--
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net kayıtlı değerleri	--	81.639.447	--	113.163.042	--
- Vadesi geçmiş (brüt kayıtlı değeri)	--	24.961.521	--	8.739.342	--
- Değer düşüklüğü (-)	--	(24.961.521)	--	(8.739.342)	--
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	--	--	--	--	--

(*) Verilen depozito ve teminatlar diğer alacaklara dahil edilmemiştir.

30 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi *(devamı)*

Likidite riski

Grup'un 31 Aralık 2019 tarihleri itibarıyla tahmini faiz ödemeleri dahil olmak üzere finansal yükümlülüklerin ödeme planına göre belirlenmiş vadeleri aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2019	Kayıtlı değeri	Sözleşmeli nakit akışı (=I+II+III+IV+V)	3 aydan az (I)	3-12 ay (II)	1-5 yıl (III)	5 yıldan fazla (IV)
Türev olmayan finansal yükümlülükler	**3.263.455.979**	**3.753.089.848**	**1.076.870.040**	**1.261.833.512**	**1.335.967.698**	**78.418.598**
Finansal borçlar	3.126.079.181	3.604.119.633	990.024.202	1.211.251.610	1.324.425.223	78.418.598
Diğer finansal yükümlülükler	88.041.876	99.635.293	37.510.916	50.581.902	11.542.475	--
Kiralama işlemleri	49.334.922	49.334.922	49.334.922	--	--	--
Türev finansal varlıklar, net	**29.254.785**	**(6.772.317)**	**(1.315.083)**	**(5.457.234)**	--	--
Nakit girişleri	--	(234.193.205)	(117.010.980)	(117.182.225)	--	--
Nakit çıkışları	--	227.420.888	115.695.897	111.724.991	--	--

Beklenen vadeler	Kayıtlı değeri	Beklenen nakit çıkışlar toplamı (=I+II+III+IV+V)	3 aydan kısa (I)	3-12 ay arası (II)	1-5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev olmayan finansal yükümlülükler	**675.849.985**	**675.849.985**	**675.849.985**	--	--	--
İlişkili taraflara ticari borçlar	17.177.126	17.177.126	17.177.126	--	--	--
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	621.972.354	621.972.354	621.972.354	--	--	--
İlişkili taraflara diğer borçlar	272.784	272.784	272.784	--	--	--
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	36.427.721	36.427.721	36.427.721	--	--	--

31 Aralık 2018	Kayıtlı değeri	Sözleşmeli nakit akışı (=I+II+III+IV+V)	3 aydan az (I)	3-12 ay (II)	1-5 yıl (III)	5 yıldan fazla (IV)
Türev olmayan finansal yükümlülükler	**3.745.498.591**	**4.441.298.668**	**103.982.760**	**896.951.861**	**2.307.207.071**	**1.133.156.976**
Finansal borçlar	3.485.210.541	4.162.765.621	91.638.289	692.709.873	2.245.260.483	1.133.156.976
Diğer finansal yükümlülükler	260.288.050	278.533.047	12.344.471	204.241.988	61.946.588	--
Türev finansal varlıklar, net	**7.879.471**	**60.648.640**	**43.578.640**	**16.475.300**	**594.700**	--
Nakit girişleri	--	(242.594.560)	(174.314.560)	(65.901.200)	(2.378.800)	--
Nakit çıkışları	--	303.243.200	217.893.200	82.376.500	2.973.500	--

Beklenen vadeler	Kayıtlı değeri	Beklenen nakit çıkışlar toplamı (=I+II+III+IV+V)	3 aydan kısa (I)	3-12 ay arası (II)	1-5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev olmayan finansal yükümlülükler	575.679.978	575.679.978	575.679.978	--	--	--
İlişkili taraflara ticari borçlar	233.019.582	233.019.582	233.019.582	--	--	--
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	318.512.807	318.512.807	318.512.807	--	--	--
İlişkili taraflara diğer borçlar	6.328.927	6.328.927	6.328.927	--	--	--
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	17.818.662	17.818.662	17.818.662	--	--	--

30 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi *(devamı)*

Piyasa riski

Kur riski

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un yabancı para pozisyonu aşağıdaki tabloda belirtilen yabancı para bazlı varlıklar ve borçlardan kaynaklanmaktadır.Fonksiyonel para birimleri yabancı para olan grup şirketlerinin işlemleri dahil edilmemiştir.

YABANCI PARA POZİSYONU					
	31 Aralık 2019				
	TL Karşılığı	**ABD Doları**	**Avro**	**GBP**	**CHF**
1. Ticari alacaklar	598.879.062	82.063.750	16.750.966	--	--
2a. Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	66.503.464	7.146.484	3.613.266	2.769	--
2b. Parasal olmayan finansal varlıklar	15.820.757	582.530	1.858.541	--	--
3. Diğer	127.774.927	21.510.206	--	--	--
4. Dönen varlıklar (1+2+3)	**808.978.210**	**111.302.970**	**22.222.773**	**2.769**	**--**
5. Ticari alacaklar	--	--	--	--	--
6a. Parasal finansal varlıklar	--	--	--	--	--
6b. Parasal olmayan finansal varlıklar	--	--	--	--	--
7. Diğer	--	--	--	--	--
8. Duran varlıklar (5+6+7)	--	--	--	--	--
9. Toplam varlıklar (4+8)	**808.978.210**	**111.302.970**	**22.222.773**	**2.769**	**--**
10. Ticari borçlar	255.209.373	38.398.388	3.733.611	70.114	285.445
11. Finansal yükümlülükler	409.050.724	64.068.658	4.280.829	--	--
12a. Parasal olan diğer yükümlülükler	5.084.690	800.000	50.000	--	--
12b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	--	--	--	--	--
13. Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)	**669.344.787**	**103.267.046**	**8.064.440**	**70.114**	**285.445**
14. Ticari borçlar	--	--	--	--	--
15. Finansal yükümlülükler	664.951.375	110.354.728	1.416.747	--	--
16a. Parasal olan diğer yükümlülükler	--	--	--	--	--
16b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	--	--	--	--	--
17. Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)	**664.951.375**	**110.354.728**	**1.416.747**	--	--
18. Toplam yükümlülükler (13+17)	**1.334.296.162**	**213.621.774**	**9.481.187**	**70.114**	**285.445**
19. Finansal durum tablosu dışı türev araçların net varlık/ (yükümlülük) pozisyonu (19a-19b)	**(17.027.993)**	**(2.866.569)**	**--**	**--**	**--**
20. Net yabancı para varlık/ (yükümlülük) pozisyonu (9-18+19)	**(542.345.945)**	**(105.185.373)**	**12.741.586**	**(67.345)**	**(285.445)**
21. Parasal kalemler net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu (UFRS 7.B23) (=1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)	**(668.913.636)**	**(124.411.540)**	**10.883.045**	**(67.345)**	**(285.445)**
22. Döviz hedge için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri	**(12.648.241)**	**(2.141.155)**	**10.622**	--	--
23. Döviz varlıklarının hedge edilen kısmının tutarı	--	--	--	--	--
24. Döviz yükümlülüklerinin hedge edilen kısmının tutarı	**450.204.639**	**75.789.475**	--	--	--

30 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Piyasa riski *(devamı)*

Kur riski *(devamı)*

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup'un yabancı para pozisyonu aşağıdaki tabloda belirtilen yabancı para bazlı varlıklar ve borçlardan kaynaklanmaktadır. Fonksiyonel para birimleri yabancı para olan işlemler dahil edilmemiştir.

YABANCI PARA POZİSYONU					
	31 Aralık 2018				
	TL Karşılığı	**ABD Doları**	**Avro**	**GBP**	**CHF**
1. Ticari alacaklar	162.313.398	15.153.536	13.342.196	--	405.871
2a. Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	7.981.922	1.413.260	86.740	3.347	331
2b. Parasal olmayan finansal varlıklar	12.986.567	1.640.352	722.767	--	--
3. Diğer	113.163.043	21.510.206	--	--	--
4. Dönen varlıklar (1+2+3)	**296.444.930**	**39.717.354**	**14.151.703**	**3.347**	**406.202**
5. Ticari alacaklar	--	--	--	--	--
6a. Parasal finansal varlıklar	2.610.541	105.000	341.431	--	--
6b. Parasal olmayan finansal varlıklar	36	--	6	--	--
7. Diğer	--	--	--	--	--
8. Duran varlıklar (5+6+7)	**2.610.577**	**105.000**	**341.437**	**--**	**--**
9. Toplam varlıklar (4+8)	**299.055.507**	**39.822.354**	**14.493.140**	**3.347**	**406.202**
10. Ticari borçlar	75.479.037	4.702.484	7.892.346	100.352	468.034
11. Finansal yükümlülükler	598.142.408	101.495.329	10.647.915	--	--
12a. Parasal olan diğer yükümlülükler	12.378.643	800.000	1.355.329	--	--
12b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	--	--	--	--	--
13. Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)	**686.000.088**	**106.997.813**	**19.895.590**	**100.352**	**468.034**
14. Ticari borçlar	--	--	--	--	--
15. Finansal yükümlülükler	1.022.128.632	188.868.660	4.729.512	--	--
16a. Parasal olan diğer yükümlülükler	--	--	--	--	--
16b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	--	--	--	--	--
17. Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)	**1.022.128.632**	**188.868.660**	**4.729.512**	**--**	**--**
18. Toplam yükümlülükler (13+17)	**1.708.128.720**	**295.866.473**	**24.625.102**	**100.352**	**468.034**
19. Finansal durum tablosu dışı türev araçların net varlık/ (yükümlülük) pozisyonu (19a-19b)	**--**	**--**	**--**	**--**	**--**
20. Net yabancı para varlık/ (yükümlülük) pozisyonu (9-18+19)	**(1.409.073.213)**	**(256.044.119)**	**(10.131.962)**	**(97.005)**	**(61.832)**
21. Parasal kalemler net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu (UFRS 7.B23) (=1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)	**(1.535.222.859)**	**(279.194.677)**	**(10.854.735)**	**(97.005)**	**(61.832)**
22. Döviz hedge için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri	**(4.397.643)**	**(835.911)**	**--**	**--**	**--**
23. Döviz varlıklarının hedge edilen kısmının tutarı	**--**	**--**	**--**	**--**	**--**
24. Döviz yükümlülüklerinin hedge edilen kısmının tutarı	**398.720.849**	**75.789.475**	**--**	**--**	**--**

30 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi *(devamı)*

Piyasa riski *(devamı)*

Kur riski *(devamı)*

Duyarlılık analizi

Grup'un kur riski genel olarak TL'nin Avro ve ABD Doları karşısındaki değer değişikliklerinden oluşmaktadır. Kur riskinin ölçülebilmesi için yapılan duyarlılık analizinin temeli, kurum genelinde yapılan toplam para birimi açıklamasını yapmaktır. Toplam yabancı para pozisyonu, yabancı para birimi bazlı tüm kısa vadeli ve uzun vadeli satın alım sözleşmeleri ile tüm varlıklar ve yükümlülükleri içermektedir. Analiz net yabancı para yatırımlarını içermemektedir.

Grup orta ve uzun vadeli kredilerini, elde ettiği proje gelirlerinin para birimi cinsinden gerçekleştirmektedir. Kısa vadeli krediler için ise borçlanmalar havuz/portföy modeli altında dengeli olarak TL, Avro ve ABD Doları olarak gerçekleştirilmektedir.

Döviz kuru duyarlılık analizi tablosu				
31 Aralık 2019				
	Kar/zarar		**Özkaynaklar**	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında % 10 değer kazanması/kaybetmesi halinde				
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(73.902.943)	73.902.943	(73.902.943)	73.902.943
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	45.020.464	(45.020.464)	45.020.464	(45.020.464)
3- ABD Doları net etki (1+2)	**(28.882.479)**	**28.882.479**	**(28.882.479)**	**28.882.479**
Avro'nun TL karşısında % 10 değer kazanması/kaybetmesi halinde				
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	7.237.878	(7.237.878)	7.237.878	(7.237.878)
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	--	--	--	--
6- Avro net etki (4+5)	**7.237.878**	**(7.237.878)**	**7.237.878**	**(7.237.878)**
Diğer döviz kurlarının TL karşısında % 10 değer kazanması/kaybetmesi halinde				
7- Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(226.298)	226.298	(226.298)	226.298
8- Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)	--	--	--	--
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	**(226.298)**	**226.298**	**(226.298)**	**226.298**
Toplam (3+6+9)	**(21.870.899)**	**21.870.899**	**(21.870.899)**	**21.870.899**
Döviz kuru duyarlılık analizi tablosu				
31 Aralık 2018				
	Kar/zarar		**Özkaynaklar**	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında % 10 değer kazanması/kaybetmesi halinde				
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(146.881.528)	146.881.528	(146.881.528)	146.881.528
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	7.578.947	(7.578.947)	7.578.947	(7.578.947)
3- ABD Doları net etki (1+2)	**(139.302.581)**	**139.302.581**	**(139.302.581)**	**139.302.581**
Avro'nun TL karşısında % 10 değer kazanması/kaybetmesi halinde				
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(6.543.234)	6.543.234	(6.543.234)	6.543.234
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	--	--	--	--
6- Avro net etki (4+5)	**(6.543.234)**	**6.543.234**	**(6.543.234)**	**6.543.234**
Diğer döviz kurlarının TL karşısında % 10 değer kazanması/kaybetmesi halinde				
7- Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(97.524)	97.524	(97.524)	97.524
8- Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)	--	--	--	--
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	**(97.524)**	**97.524**	**(97.524)**	**97.524**
Toplam (3+6+9)	**(145.943.339)**	**145.943.339**	**(145.943.339)**	**145.943.339**

30 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi *(devamı)*

Piyasa riski *(devamı)*

Faiz oranı riski

Profil

Grup'un faiz bileşenine sahip finansal kalemlerinin rapor tarihindeki faiz yapısı şu şekildedir:

Faiz pozisyonu tablosu		
	31 Aralık 2019	**31 Aralık 2018**
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar	78.415.120	48.360.900
Finansal yükümlülükler	2.198.597.373	2.477.695.637
Finansal kiralamalar	49.334.922	--
Diğer finansal yükümlülükler	88.041.876	260.288.050
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal yükümlülükler	927.481.808	1.007.514.904

Sabit faizli araçların gerçeğe uygun değer riski:

Grup'un, sabit faizli gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlık ve yükümlülük ve gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı muhasebeleştirme modeli altında kaydedilen riskten korunma amaçlı türev araçları (vadeli faiz oranı takasları) bulunmamaktadır. Bu nedenle, raporlama dönemi itibarıyla faiz oranlarındaki değişim kar veya zararı etkilemeyecektir.

Değişken faizli finansal araçlar için nakit akış duyarlılık analizi:

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, faiz oranlarında 100 baz puanlık bir değişimin özkaynaklar ile vergi öncesi kar veya zararı ne tutarda arttıracağı (azaltacağı) aşağıda gösterilmektedir. Bu analizde diğer tüm değişkenlerin, özellikle yabancı para kurlarının sabit kaldığı varsayılmaktadır. Bu analiz, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla da aynı şekilde gerçekleştirilmiştir.

	Kar veya zarar		**Özkaynak**	
	%1 artış	**%1 azalış**	**%1 artış**	**%1 azalış**
31 Aralık 2019				
Değişken faizli finansal araçlar	(18.778.906)	18.049.918	(18.778.906)	18.049.918
Nakit akış duyarlılığı (net)	**(728.988)**		**(728.988)**	
31 Aralık 2018				
Değişken faizli finansal araçlar	(22.550.524)	21.580.795	(22.550.524)	21.580.795
Nakit akış duyarlılığı (net)	**969.729**		**969.729**	

30 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi *(devamı)*

Piyasa riski *(devamı)*

Faiz oranı riski

Sermaye riski yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer hissedarlara fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Grup sermayeyi net finansal borç/özkaynaklar oranını kullanarak izlemektedir. Net finansal borç, nakit ve nakit benzerlerinin, toplam finansal borç tutarından düşülmesiyle hesaplanmaktadır.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla net borç/yatırılan sermaye oranları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Toplam finansal borç	3.263.455.979	3.745.498.591
Nakit değerler ve bankalar	(121.471.803)	(53.026.362)
Net finansal borç	**3.141.984.176**	**3.692.472.229**
Özkaynaklar	3.818.960.965	1.817.952.136
Net finansal borç / özkaynaklar oranı	**%82**	**%203**

31 Finansal araçlar (gerçeğe uygun değer açıklamaları ve finansal riskten korunma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar)

Gerçeğe uygun değer

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla varlıkların ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri ve gerçeğe uygun değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

		31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Not	Defter değeri	Gerçeğe uygun değer	Defter değeri	Gerçeğe uygun değer
Finansal varlıklar					
Nakit ve nakit benzerleri	6	121.503.123	121.503.123	53.026.362	53.026.362
Finansal yatırımlar	7	412.408	412.408	412.408	412.408
Ticari alacaklar	4,5	1.932.874.640	1.932.874.640	1.515.930.391	1.515.930.391
Diğer alacaklar (*)	4,9	135.363.852	135.363.852	293.003.421	293.003.421
Türev araçlar	7	4.387.466	4.387.466	413.737	413.737
Finansal yükümlülükler					
Finansal borçlar	8	3.126.079.181	3.126.079.181	3.485.210.541	3.485.210.541
Ticari borçlar	4,5	599.548.139	599.548.139	551.532.389	551.532.389
Diğer finansal yükümlülükler	8	88.041.876	88.041.876	260.288.050	260.288.050
Finansal kiralamalar	7	49.334.922	49.334.922	--	--
Türev araçlar	7	33.642.251	33.642.251	8.293.208	8.293.208
Diğer borçlar (**)	9	42.447.481	42.447.481	2.547.395	2.547.395

(*) Verilen depozito ve teminatlar ve vergi dairesinden alacaklar gibi kalemler diğer alacaklara dahil edilmemiştir.

(**) Ödenecek vergi ve fonlar ve alınan depozito ve teminatlar gibi kalemler diğer borçlara dahil edilmemiştir.

31 Finansal araçlar (gerçeğe uygun değer açıkamaları ve finansal riskten korunma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar) *(devamı)*

Gerçeğe uygun değer açıklamaları

Grup, finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerlerini hali hazırda mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerleme yöntemlerini kullanarak belirlemiştir.

Finansal varlıkların ve yükümlülüklerin kısa vadeli olmalarından dolayı gerçeğe uygun değerlerinin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir.

Gerçeğe uygun değeri ile ölçülen finansal araçlar

Aşağıdaki tablo gerçeğe uygun değeri ile ölçülen finansal araçları gerçeğe uygun değer seviyelerine göre ve finansal durum tablosundaki değerleri ile göstermektedir.

31 Aralık 2019	**Seviye 1**	**Seviye 2**	**Seviye 3**	**Toplam**
Finansal varlıklar				
Risk yönetimi ve alım satım amaçlı tutulan türev varlıklar	--	4.387.466	--	4.387.466
	--	**4.387.466**	--	**4.387.466**
Finansal yükümlülükler				
Risk yönetimi ve alım satım amaçlı tutulan türev varlıklar	--	(33.642.251)	--	(33.642.251)
	--	**(33.642.251)**	--	**(33.642.251)**

31 Aralık 2018	**Seviye 1**	**Seviye 2**	**Seviye 3**	**Toplam**
Finansal varlıklar				
Risk yönetimi ve alım satım amaçlı tutulan türev varlıklar	--	413.737	--	413.737
	--	413.737	--	413.737
Finansal yükümlülükler				
Risk yönetimi ve alım satım amaçlı tutulan türev varlıklar	--	(8.293.208)	--	(8.293.208)
	--	**(8.293.208)**	--	**(8.293.208)**

32 Nakit akış tablosuna ilişkin açıklamalar

1 Ocak - 31 Aralık 2019 tarihleri arasında Grup'un yükümlülüklerinde finansman faaliyetlerinden kaynaklanan değişiklikler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019	**Nakit girişler**	**Nakit çıkışlar**	**Diğer nakit olmayan hareketler**	**31 Aralık 2019**
Finansal borçlanmalar	**3.745.498.591**	3.070.561.746	(3.303.602.341)	(249.002.017)	**3.263.455.979**
Toplam finansal yükümlülükler	**3.745.498.591**	3.070.561.746	(3.303.602.341)	(249.002.017)	**3.263.455.979**

32. Nakit akış tablosuna ilişkin açıklamalar *(devamı)*

	1 Ocak 2018	Nakit girişler	Nakit çıkışlar	Diğer nakit olmayan hareketler	31 Aralık 2018
Finansal borçlanmalar	**2.836.504.211**	2.898.822.734	(2.579.670.969)	589.842.615	**3.745.498.591**
Toplam finansal yükümlülükler	**2.836.504.211**	2.898.822.734	(2.579.670.969)	589.842.615	**3.745.498.591**

Nakit akış tablosunda finansman faaliyetlerinin içinde gösterilen "Borçlanmadan Kaynaklanan Nakit Girişleri" ve "Borç Ödemelerine İlişkin Nakit Çıkışları" satırlarına ilişkin nakit tutarlarındaki değişimi göstermektedir.

33 Raporlama döneminden sonraki olaylar

22 Ocak 2020 tarihinde Rasa Enerji'ye ait 147 MW kurulu güçteki Şanlıurfa Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali'nin serbest piyasa koşullarında Türkiye sınırları içerisinde rekabetçi bir fiyattan elektrik üretimi gerçekleştirme imkanı azaldığından geçici süreyle üretimini durdurmak için TEİAŞ'a başvuru yapılmış, 30 Ocak 2020 tarihinde de Şanlıurfa Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali'nin "İletim Sisteminden Geçici Süre İle Ayrılma" talebi TEİAŞ tarafından kabul edilmiş olup, üretim geçici olarak durdurulmuştur.